

GÖTEBORGS UNIVERSITET

Det här verket har digitaliserats i ett samarbete mellan Litteraturbanken och universitetsbiblioteken i Göteborg, Lund, Umeå och Uppsala.

Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den tolkade texten kan innehålla fel.

Därför bör du visuellt jämföra den tolkade texten med de scannade bilderna för att avgöra vad som är riktigt.

Om du anser dig ha upphovsrätt till detta material, ber vi dig vänligen kontakta Göteborgs universitetsbibliotek.

The digitisation of this work is a collaboration between The Literature Bank and the university libraries in Gothenburg, Lund, Umeå and Uppsala.

All printed text is OCR processed into machine readable text. This means that you can search the document and copy its text. Older documents with print in poor condition can be hard to process and may contain errors. Compare the interpreted text visually to the scanned image to determine what is correct.

If you believe you own the copyright to this work, please contact the Gothenburg University Library.

GÖTEBORGS
UNIVERSITET

LUNDS
UNIVERSITET

UPPSALA
UNIVERSITET

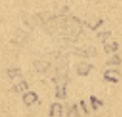
Fog, A. Stenberg

Uppsala Universitets Bibliotek
Sv. avd.

Sv. liti.

Prism

GARDISTEN

V

ÄRNER

V

ÄNNERFÄLT.

TAFLOR

UR GARNISONSLIFVET, TECKNADE
EFTER VERKLIGHETEN

AF

EN f. d. GARDIST.

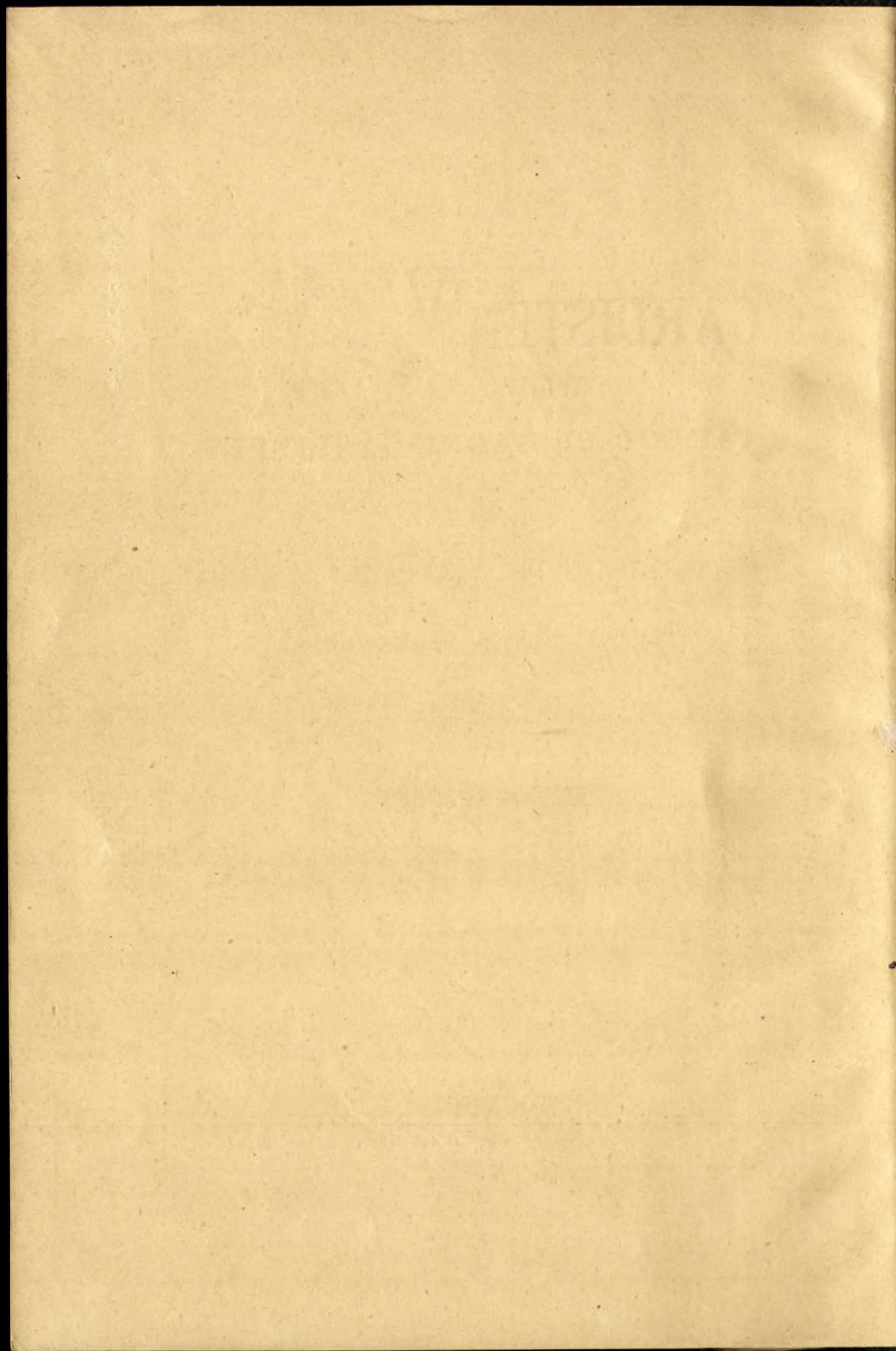

Pris: 1 krona.

I bokhandeln utkommit:

Teaterbanden och deras framfart i landsorten. Af *En Vagabond-Aktör*. Pris 1 krona.

Resan Utföre. En författares lefnadsöden som farmaceut, aktör, gardist, brandsoldat, sufför och pionier. Tecknade af honom sjelf. Pris 1 krona.

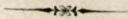

GARDISTEN IN V ARNER V ÄNNERFÄLT.

TAFLOUR UR GARNISONSLIFVET.

TECKNADE EFTER VERKLIGHETEN

EN f. d. GARDIST.

STOCKHOLM,
J. W. HOLMS BOKTRYCKERI,
1880.

INNEHÅLL.

1. Prolog.
 2. Ett bondfrieri.
 3. Värffningen.
 4. Värffvarens antecedentia.
 5. Ankomsten och introduktionen vid regementet.
 6. Rekrytskolan.
 7. En gardistexamen och en bataljonsexercis.
 8. En dyrbar, men ovälkommen present.
 9. En fältmanöver och en rymning.
 10. En ulf i fårakläder.
 11. Bröllopsdagen. — Förlofningsdag.
 12. En titt i kasern.
 13. En Dillströmares hämd.
 14. Mor och son.
 15. Slut-tablå.
- ~~~~~

Om nyanseringen i färgläggningen af dessa för allmänheten härmed exponerade taflor ur verkligheten ej är så fin som sig bör; om i bakgrunden af det hela den »röda» färgen är för mycket öfvervägande, och om de inom dess ramar i brokig kontrast framträdande figurerna skulle förefalla konnessören allt för inkonsequent tecknade, med sina på duken kanske allt för skönjbara »plumpar» — en följd af målarens ovana och törhända äfven bristande anlag — så bedes få erinra, att de icke äro tecknade af en byråkratisk artist, utan af en demokratisk gardist.

Förf.

1. Prolog.

Det stora vapenbrak den Corsikanska usurpatorns ärelystnad framtvingat, genljöd icke mer öfver Europa: »Nor och Svea» voro vänner och från Moss tågade de hemförlofvade krigarskaror, som under »uppkomlingens» anförande tvingat den norske Christian att sträcka gevär, hem till sina fosterbygder att njuta af en välsignelserik fred till döddagar och tala om de blodiga lagrar de skurit på »ärens fält» Tyskland.

En afton i September månad 1814 åkte tvenne unga, från denna kampanj återvändande landsoldater fram i en socken i norra Westergötland. Då de kommo midt för en vid landsvägen belägen, för denna tid i sitt yttre skick ovanlig stuga, från hvars fönster en i spisen flammande brasa spred ett matt sken, upptog den ene af krigarne sitt gevär och afsköt ett skott i luften; den andre följde exemplet, hvarefter skjutsaren tillsades att stanna och de åkande skyndade in i stugan. Nyssnämde sätt, att tillkännagifva sin återkomst från ett möte eller fälttåg, brukas ännu i dag bland landsoldaterna, en häfd, qvarstående sedan urminnes tider. Stugans inneväanare blefvo således icke förskräckta af de båda vid deras fönster

aflossade skotten, utan slogo med synbar glädje ihop sina händer, utropande: »Nu är han här!» Då de båda militärerna inträdde i stugan, låg en gammal gumma i en säng och en ung flicka skyndade den ene af de unge männen till mötes. »Ser du, lilla Greta», sade denne, »att jag kommer hem som korpral, så som jag lofvade.» Gumman helsade korpraln välkommen, ett aftonmål dukades upp och ett förtroligt samtal om timade händelser var snart i gång. Då omsider den unge korpralen och hans stridskamrat lemnade stugan för att begifva sig till sina hem, så hade den förre ett hemman i perspektiv med »lilla Greta» och gick, som ärekrönt krigare och lycklig fästman, sjungande den gångstig fram som ledde till hans boning.

»Du kom i grefvens tid, du Stolt», sade soldaten till sin förman; »och flax här som vanligt.»

»Krigaren är sin lön värd, min kära Björn», svarade korpral Stolt och utbytte sin sång mot en taktmessig hvissling.

En tid härefter firade korpral Stolt sitt bröllop med lilla Greta. »Brölloppet stod i dagarna tre» och brudgummens fältkamat exeqverade dansmusiken på sin fiol. Stolt öfvertog det af Greta efter sina föräldrar ärfda hemmanet och tog samtidigt dermed afsked ur krigstjensten, tänkande som så: Nu har jag bröd till dödar och nu må fan våga lif och blod mera för konung och fädernesland.

2. Ett bondfrieri.

Ett halft sekel har sedan föregående händelse timade, gått till ända. En vacker sommardag marschade en till parad klädd »fotgardist» fram på den väg de båda från kriget återvändande hjeltarne femtio år förut åkande passerat. Af hans sång, efter hvars takt gången fick denna regelmessighet som benämnas marsch, finna vi snart orsaken till det ovanliga uti, att se en Stockkolmssoldat så långt från garnisonsorten. Vi behöfva blott höra första versen af ett nummer i den vokalkonsert han höll för de å gårderna och åkrarna vid landsvägen arbetande vestgötabönderna.

»Venster, höger, takt och tu!

Här ska bönder knipas.

Fullt skall gardet blifva nu,

Det bör lätt begripas.

Venster, höger bör en hvar

i sin skalle plugga,

derföre patent jag har

på att bönder kugga.»

Patent, eller rättare, värfningspatent kallas de af cheferna för värfvade garnisonsregementen i Kongl. Maj:ts namn underskrifna fullmakter, som berättiga utskickade värfvare, att medelst »lofliga» medel locka allmogens söner (nu för tiden synnerligast dessa) under fanorna. Mot de sätt hvarpå dessa värfvare i allmänhet tillvägagå med de enfaldiga bondpojkarne, i sin uppgift att fylla regementenas vakanser,

är man berättigad uttala det högsta ogillande och fråga, om de kunna anses »lofliga.» Författaren till ofvanstående visa har, hvad denna sak beträffar, kommit sanningen närmast, och denna sanning blir i andra ord klädd den: i Kongl. Maj:ts namn utfärdas patent på att lura folk.

Solen kastade sina sista strålar för dagen på den med messing, regarn, läder och ett stycke af en hästsvans utpyntade gardisten, då han kom midt för den lilla förut omnämnda stugan, hvilken nu presenterade sig i ett ännu mera pryddligt skick, än då vi förra gången voro på platsen.

»Jaså, du kryper redan till kojs, du som öfverstrålar till och med en kunglig gardist i glans», sade krigaren till solen. — »Nåväl, jag följer ditt exempel på en liten stund. . . Jag känner mig också en smula trött efter min promenad . . . God natt! Vi träffas i god tid i morgon bitti!, hoppas jag. Men se der», fortfor han, då han fick sigte på stugan, som undanskymdes af en mängd fruktträd, planterade i den omgifvande trädgården — »se der en stuga, hvars yttre ger tillkänna att ingen fattiglapp slagit ned sina bopålar här. Der måste jag in för att se hvad huset förmår, sedan jag tagit mig en liten lutare under de der lummiga träden.

»Krigarn hvilat sig i mark och skog, Hvilat sig ofta nog», gnolade den patenterade värfvaren och »vek ihop sig» vid spjelstaketet som skilde trädgården från den grönkädda äng, hvars frodiga gräs beredde honom ett mjukt läger.

»Men först», fortfor han i sin monolog, »bör jag ha mig en dragnagel. Jag är torr i halsen som en

postilla till innehållet. Skål, du uppfinnare af denna värfningens förnämsta hjälpmedel! — utropade han och förde en bränvinsflaska till sina läppar. »Utan denna dryck hade Kongl. Maj:t och kronan många vakanser. Genom denna dryck är jag en krigsman vorden och de som sjunga samma visa som jag, äro icke mönstrade på en dag. När ruset är inne, är vettet ute, det är ett ordspråk, hvars sanning en värfvad knekt kan ta på ed». Under det den med sig sjelf språksamma gardisten sålunda fortfärit en stund, väcktes hans uppmärksamhet på en ung man, som långsamt och som det tycktes mycket tankfull närmade sig. Värfvaren fick genast en anfallsidé på den unge mannen, hvars vemodsfulla anlete utvisade att det icke stod rätt till med honom. Hans svartlockiga hår, som skuggades af en liten halmhatt, omslöt ett ungdomligt ansigte med den friskaste hy; hans smidiga, högresta växt tilldrog sig synnerligast värfvarens uppmärksamhet.

»Den der», mumlade den sistnämde för sig sjelf, »är en man för mig och kungen; ja, Calle skulle bli förtjust i pojken. Det är ingen vanlig bondkanin; det syns på utanskriften . . . Men hans kläder sympatisera icke med den der hänsläpp-minen han tagit på sig . . . Jag måste känna honom på pulsen». Värfvaren reste sig till hälften för att realisera sin anfallsidé men lade sig åter ned, då han varseblef en gammal, till hälften uniformerad veteran, med stort grått skägg, stödd vid en grof knölpåk, som ställde sina steg rakt på den melankoliske vandraren. Utan att märka den framhaltande gamle knekten, hvars utslitna landtvärnsrock pryddes af en tapperhetsmedalj, fortfor ynglingen, i den [mon han närmade

sig stugan, att allt mer och mer sakta sin gång, tills han slutligen väcktes ur sina drömmar af ett åsklikt brummande och en derpå följande svordom af det gamla militära skrotet. Då ynglingen såg upp, stod veteranen vid hans sida.

— Skock millioner, bomber och granater, som salig majoren bruka säga, hvad kommer åt dej, Anton? Du hänger hufv'et i backen, som ertsvulten ko och kan inte se folk i syna, akurat som läsarpresten i grannsockna.

— Fråga mig inte om det, fader Björn; det måste vara en hemlighet så länge — svarade den tilltalade.

— Jaså, du har hemligheter för din gamle vän. Hvad har jag då gjort dej, eftersom du inte mer har förtroende för mej? Förr i väla gaf du mej alltid del af dina bekymmer och jag fröjda mej med dej i glädjen och leddes med dej i bedröfvelserna.

— Men om jag sa'er det, så vore det ju ingen hemlighet.

— Bomber och granater, Anton, har du då gjort något ondt som du inte vågar yppa för folk? Det trodde jag dej inte om.

— Ånej, visst inte . . . och fastän jag helst behåller denna sak för mig sjelf, så måste jag väl ändå tala om förhållandet, för att inte stå illa anskrifven hos er.

— Nå, för sju tusan, jag kunde väl tro jag Låt höra!

— Som ni minns, fader Björn, måste jag afsluta mina studier i stadsskolan och komma hem och öfverta torpet och fiskredskapen, då min far föll ifrån i våras.

— Inga krokvägar, utan rakt på saken, som e' kanonkula, som salig majorn brukat säga.

— På alla dansgillen vi haft här i sommar, har jag sett och lärt känna en flicka, som . . . Anton slog ned sina ögon och petade med foten på landsvägen.

— Som? — repeterade veteranen.

— Som . . ., sade Anton ännu en gång.

— Som du blef förlibt i, som salig majorn brukat säga. Och hon heter?

— Hon heter . . .

— Hon heter?

— Hon heter . . .

— Skock millioner, du spänner mej på sträck. bänken, pojke? Hon heter?

— Bertha.

— Du menar väl aldrig korpral Stolts Bertha heller?

— Jo — sade ynglingen knappt hörbart och kastade en snål blick på den lilla prydliga stugan.

— Slå du de der kärleksgrillerna ur hägen — sade veteranen efter en stunds funderande.

— Jag kan inte — suckade vår celadon.

— Nå, så vet jag ingen annan råd, än du får väl rycka fram med en kärleksförkla ring till henne.

— Fader Björn, jag tänkte be er . . . Anton slog åter ned ögonen och ritade med foten några kråkfötter på vägen.

— Fria till flickan, menar du? Jag fick bestämdt korgen.

— Nej, höra er för hur hon tycker . . .

— Det kan jag säga dig på förhand, att af alla »hela» (pojkar) i sockna tycker ho bäst om dej. Jag såg

nog på dansgillet hos Per på Enbacka, hur öga hennes jemnt sto' på dej. Åhå, gamle Björn har nog synatiraljen på krigsfot, fast de andre redskapena börjar retirera.

— Är det väl sannt hvad ni säger? — snarare utropade än frågade den unge mannen, hvars ansigte i hast antog en motsatt prägel till den han först presenterade för oss.

— Tvärsäkert, som amen i kyrkan, som salig majorn bruka' säga.

— Ack, fader Björn, ni gör mig till den lyckligaste fiskare på jorden! jublade Anton och fattade med en passion, som om den gamle veteranen varit sjelfva föremålet för hans kärlekstrånad, dennes hand.

— Bara du inte fiskar i grumligt vatten — brummade den gamle.

— Ack, om ni ville...

— Nå, jag ska väl hjälpa dej te rätta. Gå af sides der bakom ett träd så länge, så ska jag locka ut tösa i trädgår'n och rekognosera terrängen, som salig majorn bruka' säga, och höra ocka marschruta ho' har i affären. När jag ger signal, rycker du fram med stormsteg.

Anton gick till bakgrinden och fattade posto bakom ett stort träd, under det Björn linkade in i trädgården och genom fönstret gjorde några »abervinkar», som han kallade det, för att få ut föremålet för den kärlekskranke fiskaren.

— God afton, fader Björn! — sade en liten vacker och välklädd blondin, som kom ut från stugan.

— God afton, jungfru Bertha. — helsade Björn tillbaka.

— Hvad nytt och hur står det till? frågade den landtliga oskulden, som veteranen kallat Bertha.

— Knallar och går, sa rospiggen sto' på grund och intet nytt under solen, som salig majorn bruka' säga. Men det var sannt! Jag träffa Anton Storm nyss och, hvad säger jungfru Bertha om det, att han har fått giftastankar i skallen? — sade Björn, som dermed visade att han förstod att gå diplomatiskt tillväga, för att så fort som möjligt nå det åsyftade målet. En knappt märkbar färgskiftning i flickans ansigte undgick icke den gamle soldatens granskande blickar, då hon frågade:

— Med hvem ska' han då gifta sig?

— Med en flicka förstås.

— Ja, det är klart; men hvilken?

— Ja, hur ska' hon nu få veta det?

— Söta, snälla, rara fader Björn, säg mig med hvem Anton tänker gifta sig!

— Med den snällaste, vackraste och rikaste flicka i sockna.

— Det där säger ju ändå ingenting. Stygga gubbe!

— Jaså, låter det så, då gör jag helt om marsch! Veteranen gjorde helomvändning.

— Nej, helt om, halt! säger jag. — Flickan tog den gamle krigaren i armen och svängde om honom. — Fader Björn är min fånge och lösen är svaret på min fråga. Hvad heter hon?

— Bertha — sade ändtligen Björn.

— Jag vet ingen i hela socknen mer än jag med det namnet — yttrade Bertha.

— Och jag vet ingen snällare, vackrare och rikare flicka heller — genmålde den gamle.

— Skulle det vara mig Anton tycker om?

— Jo, deråt lutar det, sa' bond' om hølasset.

— Ack, jag vore färdig att kyssa er, fader Björn, som bringar mig en så glad underrättelse... om ni bara inte vore så ful.

— Tackar för komplimangen, som salig majorn bruka' säga.

— Men säg mig, hur ska jag få träffa Anton och af hans egen mun höra, om det är sannt hvad ni säger? — frågade flickan oroligt.

— Han ska' strax vara här — svarade Björn och gick bort till trädet, bakom hvilket fiskaren dolt sig.

— Framåt marsch! — kommenderade veteranen.

— Bresch, min gosse... fästningen kapitulerat... portarne på vid gafvel... marschera rakt på med svajande fanor och klingande spel och plantera segerbaneret, som salig majorn bruka' säga.

»Ta mig tusan, en näpen unge!» mumlade värfvaren för sig sjelf, under det han genom spjelarne på staketet betraktade den lilla oskulden, som i afvaktan på sin kärestes ankomst, hade allehanda små bestyr med sin toalett.

— God afton, jungfru Bertha! — sade den blygsamt framträdande fiskaren, i det ha lyftade på sin halmhatt.

— God afton, Anton! — helsade Bertha tillbaka.

»Ett bondfrieri, det måste man ta' i betraktande», mumlade värfvaren.

— Hur ska' jag börja? frågade den tafatte älskaren sin bönman, som stod strax bakom honom.

— Börja med vädret! Vi ha ett utmärkt vackert

väder i dag, säg! — sufferade den unge mannens
hjelpreda.

— Äh, det ser hon utan att jag talar om det
för henne.

— Ta' till något annat då, och stå inte och
mena, som du hade tiggerfrossen! röt den gamle.

— Det var en vacker klädning jungfru Bertha
har — sade slutligen tillbedjaren.

»Ändtligen krevera' bomben!» mumlade Björn.

»Att han kunde få ur sig det ändå!» skrat-
tade värfvaren för sig sjelf.

— Nä, den som bär klädningen, hvad tycker
Anton om henne? — sporde flickan och rätade ut
skrynklorna på sitt förkläde.

— Jo, hon är mycket vackrare — upplyste
Anton, småleende.

— Anton bara skämtar — sade Bertha, alltjemt
seende i marken.

— Hur skulle jag väl kunna skämta med Bertha
som, fastän så rik och ansedd inte håller sig för god
tala med den fattige och ringaktade fiskaren — in-
vände Anton.

— Fattigdomen är ingen last — sade flickan all-
varligt — Jag sätter mera värde på ett ädelt hjerta,
än de största skatter.

— Jag vet det — sade friaren, alltmera djerf —
och det är just detta medvetande, som gör, att jag
i dag vågat närma mig denna stuga, för att fråga
om...

— Sjung ut, pojke! uppmanade Björn och stötte
den vankelmodige kärleksförklararen i sidan.

— Om? — frågade Bertha.

— Om Bertha hade lust...

— Visst tusan har hon lust — dundrade veteranen. — Stig fram pojke, ta' fästmon din i hand och kyss henne på mun så ä' ni på det klara, som salig majorn brukar säga. Anton närmade sig långsamt Bertha och fattade hennes hand.

— Ack, — sade han — hvad jag skulle känna mig lycklig om Bertha samtyckte att bli min! Arbetet, som förut fallit mig så tungt, skulle då gå så lätt och de hittills årslånga dagarna, fulla af oro, skulle fridfullt förriuna i onämbar glädje.

Det tar sej, mumlade veteranen och strök sig i skägget.

Hör man på bara, pojken börjar bli poetisk! menade värfvaren för sig sjelf.

— Jag skulle ingenting högre önska, vet Anton; ty ända sedan Anton återvände hit till socknen, så har jag haft mina tankar på Anton allenast, och jag har hvarje dag väntat, att Anton skulle ta första tseget till vår bekantskap.

Nu är det taget, min Bertha, och nu en kyss att besegla vår lycka med! — Anton slog sin arm om flickans lif; hon slöt sig intill honom och lyckan beseglades i en lång omfamning, med ty åtföljande kyssar utan ända.

Hvad tunnor tusan är det jag ser? — ljud en barsk stämma från stugan och en högräst gubbe, med gråa mustacher och dito pipskägg, visade sig i dörren.

— Korpraln, besitta och regera! — brummade veteranen.

— Ä' du topp tunnor rasande befängd galen, jänta, som låter den der trashanken kyssa dej? —

fortsatte gubben, i det han närmade sig, stödd vid sin käpp.

— Anton är min fästman, pappa — sade Bertha otvunget och med den naiva öppenhet som är dessa landets döttrar egen.

— Fiskarpojken din fästman! Ha, ha, ha! Mycket har jag fälle hört och mycket har jag sett, men maken har jag då aldrig hört förr, så gammal jag är. Du, dotter te en korpral och arftagerska te ett helt hemman, skulle gifta dej med en fattig fiskarstackare, som inte kan försörja sej sjelf, mycket mindre hustru och barn.

— Men jag vill ha Anton, jag! — protesterade korpralsdottern.

— Din vilja sitter i skogen på tillväxt ännu, jänsta. Det är fälle min vilja som är den gällande i tockna saker skulle jag tro. — Vänd till Anton sade han: — Och du se'n som vågat lyfta dina ögon opp te mi' dotter . . . packa dej härifrån, annars ska' min käpp visa dej vägen! Hm . . . oförskämda lymmel!

— Korpral Stolt — sade fiskaren med värdighet, i det hans ansigte öfverdrogs af en mörk purpursky — att neka mig er dotter är er rättighet, men er förolämpning skulle jag på ett kännbart sätt bestraffa, om inte ert gråa hår afhöll mig derifrån.

— Tunnor tusan, vågar du hota en gammal knekt med stryk kanske? — skrek den vredgade korpral Stolt och, i det han höjde sin käpp, tillade han ännu högre: — Gå, innan mitt tålamod är slut!

— Nej, nu kan jag inte hålla mig längre — sade veteranen med darrande röst, under det hans ansigte antog en allt mörkare färg. — Korpral — började han högt, — I är stolt och öfvermodig som

en nykläckt underlöjtnant, men tänker inte på att högmod går för fall. Denne yngling visar ni med förakt ifrån er, därför att han är fiskare blott och ni är hemmansegare. Den ena tar sin bergning ur vattnet, den andra ur jorden, det är hela rangskilnaden er emellan. Denne fiskare visar ni föraktfullt tillbaka, därför att han är fattig och ni är rik; men ni glömmer att ni har blott en slump att tacka för era egodelar. Om er hustrus far lefvat vid er återkomst från fälttåget 1814 och betett sig så mot er som ni betar er mot denne yngling — hvad skulle ni tänkt och sagt? Men så är det här i verlden: — då menniskan får något att yfvas öfver, glömmer hon både forntid och framtid... Penningen gör hjertat till sten; penningen är det onda i verlden: någon annan djefvul har aldrig funnits. Visa bort Anton Storm; krossa er dotters hjerta, gör det, fader Stolt, och som ni ser blomman der på marken vissna för höststormen, så ska' ert enda barn vissna för stormen här! — veteranen lade sin darrande och af tusen skrynklor fårade hand på sitt hjerta. — Gör det, korpral Stolt — upprepade han — och lägg er på dödsbädden med ett medvetande som beröfver er all ro på ert sista! — Den gamle hade slutat och sträckte utmanande sin hand mot den fordne strids kamraten.

— Jaså, — sade korpraln, lungt småleende — du måste vara mäktat mätt i dag, som vågar föra ett sådant språk mot mig, men du förändrar väl ton då magen blir tom... Kom då likväl inte te mej, för i stället för föda ska' jag traktera dej med käppen.

— Hvad i Herrans namn står på? — frågade en qvinnoröst och en gumma kom framskyndande till Stolt.

Gubben min står med käppen i högsta hugg och tösa står och gråter.

— Jo, kan du tänka dej mor, — sade korpralen vändande sig till gumman — att fiskarpojken der har friat te dottern vår.

— Nå, det var fälle ingenting att röra opp himmel och jord för. Anton Storm är en sedesam ung man och bättre man kan jänta aldrig få.

— Men han är fattig som en hjälpeprest — sade Stolt bestämdt.

— Fattigdomen ä' ingen skam... Vår frälsare var ju sjelf fattig han och du hade heller ingen förmögenhet när du fria' te mej i väla, gubbe lilla — sade gumman, medlande.

— Det hör inte hit, det, sa' Platin om rättvisan — brummade mannen och vände sig bort till Bertha som, gråtande stod på ett litet afstånd. — Kom jänta! — befallde han denna. — Och du pojke, knalla dej härifrån och kom aldrig mer med din fot på mina egor! Nu ha ni hört mitt svar och dermed punkt. — Annat vore det om du kurde ett handtverk... Skräddaryrket till exempel... se det försörjer sin man och då skulle jag tänka på saken... men en fattig fiskare — nej, aldrig! — Den obeveklige fadren fattade sin dotter i armen och förde henne framför sig i stugan. Gumman dröjde en stund qvar ute i trädgården och sökte med en mängd bibelspråk intala den åter så nedslagne unge fiskaren tröst. Slutligen gick äfven hon in i stugna, då veteranen lade sin hand på Antons axel sägande:

— Sträck opp dej hele och se kavat ut! Sålänge ska' man inte anse spelet förloradt, som man har trumf på hand, som salig majorn bruka' säga. Kom

du, vi ska' visa korpral Stolt, att vi ä' lika morska som han. Om man nödgas dra sig tillbaka i förpoststriden, så har man inte förlorat drabbningen för det, som salig majorn brukat säga.

»Mandom mod och morske män

Finns i gamla Sverge änn'»,

gnolade veteranen och linkade vid sidan af den försmådde friaren ur trädgården.

Liksom en tiger, den der legat på rof, uppsteg värfvaren försigtigt, med ögonen oafvändt fästade på de bortgående och följde dem obemärkt på ett afstånd. Under tiden höll han följande monolog: »Den gamle korpralen är en äkta aristokrat och gumman tillhör de väcktas antal... Således tar man sina mått och steg derefter... Skräddaryrket, sa' han... Victoria! Jag är just skräddare till profession. — Den der fiskaren skall inte bli svår att lura i fällan, tack vare korgen han fick och bränvinspluntan i min ficka. — Tiden hade blekt de qvarsittande hårtestarne på både korpralns och hans kära hälfts hufvuden. De ha således icke många lefnadsår kvar i kikarn. Tack du min lyckliga ledstjerna som förde mig hit!»

3. Värffningen.

Då fiskaren och hans följeslagare kommo till en biväg, skildes de åt, den förre, för att vika af på den smala bivägen och den senare, för att fortsätta stora vägen framåt. Värfvaren påskyndade sina steg och var snart vid sidan af den med sänkt hufvud långsamt framgående fiskaren.

— God afton, herre! — sade han och förde upp handen till kasken.

— Herre kan han vara sjelf; jag är blott en fattig fiskare — sade Anton vresigt och som det tycktes mindre angelägen om sällskapet.

— Ursäkta, jag är Stockholmare och känner inte till landets seder och bruk. I Stockholm äro vi herrar alla — jojo, med undantag af fruarna och fröknarna förstås.

— Och jungfrurna — tillade fiskaren.

— Jungfrur... finns inte i Stockholm. Men säg mig, hvad fattas er? Ni ser så nedslagen ut.

— Ånej; han lär för resten inte kunna hjälpa mig.

— Hvem vet... Om ni meddelar mig orsaken till er sorgsenhet, så skall jag meddela er orsaken till min glädthet; se då kommer lynnet i litet jemnare fördelning på oss begge, fiskare, förstår ni, och då ha vi alltid lättare för att utbyta tankar. Ni är fiskare, det ser jag, och jag är äfvenledes fiskare, fast ett strå hvassare; ty då, ni fiskar stumma djur och säljer åt bönderna, så fiskar jag vackra gossar och säljer åt kongliga majestät och kronan; deri ligger hela skilnaden.

— Hvad är han då för en grannlätsdocka? — sporde Anton.

— Premier gardist vid Hans Maj:ts konungens lifgarde till fots. Vi gardister gå inte af för hackor, må ni tro. Vi ä' konungens lifvakt, Sverges stolt-
het, hufvudstadens värn och det täcka könets förklarade gunstlingar. Säg, min vän, har du lust att bli en i samhället så betydande man som jag, så behöfver du blott skrifva ditt namn på detta papper.

Värfvaren upptog vid dessa ord en värfningsförbindelse och höll framför sin följeslagares ögon.

— Jag tackar om jag slipper — svarade denne liknöjdt.

— Du är en åsna som afslår ett sådant anbud; det tillbjudes dig icke för hvarje dag. Hör på min vän! Med förakt har en högmodig far, hvars dotter du har kär, visat bort dig i dag.

— Hur vet han det?

— En gardist vet allt... Och detta är orsaken till din trumpna min. Jag har ett medel mot världens sorger. — Gardisten tog fram sin bränvinsflaska och fortfor: — Tar man en klunk ur den här, så flyger sorgen åt fanders.

— Hvad är det? frågade ynglingen, som ännu aldrig, rätt så fiskare och fiskarson han var, smakat denna dryck.

— Känn på — uppmanade värfvaren och llemnade honom flaskan. Anton förde den till sina läppar och lät ett betydande quantum rinna ner genom strupen. De båda fortsatte tigande promenaden tills de kommo till en liten stuga vid sjökanten. Det var Wenern som sköljde den strand de närmade sig och i den lilla stugan, knappt två gånger så stor som en hundkoja, residerade Anton Storm.

— Här bor jag — sade Anton. — Stig på! — De gingo in.

— Besitta det, känner jag mig inte litet lifvad — sade han efter inträdet.

— Att bli gardist? frågade värfvaren.

— Inte duger väl jag till gardist? — menade fiskaren.

— Du skulle bli den ståtligaste gardist i världen.

Chefen tycker om vackra karlar och på ett år skulle du vara befördrad till underofficer. Skål!

— Underofficer! Skulle jag kunna bli underofficer?

— Visst tusan! Läsa kan du, skriva och räkna också, och det är allt hvad som fordras. Underofficers-examen är den lättaste af alla examina, näst gardist-examen, förstås, som en blind käring kan ta. Nå har du lust? Skål!

— Hur stor är lönen?

— Trettio riksdaler för sex år och tre skilling riksgäld om dagen... Jag tror det duger det!

— Jo, det var mig en hög!

— Åja, får du dem på en gång och i koppar-slantar, så blir högen bra stor. Du ser således att kongl. maj:t och kronan ä' ett liberalt husbondfolk. Kommiskusar, så stora som fem bondpannakakor, får du så många du vill ha om dagen och dertill ärtor, fläsk och gröt, hvit som nyfallen snö, utan ända. Nå har du lust? Skål!

Anton hade af de många skälarna blifvit alltmer lifvad, men visade ännu ingen lust för krigaryrket.

— Hör på — tog värfvaren åter till orda. — Med förakt har du blifvit tillbakavisad af den stolte korpralen i dag; med förtjusning skulle han helsa dig välkommen som underofficer. Lyckan vinkar dig, min gosse förskjut den ej!

Efter en stunds funderande utropade Anton: — Topp! jag skrifer under!

— Och deri gör du klokt — tillfogade värfvaren och framtog förbindelsen. Anton Storm skref sitt namn på papperet och sålde sig dermed på sex år

till kronan. Det är ett ögonblicks verk, att under rusets inflytelse för alltid skilja sig från, om just icke lyckliga, åtminstone icke dåliga omständigheter. Sannt är, att mången eländig stackare finner en tillflyktsort vid de värfvade regementena, och sannt är äfven, att en och annan inom dessa gör sin lycka; men till hvilket ringa fåtal inskränka sig ej dessa, relativt till alla dem som efter uttjent kapitulation befolka landets fattighus, försörjningsinrättningar, kro-noarbetskårer och fångelser? Det är således icke nog med att dessa personer kostat staten en ganska respektabel summa under *sin tjänstetid* (och för hvad? Jo, för att vara lekdockor åt ännu dyrare kungar och officerare), utan de ligga sedermera *hela sitt lif* på mångahanda sätt menskligheten till last. Tvif-laren på detta påstående har tillfälle att sjelf undersöka.

Ett exempel i förbigående, huru detta icke allenast kan, utan också merendels plägar tillgå. Vi taga exempelvis tvenne bonddrängar. Den ene är af ett flegmatiskt temperament och den andre är mera kolerisk. De lockas af en värfvare (med flaskan som hjälpmedel, förstås), genom falska förespeglingar om en lycklig framtid och osanna uppgifter af de fördelar de i alla afseenden under sin tjänstetid komma att åtnjuta, att ta värfning. Flegmatikern finner sig så till vida uti sitt öde, att han utan opposition fördrager den till fullkomligt slafveri förvandlade s. k. disciplinen (disciplin, d. ä: blind lydnad, är väl i det stora hela icke heller annat än slafveri); men den koleriske ynglingen vågar t. ex. tre gånger opponera sig mot honom lika många gånger skedda orättvisor. Han straffas och utstrykes, tredje gången, ur rege-

mentets rullar, för att genom öfverståhållareembetets försorg transporterats till disciplinkompaniet. Uttje-ningstiden är inne. Flegmatikern har under sina sex tjensteår insupit den militära andan, och hufvud- draget i den militära andan är lättja. Han var förut en idog arbetare; kronan har gjort honom till en lätting. Han har fått smak för hufvudstadslifvet; han qvarstannar der, för att öka antalet af de förut arbetslöse stackare, som under enahanda förhållanden iråkat samma dilemma. — Värfningsystemet öfverbe- folkar således hufvudstaden med odugliga lättingar. Nu ankommer den andre till Stockholm. I hans prestbetyg står: »f. d. disciplinsoldaten». Han har gjort tusentals försök i landsorten att få arbete, men vid uppvisandet af betyget genast blifvit afvisad. Kronan har brännmärkt honom för hela sitt lif, der- för att han tre gånger fordrat att komma i åtnju- tande af de utlofvade förmåner, som egentligen på- verkade hans beslut att bli soldat. De båda f. d. gardisterna blifva »uteliggare», anammas af polisen, häktas, dömas som försvarslöse, att på viss tid ikläda sig fångdräkt o. s. v. Så går det till. Detta är ett sätt att göra fångar i »frihetens stamort på jorden».

En punkt i vårt sednaste värnepligtsförslag be- stämmer, att ingen som saknar medborgerligt förtro- ende skall öfvas i vapnens bruk. Måne icke det är ett sätt att göra fångar, då man känner massans af- smak för exercistvänget? Och måne icke den hr C. O. Berg sig åtaga missionen att besöka alla rikets fängelser, i ändamål att anskaffa platser åt frigifna fångar, och andra i samma anda arbetande korp- orationer, äro likaledes ett sätt i den vägen, då man tar i betraktande att arbetslöse, men ostraffade och

kanske mången gång i allo redbare personer lemnas, åsido? Våra besynnerligt ihopkomna, drakoniska laggar amma fångar i parti. För att komma till det resultatet behöfver man icke vara mycket lagfaren och djupsinnig; men som dylika framdraganden icke höra till vår berättelse, så lemna vi dem åsido och återgå till den lilla fiskarstugan vid Venerns strand.

Då värfningsförbindelsen var underskrifven, kordade värfvaren sin bränvinsflaska och nu var det rekrytens tur att bjuda. Då en person skall inträda i ett nytt livvets förhållande och dertill är en smula upprymd, offerar han gerna några fyrkar på en blifvande kamrat eller förman, för att dermedelst komma till omständlig kännedom om det nya yrkets vanor, seder och bruk. Detta veta värfvarne af erfarenhet, hvarför de icke underlåta att på allt upptänkligt sätt pumpa sina adeptor till sista styfvern. Sedan värfvaren kinesat i fiskarstugan öfver natten, lemnade han densamma tidigt på morgonen, för att bege sig ut på rof. Utkommen i det fria skrattade han för sig sjelf: — Ha, ha, ha! Underofficer! Ja, i andanom, min gosse. Så ska' man ta dem. — Det var en söndag och värfvaren gick till kyrkan, för att låta sig begapas af det nyfikna bondfolket, som tillförne aldrig sett så mycken grannlåt på en person. Presten hade, enligt laga föreskrift i detta fall, från predikstolen kungjort, att en värfvare, med Konungens Befallningshafvandes tillstånd, uppehöll sig i orten och uppmanades en hvar att låta honom oantastad fullgöra sitt uppdrag. Efter gudstjenstens slut placerade sig värfvaren utanför kyrkdörren. Kyrkfolket stannade för att betrakta honom; de unga bondflickorna hade svårt för att få sina ögon från »en tocken en

grann matador» och bonddrängarne samlade sig i en grupp, för att fråga, gissa och besvara hvarandra, rörande denna märkliga uppenbarelse. Den af bondpojkarne bildade gruppen var just värfvarens syftemål, för att kunna slå flere flugor i en smäll. Han kände till den gamla Rehnskiöldska taktiken, att skicka kavalleri mot en spridd fiende, för att få ihop den till kretsar och fyrkanter och sedan låta artilleriet spela på de sammanträngda massorna. — Uniformen är mitt kavalleri och språklådan mitt artilleri — tänkte krigaren, och att han härutinnan icke bedrog sig, se vi af den i hast uppkomna gruppen. Ögonblicket var inne för artilleriet att brösta af och servera sina kartescher. Gravitetiskt framträdde martissonen till de gapande bondpojkarne och lät karteschlådan krevera.

— God dag gossar! — lät kreveringen — Jag tilltalar er i Hans majestäts konungens namn . . . Ha ni sett kungen gossar?

— Nää — sade pojkarne med vidöppna munnar och stora ögon.

— Vill ni se honom då?

— Jaa.

— Men då måste ni först laga att ni blir iklädda en sådan här dräkt som jagbär och träda i hans tjänst, ty simpla civilister ha inte tillträde till hans person.

— Silvester, hva' ä' de' för slag? — dristade sig en bonde att fråga.

— Civilister, det är en fin benämning som brukas af bättre folk, sådana somvi gardister, på personer som icke tillhöra militärståndet, det vill säga: folk utan rang och värde i världen — förklarade värfvaren och fortfor: — Det är Konungens önskan,

denne folkkäre konung som arbetar för sitt folks upplysning och välstånd, det är hans önskan att ni mina gossar, skola träda i hans tjänst och därför har han skickat mig till er, för att meddela er, att det står en och hvar, som vill lefva ett fritt, godt och bekymmerslöst lif i hans tjänst, öppet att komma i åtnjutande häraf genom mig, hans utskickade.

— Åh jäsingen! — utropade pojkarne, i det de med förundran betraktade talaren.

— Hur'n kost består majestätet och hva' har en te göra hos'n? vågade den frågwise spörja.

— Du vet att fläsk är den dyraste och fetaste mat som fins . . . sådant får du skålpundtals om dagen . . . Du vet att ärtor är den kraftigaste mat som fins . . . sådana får du dagligen skyffla i dig så mycket du orkar . . . Du vet att sofva är det lättaste arbete af allt . . . sofva får du både natt och dag; men på det att det inte skall bilda sig dynt i kroppen på dig, så måste du en och annan gång, under sommaren, ta en promenad på ladugårdsgärde, tillsammans med högt uppsatte herrar, som kallas officerare, eller konungens trotjenare. Jag tror ett sådant lif kan lefvas utan ansträngning, gossar?

— He — grinade bönderna; — men de' ä' la inte sannt mer än hälfta lell?

— Hvad! Tro ni att man vågar ljuga i konungens namn? Eller ha ni hört någon kung ljuga? Nej det är sannt, ni ha ju inte ens sett någon. Kungen är sjelfva sanningen må ni tro, fast en viss rabulist har sagt, att hela konungsligheten är en lögn, och därför hade också en kung »rätt och sanning» till valspråk. Ni ha väl hört talas om *kungsord*, hvasa?

— Ja, de' ska' la va' tvärsäkert, de?

— Jo, något ditåt, torndyflar, och kungsord ä' hvarstenda ord jag talar till er; det är lika säkert som, att det är *Guds ord* som profeterna och evangelisterna tala till er genom bibeln och presterna. — Nå, gossar, ha ni lust att lefva ett sådant lif och gå klädd som jag på hufvudstadens gator och tjusade älskliga Stockholmsflickorna, af hvilka ni kunna få ett dussin på hvarje finger, blott ni öppna er mun till kurtis? Det är annat skulle jag tro, än att gå här på bondlandet och låta bönderna pressa ut svett-dropparna genom tungt arbete. Nog tusan svettas jag heldre tillsammans med herrar officerare för konung och fosterland, än tillsammans med oxar och kor för en snål bondkanin och en tallrick vattvälling om dagen. Nå, gossar, ha ni lust? Här se ni kungens sigill. — Värfvaren tog upp värfningspatentet och, visande på sina befransade epåletter, tillade han: och här ser ni kungens namn på båda axlarna och det af guld ändå, skulle tro att det är kungligt, hvasa? Ha ni lust för färgen, så säg inte nej — och då bjuder jag på kyrksupen öfver lag, för se, bränvin och pengar fattas aldrig kungens gossar. Sådant ungefär var den karteschdosas innehåll som krigaren lät krevera i bondhopen, och om större delen af de vid kreveringen splittrade skärfvorna icke träffade, så hade likväl värfvaren gjort en kommers på fyra människolif då han lemnade kyrkan.

Några ord i förbigående att afsluta detta kapitel med. Det har varit och är förmodligen ännu en stående term hos våra värfvare, att lofva bondgossarne ett potatisland vid regementet och en häst att rida på om morgnarne för sitt höga nöjes skull.

Hvad hästen beträffar, få de arma stellemmade stackarna snart göra bekantskap med den, under gymnastiköfningarne i exercishuset, och på rekrytens fråga efter det utlofvade potatislandet, svaras honom gäckande: — Längtar du redan efter potatislandet? Det får du ärfva efter döden, eller rättare sagt: potatislandet ärfver dig, ifall du skulle få den hedern att dö vid regementet. Potatislandet kallas nemligen hufvudstadens garnisonsregementens begravningsplats. Detta kan naturligtvis i och för sig sjelft betraktas såsom ett skämt, men att ett sådant skämt, med enfaldige och med förhållandena alldeles omedvetne bondgossar, får i Kongl. Maj:ts namn passera, är väl egentligen icke på sin plats, och tecknaren häraf kunde nog, hur obetydlig saken än synes vara, ge detta förfaringsätt ett annat namn.

4. Värfvarens antecedentia.

Innan vi gå vidare i vår berättelse, vilja vi taga hufvudpersonens i föregående taffla fordna lefnadsöden i betraktande, eftersom han kommer att bli den mest handlande och mest framstående figuren äfven i de följande. Vi passa tillfället, medan han och de från hembygden lockade unga landtmännen äro på väg till Stockholm. Vi — jag och läsaren — som icke behöfva några af människohänder åstadkomna fortskaffningsmedel, skynda med tankens hastighet förut till »den sköna synderskan», men nödgas vid framkomsten företaga en stor reträtt

in i tiden, för att komma till målet, d. v. s. göra en flyktig bekantskap med värfvarns härkomst och tidigare öden.

I Stockholm bodde för några tiotal af år tillbaka en grosshandlare, hvars hushållerska en vacker dag presenterade honom ett litet gossebarn, som frukten af den välvilja och vänskap grossören hyst för sin matlagerska. Den lille skrikhalsen, som sqvallrade ur skolan, löstes in på barnhuset och så var han ifrån den affären. Men som den unge grossören var betänkt på att knyta hymens band med en ännu yngre arftagerska till en betydlig förmögenhet och i ett obetänksamt ögonblick, kanske just det, för hvilket den lille verldsborgaren hade att tacka sin entré i lifvet, lofvat sin hushållerska äktenskap och hon nu fordrade detta löftes infriande, med hotelse att sqvallra ur skolan äfven hon, om hennes önskan ej uppfyldes, så var köpmannen iråkad en affär, hvilken han icke ens med dubbla italienska bokhålleriet kunde reda. Hvad var att göra? Jo, köpmannen öppnade sin kassakista, tog ett djupt näftag deri och höll för sin inklinations ögon. Detta recipe (på svenska: tag) var af mera ögonblicklig verkan än våra läkares, att döma af den förtjusta min, som i ett nu intog den förut så sorgsna matmänniskans anlete. De ord hvarmed älskaren bifogade sin gåfva, kom slutligen köksälskarinnan att icke allenast återtaga sitt påstående, utan till och med att gifva löfte om hastig reträtt ur huset för rivalen. Hur stor summa modren till fadrens barn fick i *sin korg*, känner jag ej, eller om hon erhöll årlig donation — nog af, den försmådda dulcinéan slog sig ned i en utkant af staden och lefde ett be-

kymmerslöst lif. Grosshandlaren, den vi för roskull vilja kalla Saldo, hemförde kort tid derefter en på qvinliga behag rikt begåfvad rik mans dotter, och ett år derefter bestod familjen af tre individer, hvaraf två representerade det maskulina könet.

Efter några års förlopp blef den af fader och moder försmådde gossen, som i dopet fått namnet Värner, från barnhuset öfverlemnad till en utom hufvudstaden boende sockenskräddare. Barnhusbarnet lärde sig snart fosterfadrens yrke, men stack slutligen sitt verktyg i nålboken, för att i en kryddkramhandlares kladd och kassabok studera affärlifvet. Skräddaren hade nemligen en son i Stockholm, som var kryddkramhandlare, och denne hade vid sin vistelse i föräldrahemmet funnit alltmera behag i den qvicke pojken. En vacker dag tog han honom också till sig för att dana honom till köpman. Ett par år förgingo, hvarunder principalen och hans unga biträde funno sig väl vid hvarandra.

En söndagseftermiddag tog den unge handelskandidaten en spatsertur åt djurgården. Han gick förbi blå porten och ställde sina steg åt Framnäs till. På vägen utmed djurgårdsbrunnsviken trippade en elegant ung dam förbi honom. Då hon kommit ett stycke före, saktade hon af sina steg och höll sig koketterande framför den hjertnupne ynglingen, som tog ut stegen för att komma närmare den sköna okända, hvilken å sin sida gjorde på samma sätt för att hålla den i sina garn fångade unge mannen på behörigt afstånd så länge, och så medelst egga hans begär att göra hennes bekantskap. Då denna hetsjagt fortgått till dess man

kommit in i Rosendals parken, tröttnade förföljaren och saktade sina steg. Den förföljda oskulden, som märkte detta, följde hans exempel och tappade sin näsduk. Den med vissa damers sätt, att ge anledning till en bekantskaps knytande, obekante ynglingen, kastade sig, med den fart, som en hök slår ned på en dufva, öfver den lilla spetsgarnerade och af luktvatten genomdränkta linnelappen, och skyndade, förtjust öfver den lyckliga slump, som gaf honom orsak att närma sig, fram till den alltjemnt flyende och som det tycktes mycket timida unga damen. Med en bugning så graciös och en komplimang, som skulle anstått en hofman vid Gustaf III:s eller Ludvig XIV:s hof, framförde den unge Merkurison en sitt ärende, och snart finna vi de unga tu införlifvade i ett förtroligt samtal. Förnöjelse stod att läsa i den kärleksdruckne ynglingens ögon, då hans följeslagarinna, visande på en vid vägen placerad soffa, föreslog en stunds hvila på den häftiga promenaden. Solen gled långsamt ned mot synranden i vester, purprande de vid horisonten uppstigande lätta skyarne och en kör af hundradetals i parkens träd sittande foglar förhärligade den sköna sommarqvällen. Under denna luftens innebyggares aftonsång till altets herre gjorde den sig i sjunde himlen drömmande tillbedjaren sin kärleksförklaring för den lika vackra som unga och glada tärna, ödet så oförmodadt ledt i hans väg. Det var en scen ur Romeo och Julia.

Först då aftonrodnaden betäckt en tredjedel af himlen skildes de båda älskande, efter otaliga försäkringar om evig trohet. Flickan hade beröfvat handelseven sitt hjerta, men att han därför icke

var hjertlös mot den sköna fribyterskan, det fick principalens kassalåda veta af. Det såta paret sammanträffade efter derna dag punktligt hvarje söndags eftermiddag, dervid fästmannen slösade de dyrbaraste presenter på sin lika förtjusta som i hans ögon förtjusande fästmö. Förutom det obehag giftastan- karne utöfva på en expedit, den der under sådana förhållanden expedierar peppar i stället för kaffe och gryn i stället för socker m. m. d., drog snart kryddkramhandlaren, i följd af den märkbara diffe- rensen i inkomsterna, misstankar på, att det icke stod så rätt till med biträdets ärlighet, hvarför han tog sig för att spionera ut förhållandet och kom dervid omsider under fund med sin elevs finger- klådighet. — En dag stod det unga köpmansämnet utan kondition, en följd af adhesionskraften, vis a vis husbondens kontanter och attraktionskraften vis a vis den sköna.

Efter denna mot all beräkning inträffade kata- strof var vår unge man försatt i en svår knipa. Han hade fått sin fästmös adress, för att kunna tillskrifva och tillsända henne kärleksbiljetter och skänker, och han beslöt nu att göra första visiten i hennes hem. Han knackade på dörren; den sköna kom ut, han begärde att få komma in i hennes rum, men hon hade hvarjehanda skäl att neka hans bön. Slutligen omtalade han sitt öde och ärende och hon, som så mången gång svurit honom evig trohet, skyn- dade in och reglade dörren efter sig, utan att vi- dare bevärdiga honom med ett ord. Den försmädde älskaren knackade ånyo på dörren, först bönfallande sedan hotande, för att återfå sina presenter, men dörren förblef reglad. Då hans knackningar och

botanden blefvo alltmer högljudda och den, till hvilken de voro ställda, riskerade att hela huset skulle komma i rörelse, öppnades slutligen dörren och ut trädde en gardeslöjtnant med dragen sabel. Vid åsynen af den blottade klingan fick vår hjälte en känning af att han varit skraddare och fann för godt att draga sig tillbaka för det militära utfallet. Ett par väl riktade »drag» med flatan af sabeln kom honom, att liksom skraddaren i visan, ta »femton trappsteg i ett språng — san». — Nedkommen på gatan, uppstämde den stackars förskjutne och be- dragne ynglingen en hymn öfver qvinnans list.

En tid härefter sutto på en krog å ladugårds- landet vid tvenne tomma bränvinsglas och en dito svagdricksmugg tvenne förfallna dagdrifvare. Den ene, hvars venstra ben var amputeradt, hade ingått i livvets höst, men den andre var i blomman af sin ålder. På hans ansigte, hvori en viss intelligens afspeglade sig, på hans händer, sätt och kläder kunde man skönja, att han fordomdags tillhört herre- klassen, notabene om man får räkna en handels- betjent till nämnde klass — och hvarför inte? Alla, som ej ha grofarbete för sin utkomst, kallas ju her- rar, sålänge, naturligtvis, ett poleradt yttre håller dem uppe i denna rang. Den sistnämnde var vår vän Värner Vännerfelt, som han kallade sig, f. d. skradderiarbetaren och handelsexpediten. Heldre än att återgå till det yrke, hvori han vunnit en viss färdighet, och hvilket, som vi hörde korpral Stolt säga, försörjer sin man, deklinerade han i dag- drivarnes djupa led till en usling. Att dagen i ända sitta med benen i kors och fakta med nålen, se det kunde icke en »herre och handelsbokhållare»

beqväma sig till. Förr göra ingenting och svälta eller betla, än arbeta för sitt bröd. Tyvärr är icke han den enda som tänker så. En lycka emellertid för våra värfvade regementen, hvars numerär, sådana personer förutan, snart vore räknad.

Sedan de båda dagdrifvarne med sorgsna blickar en stund betraktat de tomma glasen, inträdde tvenne »fotgardister» och togo plats vid ett bord, hvilket synbarligen på länge ej gjordt bekantskap med vatten eller trasa.

— Två stora supar och en half porter med handtag i ryggen och ett par sotare på en aschätt! — requirerade den ene.

— Hur mycket förtjente du på ditt handsöl? — sporde den andre.

— Fem riksdaler... tio öre per säck och bärning på en trappa... lätt förtjenta styfrar på styfrygg och utan att sätta milstolpe en enda gång. Här ska ta's in för insekter, må du tro... Kropp förtjenar och kropp förtär.

— Jag är inte heller utan, må du tro — tillade den andre. — Tre krigare hvila i min kolettficka... de' bränna de' tusan dj—na... de' ska blötas innan korum... hvarenda styfver ska gå i sprit... i morgon kommer ny dag med nya utvägar... tusan hvad knektlifvet är för ett lif ändå! Mamsell, påfyllning i glasen! Svagdrickat är surt... låt oss få en butelj äkta bjäerskt öl, som ingen bryggardräng har badat i.

— De der gardisterna ska bjuda på förtäring — hviskade vår hjertes dryckesbroder. — Låt mig hållas bara. God afton, go' herrar! Ha herrarna lust för att värfva oss? — tillade han, vänd till gardisterna... Denna fråga behöfde icke upprepas

två gånger. Gardisterna togo plats hos dagdrifvarne, glas på glas tömdes och värfningsförbindelser gjordes upp. Då man slutligen, rikligt förplågad skulle bryta upp, varseblefvo först de båda värfvarne, att en af rekryterna hade träben. På gardisternas hotelser om stryk för det puts han spelat dem, svarade han illparigt, att han sett många gamla knektar med träben. Emellertid fick träbensmannen, som tilltugg på sista supen, en spark ut genom dörren, under det hans följeslagare, Värner Vännerfält, med våld försades till regementet. Då han följande dag skulle svära fanan, kom kompaniets löjtnant emot honom, för att granska honom. Rekryten studsade tillbaka, löjtnanten rodnade, gjorde helt om och gick.

— Hvad heter den der löjtnanten? — frågade Vännerfält en i närheten stående gardist.

— Saldo — lydde svaret.

5. Ankomsten och introduktionen vid regementet.

Värfvaren Värner Vännerfält och hans fem civila rekryter stego ur jernvägskupén och anträdde marschen till kasern. Denna marsch liknade mera en oxföning, ty bondpojkarne gingo gapande på husen, immerfort färdiga att ramla på näsan och hade säkert blifvit öfverkörda, om icke värfvaren gång på gång fattat än den ene, än den andre i armen och ryckt honom till sig. Vid ankomsten till kasern gick värfvaren direkt in till expeditionshafvanden, medtagande rekryterna, och anmälde: — Nummer 75

Vännerfält återkommen med fem rekryter. Här ä' de.

Fanjukaren vände sig till en af dem, frågande:

— Hvad heter du?

— Ola Jönsson — blef svaret.

— Duger inte! Du får 19 till nummer och heter

Kask. Hvad heter du?

— Sven Svensson.

— Duger inte! Du får 23 till nummer och heter

Plym. Hvad heter du?

— Bengt Bengtsa.

— Duger inte! Du får 35 till nummer och heter

Stam. Hvad heter du?

— Måns Larsson.

— Djefla bondnamn! Duger inte! Du får 38 till nummer och heter Tapper. Hvad heter du?

— Anton Storm.

— Duger. Du får 42 till nummer, min gosse; men låt se att du inte blir en *stormsupare*, för då tar dej fan. Då längden på hvarje rekryt var behörigen bokförd, sade fanjunkaren till en korpral: — Ta in rekryterna och anvisa dem sängplatser och låt dem sedan i afton få skyffla skrofven fulla med gröt.

Rekryterna bugade sig djupt för den viktige mannen som kallades fanjunkare, troende honom vara en mägta högt uppsatt personlighet. Då de inkommo i kasern, sade värfvaren i det han visade på de i sängarne till höger och venster liggande gardisterna:

— Der se ni hvad ni ha att göra om dagarne.

— De' arbetet rår vi me' sade Måns Larss — jåså Tapper, som redan i andanom njöt af de kommande sötebrödsdagarna. Sedan korpraln anvisat re-

kryterna hvar de hade sina sofplatser, frågade Kask, som fått en öfversäng: — Hur ska' jag kunna speta opp i den der låda'? Korpraln visade honom hur det tillgick.

— Men om ja' dimper ner, så dör ja' på fläcken — invände Kask.

— Betyder ingenting... — fins fler bönder på landet.

Med denna tröst fick Kasken gå till sängs, eller rättare sagdt, till väders. Han vågade icke sofva på hela natten, den stackars Kasken, af fruktan att ramla ner, utan låg och höll sig i sängkanterna med båda händerna. Under nattens lopp kom han att tänka på sitt nya namn. Detta hade han alldeles glömt bort och sökte ur minnet upprepa det. En lång stund mumlade han för sig sjelf: — Kass... kass... kass... tills slutligen en under honom lig-gande gardist röt till: — Har du trumf, bondkanin, efter du chasar på kattor? Om du inte håller gadden och låter folk få nattro för dina kattor, så ska jag lyfta dig ur kojén, ska du få se! — Efter den stund vågade Kask icke röra en led på sig, utan låg som fastbunden och gapade i taket.

Klockan 5 följande morgon väcktes de nykomna af ett besynnerligt ljud på kaserngården.

— Hvad är det? — frågade Kask.

— Reveljen — upplyste hans sängkamrat.

Det måste vara ett märkvärdigt djur, som har ett sådant läte, tänkte Kask. En stund derefter inkommo tvenne gardister med en stor kopparkittel. Alla gardisterna rusade ur sina sängar i bara skjortan och fram till kitteln, ur hvilken en tjock imma uppsteg, somliga med träbunkar, andra med bleckmuggar,

sönderslagna buteljer och allehanda kärl. En förfärlig trängsel uppstod, svordomar, knuffningar och sparkningar vexlades flitigt en stund. Slutligen blef en rekryt knuffad omkull öfver kitteln, innehållet i denna kom på golfvet och de ursinniga hjeltarne kröpo åter i säng, utan kaffe. Det är betecknande nog detta uppträde. Ordningens upprätthållare, som de väl egentligen skola vara, att döma af åtskilliga punkter i reglementena, kunna icke förtära sitt kaffe på morgnarna, utan att komma ilufven på hvarandra. Expeditionshafvanden, som det åligger att öfvervara »kaffefrukosten» i kompaniet, sofver i godan ro.

Efter ytterligare en stunds förlopp låter det der »märkvärdiga djuret» åter höra sig på kaserngården. Gardisterna rusa upp, kasta på sig sina kläder i en handvändning och ställa upp sig utefter rummet på två led. De som varit rusiga qvällen förut och ännu icke hunnit blifva morgonfriska ställa sig i andra ledet. Fanjunkarn träder in, mycket högtidligt, det förstås, ty han är vid morgonkorum högsta hönsetikorgen. »Gif akt!» skrikes det i alla väderstreck. »Sjung!» säger fanjunkaren. En gardist »tar opp» en psalmvers och de öfriga stämma i, om de äro vid röst. Behagar det dem icke, så göra de som kongl. teaterns artister: förklara sig vara hesa. Efter sången rabblar gardisten upp »Fader vår» fortare än en prest läser kungörelserna i kyrkan. Nu börjar städningen. Till sopornas upptagande användas kakelugnsluckor. Kompanicheferna ha icke råd att hålla sina kompanier med sopskyfflar och därför måste arméförvaltningen bekosta nya luckor till kakelugnarne för hvarje år. Saken kan synas obetydlig vid ytligt påseende, men underkastar man den en liten gransk-

ning, så kommer man till ett motsatt förhållande, helst då man betänker ur hvems fickor allt skall tagas.

Den af rekryterna efterlängtrade stunden var kommen, då de fingo utbyta sina tarfliga, men dock ärligt förtjenta bondjackor, mot kronans, den menskliga dårskapen utvisande grannlåt. Förr i tiden såg man gardisterna utstyrda i denna grannlåt på ett sätt som väckte både leda och löje; ty kläderna voro antingen till öfverdrift för små eller för stora. Att allt detta kom sig blott och bart af lättja hos herrar expeditionshafvande, skola vi se af följande.

Fanjunkarn inträdde i kasern, ropande: — De civila rekryterna ta ut kläder! En korpral motade upp de fem ynglingarne på rustkammarn. Fanjunkarn kastade åt Kask, som var en groflemmad rese, ett par korta byxor och en vapenrock, hvars ärmar gingo upp i sömmen, då Kask körde sina väldiga näfvar igenom dem. För detta fick Kask en »sitt opp». Storm var en liten smärt figur och han fick ett par byxor som voro lika långa som han sjelf: en rock som han kunde linda om sig två gånger. Med de öfriga tillgick på samma sätt. Derefter kastade fanjunkarn åt Kask ett par gamla skor, hårda som sten. Kask gjorde fåfånga försök att komma i dem.

— De' skor'a ä' la för små lell — sade Kask.

— Skorna ä' inte för små, men dina fötter ä' för stora — invände fanjunkaren. — Kläm du dit klöfvarne och snöra till! — Fanjunkarn ryckte skorna från resen och kastade dem i ansigtet på honom. De öfriga vågade, vid åsynen häraf, inga invändningar göra. Fanjukarn knuffade ut dem, låste

rustkammaren och skyndade ned; han hade så brådtom — att prata gallimatias med sina kamrater. Rekryterna påkläddes och så bar det i väg till regementsläkarn i hvars mottagningsrum de fingo marschera i paradisdragt. Derefter ställdes kosan till regementspastorn, hos hvilken de togo inträdesexamen. Presten ställde till Kask, som genom sin resliga växt och jättelika lemmar ådrog sig alla suppmärksamhet, frågan: — Hur många äro tio Guds bud?

— Di ä' la tie då — svarade Kask, som oaktadt skylten, fåransigtet, var ganska fyndig i sina svar emellanåt.

— Hur många äro sakramenten? — frågade pastorn vidare, ångrande sin distraktion i föregående fråga, då han, med detsamma han afgaf frågan, äfven besvarade den.

— Fem — svarade Kask bestämdt.

— Och de äro?

— Döpelsens sakrament, altarets sakrament och . .

— Och?

— Och di andre tre, förstås.

— Klen i sina stycken — mumlade svartrocken och annoterade Kask som mindre vetande.

Sedan presten ytterligare fått veta en hel mängd nyheter, som t. ex. att bönerna i fader vår vore tolf, Davids psalmer fyratio, Mose böcker tio m. m. d. afskedade han dem, såsom varande antagliga till krigstjänst, genom den kristendomskunskap de lagt i dagen. Ankomna till kasern skulle krigsmannaeden afläggas. Gevärsposten vid kasernporten tillsades af veckhafvande subaltern officern att ropa i gevär, vaktens kom ut, för att bevittna den högtidliga akten

och skyldra gevär för de uniformerade bonddrängarne. En korpral anlände med en trasig sidenduk, fastsatt vid en stång, och åtföljd af en gardist under gevär, som eskort till det »dyrbara fälttecknet», som benämningen lyder i reglementena. Rekryterna ställdes upp på ett led, bakom den för vinden svajande trasan, med «för fot gevär» och högra handens främsta fingrar sträckta mot bajonettspetsen. En underofficer, som ställt sig midt framför dem, slog upp en stor bok och sade: — Nu ska ni säga efter som jag säger. Jag . . .

Rekryterna: — Jag.

Underofficern: — Säg era namn!

Rekryterna: — Säg era namn.

— Nöt! röt subalterneu. — Förstå ni inte svenska?

— Förstå ni svenska, bulvaner? — eftersade underofficern.

— Förstå ni svenska bulvaner — sade rekryterna.

— Hvad heter du? — frågade löjtnanten, Kask.

— Ola Jönsson.

— Kask — bifogade underofficern.

— Ja, de' har fanlunkarn krestnat mej te, men i dopattesten står bara Ola Jönson — upplyste Kask.

— Nu heter du Kask, bonde! — dundrade löjtnanten — och säger Olof Jönsson Kask, när sergeanten sagt jag.

— Jag — började åter sergeanten sin föreläsning.

— Ola Jönsson, Kask — skrek den oefferrättlige.

— Du var mig en riktig Sven Dufva — sade löjtnanten skrattande och efter den dagen fick Kask heta Sven Dufva. Då man på detta sätt hållit på ungefär en half timma och slutligen lyckats locka edens ordalydelse ur bönderna, blefvo de fria för dagen. För att riktigt kunna njuta af sin frihet, inställde sig rekryterna hos expeditionshafvanden, för att utfå de utlovade värfningspengarne, men denne visade dem på dörren sägande: — Kom igen när jag får tid! Rekryterna inställde sig gång på gång och fingo alltjemt samma svar, tills de slutligen, efter att ha gjort bekantskap med fanjunkarns ena stöfvel, icke vågade förnya försöket. Så slutade första dagens frihet.

På natten väcktes innevånarne i det uniformerade samhället af den ständigt ljudande trumman och in kom fanjunkarn skrikande: — Opp! elden är lös! Alla rusade upp och klädde på sig, förutom Värner Vännerfält, som hastigt kröp under sängen. Detta var en gammal praxis hos honom. Han hade på hela sin tjänstetid aldrig ryckt ut på piket. Det var Blå Porten som denna natt blef lågornas rof. Gardisterna ha väl aldrig förr eller sednare visat ett sådant mod och en sådan hjälpsamhet, som de vid räddningen af vin och punschbuteljerna, bränvinsankarne, etc. etc., nu gjorde. De voro outtröttliga att rädda — åt sig sjelfva. Den bevarade piket, som skulle bevaka de af andra personer utburna dryckesvarorna, var snart oförmögen. Här och der såg man en hjelte tumla omkull med geväret öfver sig. Ny piket requirerades och i den befann sig Vännerfält. Den nya piketen drog snart försorg om att det icke fanns något att bevaka. Man drack kon-

jak och bränvin ur stora tillbringare och åt bakelser och sylter till tilltugg. Just som några gardister skulle slå upp en konjaksankare kom piketlöjtnanten och frågade hvad den innehöll. Vännerfält smakade på innehållet, spottade och sade: — Fy tusan, malörtsdroppar! — Den der får väl åtminstone vara i fred, tänkte löjtnanten och gick sin väg. Tio minuter derefter var ankaren tom, men den nya piketen »full». På morgonen, innan ännu den kommande dagen med sin morgonrodnad hunnit ge tillkänna sitt annalkande, såg man tvenne gardister, på vägen från djurgården till storgatan, rulla framför sig ett fat innehållande bränvin. Fatet transporterades in på kaserngården och gömdes i ett dike. Efter några dagars förlopp utvisade det tomma fatet, att »gömdt är icke glömdt». På så sätt bevakade piketen de åt densamma anförtrodda varorna och på så sätt räddade räddningsmanskapat desamma. En tid derefter erhöll piketen den sedvanliga gratifikationen: — en krona. Af föregående, med sanningen fullkomligt öfverensstämmande tilldragelse, se vi hvad de från regementena till eldsvådor uttryckande trupperna stundom göra för nytta.

Klockan 7 på morgonen gafs signal för regementets rekryter att börja sitt nyttiga dagsarbete i exercishuset och på kaserngården. Det första som träffade våra rekryters öron, sedan de blifvit uppställda i det hus, inom hvars väggar så många eder och obskuriteter flutit från officerarnes och underbefällets läppar och förbannelser från rekryternas, var orden: Gif akt! Det är både ömkligt och löjligt att åse, huru ett hundratal friska och starka män i sina bästa år, darra som asplöf i ledet, då en

officersklädd spoling, spotskt trädande framför fronten. drager sin sabel och skriker: Gif akt! Men nej det är icke löjligt, ty det är sorgligt att sådant kan och måste existera i den tid, hvori vi lefva »Förnuftets tidevarf». Apråpå, kan man konsekvent taget med skäl gifva vår tid denna benämning? Nej, icke så länge det finnes en soldat qvar på jorden, det vill med andra ord säga: icke så länge det sitter en kung på en tron, ty militärståndet och konungamakten äro oåtskiljaktiga: de tu äro ett. Hvad är en soldat annat än en lejd mördare? Hvad är hela militärståndet annat, än ett sedan råhetens och kraftyttringarnes tid qvarstående förstörelseverk? Då man betänker af hvilka lumpna orsaker och låga bevelsgrunder de flesta krig kommit till stånd och ser huru de olika nationerna af alla krafter arbeta på att tillöka antalet af människoslagtare, så är det sannerligen ett bevis på återgång till den fordna råhetstiden. Det är ett dåligt tecken af framåtskridande på kulturens väg. Men förlåt värde läsare en gardists filosofiska betraktelser. Den tid är ännu fjerran, då folken skola inse onödigheten af att underhålla en hydra som kallar sig landets värn, och hvars individer sätta en ära uti, ju flere mord de ha på sitt samvete; hvars individer yfvas öfver de dårskapens skyltar som hänga på deras bröst och finna ett nöje uti detta eländiga gyckelspel hela detta yrke kan anses vara. Orden gif akt kommo mig in på detta kapitel och vi återgå till dem.

En gardist skref en gång, till en vän i hembygden, som funderade på att låta värfva sig, ett bref, hvori han skildrade garnisonslifvet. Vi låna hans utlåtanden öfver orden gif akt.

»Gif akt! Se der det kommando som först ljuder i dina öron, min gosse, sedan du väl fått kongl. maj:t tvångströja på dig. Gif akt är soldatens morgonbön och sista aftonhelsning. Han har icke väl fått upp ögonen på morgonqvisten, förr än en korpral skriker honom i örat: gif akt! och då han på aftonen åter skall gå till sängs, är han lika illa utsatt för samma korpral. Då han skall äta, ropas: gif akt! då han skall sjunga (till korum), ropas: gif akt! och då han skall bedja till Gud, ropas: gif akt! — Ja, uti allt hvad soldaten skall företa sig under något befäls öfverinseende, äro orden gif akt lika oåterkalleligt med, som amen i kyrkan. Då ordena i ett kompani läses upp, skrikes immerfort: gif akt! ibland ända till femton gånger. Vid ett kompani, som består t. ex. af 6 korpralskap, kommenderar först hvarje korpral gif akt åt sitt korpralskap, då veckhafvande underofficern »tar emot», derefter kommenderar denne gif akt för fanjunkarn; nu inkommer underlöjtnanten, då fanjunkarn kommenderar gif akt för honom; derefter gör andra löjtnanten sin entré, då hans underordnade konfrater skriker sitt gif akt för honom; efter denna inträder gravitetiskt förste löjtnanten, och nu är det hans underordnade broders tur att skrika gif akt. Det tyckes dig kanske att dessa tre herrar kunnat göra sitt inträde på samma gång — men tycker du det, då får jag säga dig, att du har föga begrepp om den militära andan. Du förstår inte, att under ett sådant förhållande finge ju underlöjtnanten för det första och andra löjtnanten för det andra, gå miste om de i deras öron så välljudande orden gif akt! Efter första löjtnanten inkommer kompanichefen, då första löjtnanten kom-

menderar gif akt och, om derefter bataljonschefen gör sin visit, repeterar kompanichefen för honom gif akt. Skulle det så hända att regementschefen hedrar kompaniet med sitt besök, så är det återigen bataljonschefens tur att ge till hals. — Sedan en hvar af dessa herrar gjort sitt inträde och helsat: — God dag, gossar! — hvilken helsning besvaras med ett dundrande: — Gud bevare löjtnanten, kaptenen o. s. v., så gör han sin rond, för att visitera manskapet, då han så noga betraktar hvarje karl, som om han aldrig sett en gardist förr. Under hela denna tid måste vi stackars satar stå som tända ljus och se dumma, men likväl mycket morska ut. Jag återkallar komjunktionen men, som här icke är på sin plats, emedan morskhets är identiskt med, eller rättare en följd af dumhet. — Och hvarför tror du nu att detta gif akt är så nödvändigt? Jo, för att visa, att hvar och en är herre öfver sin stackare. Ja, vet du bror, det är mången gång svårt att hålla sig för skratt, då man ser den militära taktiken i detta afseende. Huruledes den underordnade fjäsar och kryper för sin förman och med hvilket öfversitteri han bemöter den subordinerande — och detta hela vägen igenom från generaln till korpraln.»

Om dessa gardistens tankar på papperet kommit i befälets händer — vet läsaren hur det då gått med honom? Ett utdrag ur krigsartiklarna skall strax ge svar på frågan. En stor del af brevets innehåll i öfrigt hade kanske förlåtits, men att gardisten hade »svårt för att hålla skrattmuskelnerna i styr», se det hade man då aldrig kunnat smälta.

»Utbrister krigsman mot sin förman i smädligt, föraktligt eller vanvördigt yttrande i tal eller

skrift eller — — — i eller för embetet eller tjensten, eller utom tjensten — — — — — straffas den brottslige, om han hörer till manskapet med fängelse i högst sex månader eller straffarbete i högst två år.»

Som vilkor för värnepligtssystemets antagande utlofvades vidtagandet af modifikationerna i de nu gällande krigslagarna. Hvari dessa modifikationerna skulle bestå fick man, besynnerligt nog, aldrig veta. Låt vara att de innehöllo så mildrande straffbestämmelser, att till och med dem, för hvilka de voro afsedda, icke fruktade för att ställa sig under dem; men en icke långt aflägsen framtid skulle snart ha att framvisa V. V:s och kongl. Maj:ts proposition, om de sammans undvikliga skärpande. Förf. vågar uttala denna sin åsigt, med anledning af de mildringar och återigen derefter anbefallda stränghetsåtgärder i disciplinärt hänseende han under sin tjenstetid haft tillfälle varseblifva.

Vid garnisonsregementena stiftas oupphörligt under namn af »kasernreglementen», nya lagar (man har ju ingenting annat att göra den långa vintern) och om de vid riksdagen framlagda krigslagarna befunnos antagliga genom sina humana paragrafer, skulle man ändå genom dessa kasernreglementen kringgå de för allmänheten offentliggjorda krigslagarna och såmedelst nå sitt mål: folkförtrycket.

6. Rekrytskolan.

I det exercisreglemente för infanteriet, som Kongl. Maj:t i nåder för godt funnit att antaga, med be-

fallning till vederbörande att ställa sig detta reglemente till efterrättelse, står: § 13. *Rekrytens behandling.*

»Rekryten bör behandlas med vänlighet, tålmod och omvårdnad, *aldrig med hårdhet eller öfverilning.* Undervisningen bör ske med kloket och lugn,» etc.

Af följande skola vi se till huru vederbörande ställa sig Kongl. maj:t befallning genom detta reglemente till efterrättelse.

Vidare står: § 14. *Undervisningssättet.*

»Såsom allmän regel för undervisningen gäller: att befälet *väljer ett språk och ett sätt* (kursiveringen af förf.), som anslår rekrytens sinne och lättar hans uppfattning, hvarför ock iakttages, att förklaringar, hvilka aldrig böra vara vidlyftiga, alltid åtföljas af tydlig och noggrann förevisning.

Att hrr officerare och instruktörer *allt för ofta* tillämpa det gamla ordspråket: »ingen regel utan undantag», skola vi också se af det som följer. Om de uttryck och tillmälen, som i dessa taflor flöda från officerarnes läppar förefalla läsaren väl mycket plumpa, så ha vi icke lagt dem i munnen på dem. Att utbyta de i verkligheten uttalade orden mot ett mera städadt språk, hade ej varit att hålla sig till sanningen, men att förbigå sådana grofheter i handling och ord, som ej i tryck kunna återgifvas, är ej att frångå sanningen, och det är taflor ur verkligheten vi måla.

Sedan rekrytchefen skrikit gif akt, så det genljöd i huset, kommenderade han: — Formering till afdelningar! — då rekryterna i större och mindre grupper, allt efter som de voro väl dresserade intogo

sina platser. Föreställningen började med gymnastik och de fem sistkomna rekryterna stodo icke litet förbluffade, då de såga kronans eqvilibrister »göra konst» som skulle anstått lindansare och konstberidare ex professo. De arma bondsönerne hade många sparkar, knuffar och slag att förvänta, innan de uppnått en sådan skicklighet i taskspelaryket. En rekryt som skulle hoppa öfver hästen, fastnade i farten på densamma, föll derefter hufvudstupa i golfvet och slog ett djupt hål i pannan.

— Gå opp på sjukrummet och lägg en häfta på röt befälhafvaren.

En annan rekryt som gått »lingång» i taket med utliggning», föll pladask i golfvet ock bröt af ena axelbenet.

— För opp honom och afpolletera honom till sjukuset! — röt återigen befälhafvaren. — Det är väl inte så farligt som det låter, den grodan

En tredje rekryt som skulle gå »balansgång» på en ungefär 2 tum bred bom, scm, fristående, var fästad omkring 4 alnar, från golfvet, förlorade balansen, föll i golfvet och vrickade en fot ur led.

— Hvad är det åt dig? — frågade befälhafvaren.

— Jag har vrickat foten ur led — svarade rekryten.

— Du borde ha vrickat halsen ur led också, sömngångare! — lät trästen.

Nu först inställde sig bondångren hos de nykomna, hvilka, under en korprals instruktion, höllo på att inöfva »soldatens» enskilda ställning utan gevär. Instruerandet tillgick på så sätt, att korpraln, för att briljera med sin lärdom, utantill rabblade upp följande paragraf ur exercisreglementet:

»Hälarna tillsammans; fötterna lika utvända, med ett afstånd mellan tåspetsarne, motsvarande fotens längd; knäna sträckta utan styfhet; öfverlifvet rätt öfver höfterna och kroppen något framåtlutad, bröstet framskjutet; axlarna tillbakadragna och lika sänkta; armarna öfverlemnade åt sin egen tyngd; handlofvarna inåt vända med lös känning af låret, fingrarna något böjda och slutna tillsammans; hufvudet väl uppburet, blicken riktad framåt, icke nedåt.»

För inöfvandet af denna ställning åtgår en lång tid, och det kan ej annat, ty den pedantiska precisionen af allt, har ständigt anmärkningar att göra. Dessa anmärkningar göras på ett sätt, så man skulle vara frestad att tro, att landets ve och väl beror på ett hårsmans afvikelse från det tryckta reglementets ordalydelse. Än äro icke fingrarne tillräckligt böjda och sammanhållna, än återigen för mycket; än är blicken för slö, hälarne icke nog sammanställda, tåspetsarne en linie för mycket eller för litet utvända, handlofvarna aldrig nog tillbakadragna, bröstet aldrig nog framskjutet, hufvudet aldrig nog uppburet o. s. v., småsaker i oändlighet. Rörande hufvudets uppbärning, lyder en gammal officersterm — »I ska sätta näsan i vädret och se morska ut, som om I egde en million!» Gardisternas undran, hvad de egentligen skola sätta näsan i vädret öfver, har nog sina skäl, då de icke ha så mycket som kläderna på kroppen en gång. Hvad den så ofta anbefalda morskheten beträffar, så betviflas storligen, att de dermed nå det åsyftade målet att sätta »civilisterna» i skräck eller ens att förskaffa det allt mer i anseende sjunkande militärståndet den respekt det samma så gerna

ville ha inplantadt hos det civila folket. Gardisterne äro nog kloka att inse, att ett punktielt efterlevande af öfverhetens dagliga predikningar, vis a vis näsan och morskheten, skulle utsätta dem för folkets begabbelse och därför »sjunka de ihop» ifrån sin krigiska hållning, så fort de lämnat kasern. Ser man återigen en eller annan iakttaga den löjeväckande föreskriften, så kan man vara förvissad om, att det är en individ som har en snar befordran i perspektiv: ty hufvudmotivet för framkomsten på denna bana är en styf rygg och mörskt utseende för civila och kryper för förmän. Den martialiska hållningen hos knektarne har således, i de fall då den icke eger rum af dumbet, sina beräkningar med sig, och under sådana förhållanden bör den vara oantastad; ty en hvar bör ju arbeta för sin framkomst här i verlden.

Då våra krigarämnena en tid hållit på med att stå efter reglementet, började öfningarna med vändningar. Instruktören förklarade högeromvändning sålunda:

»Högra fotspetsen upplyftes från marken och på höger häl vändes med rakt knä och stadigt lif $\frac{1}{4}$ cirkel åt höger; venstra fotbladet understödjer vandrigen, hvarefter foten nedsättes utan stampning intill den högra och ställning intages.» — Kom ihåg att venster om göres på samma sätt — tillade instruktören, och sedan han visat hur höger om göres, kommenderade han: — Höger — om! Rekryterne gjorde efter anvisning och läraren kommenderade nu: — Venster — om! — Rekryterne gjorde som förut, med anledning af instruktörns påminnelse om denna vändning. — Är det venster om, det! era tvåbenta nötkreatur? — skrek instruktören. — Vet

du hvar du har höger och venster, din påklädda bondkanin? frågade han vidare och svängde den store Kasken flere hvarf omkring. Rekryterne fingro nu umgälla instruktörens tanklöshet vid instrueringen.

Sedan rekryterne en tid dresserats i konsten att reglementariskt vända sig, kom turen till handgrepp med gevär. Vi vilja relatera det lättaste och i beskrifning minst omfattande handgreppet — skyldra gevär:

»I. Venstra handen vänder geväret, och högra handen fattar det med fullt tag om kolfhalsen. II. Högra handen förer geväret lodrätt med remmen framåt, midt för venstra låret, hvarest venster hand återfattar det tätt ofvanför nedre bandet (i höjd med axelvecket), tummen längs pipan, armbågen till sidan, högra armen nära rak.»

V. V. m. fl., hvars högsta önskan är, att få det, åtminstone till namnet, fria, svenska folket, under föregifvande af landets sjelfständighets bevarande, till ett sabelväldet subordinerande slafveri, skrika jemt om utsträckning af tiden för vapenöfningarne icke tagande i betraktande och icke gifvande tillkänna, att större delen — ja, aldra största delen af tiden åtgår till inlärandet af dylika, onyttiga och löjliga handskningar med geväret, som ofvanstående är ett exempel på. Landtmannen skall under sånings- eller skördetiden, handtverkaren och grofarbetaren, under den för dem bästa och mest inbringande årstiden träda under fanorna, för att månadstals plugga med inöfvandet af dessa s. k. handgrepp — om en gång värnepligtsförslaget skulle gå igenom. *Det är patriotiskt!*

Efter vi kommit in på kapitlet om värnepligten, så tillåta vi oss i förbigående framställa den frågan: Hvad blefve den slutliga och oundvikliga följden af denna lag? — Jo, krig! De länder, som adopterat värnepligtsidén, hafva haft nästan beständiga krig, derföre att de genom densamma kunnat sända stora härmassor i fält, då deremot vårt land måst förhålla sig neutralt. En person, som har mycket godt om pengar, råkar ofta i frestelse att briljera med dem; den fattige är mindre utsatt för dessa frestelser. Så ock med konungamakten och värnepligtsystemet. Så länge de s. k. stormakterna förfogade öfver relativt mindre krigsstyrka än Sverge, låg detta i ständig fejd. Nu är det blott stormakterna, de der hafva något att komma med, som slåss; de små våga icke opponera sig och derför få de njuta fredens välsignelser. Om t. ex. värnepligtslagen varit införd i Sverge 1854, så, hvem vet, hade vi kanske varit i besittning af Åland och ett tvistefrö med den mäktige grannen i öster för alltid varit utsatt. Ett sådant förhållande skulle möjligtvis ännu en gång kunna inträffa, och då vore det till mera fromma för landet att ha en liten, oduglig armé, än en stor och duglig. Ty, i sednare fallet kunde lätt frestelsen och ett obetänksamt byggande på den respektabla krigsstyrkan indraga landet i en stridshvirfvel, hvarur det kanske hade svårt att komma oramponerad. Männe icke V. V. och V. V:shatarne äro en reflex af de båda partierna under frihetstiden? Det ena ville krig, det andra fred. Värnepligt efter preussiskt mönster — och efter detta mönster komme ovilkorligen, om också successivt, den svenska värnepligtslagen att gestalta sig, åtminstone

kan ingen gå i borgen för motsatsen — är krig, men allmän folkbeväpning, utan krigslagar etc., hvartill åtminstone underbefålet erhöles genom införandet af obligatorisk krigsvetenskap vid läroverken, är kanhända den mest betryggade fred. Till dylika betraktelser komma vi, under förtigande af allt annat som kunde stå oss till buds att lägga i dagen i berörde fråga, vid tanken på den makt högsta befälhafvaren öfver krigsmakten är i besittning af.

Åter en lång tid åtgick för våra krigareelever med inöfvande af handgreppen med geväret, dervid icke en linie öfver eller under den bestämda punkten, en fattning får göras. Under denna tid kommo rekryterna till insigt af den precision, som utgör det genomgående hufvuddraget inom hela militarismen. Hvad är det måntro, som egentligen gör militärståndet så löjligt i allmänhetens ögon? Som gör det till ett slags gyckelspel, hvaråt man, då de spelande uppträda offentligt, såsom förhållandet är vid vaktombyte i staden och vid defileringar å ladugårdsgärde, ovilkorligen måste draga på munnen, så framt man icke finner alltsammans så ömkligt eller barnsligt, att man icke ens vill offra ett leende derpå? Jo, det är precisionen. Detta ord ensam kunde kräfva ett helt kapitel i och för sig att reflektera öfver, och man skulle dervid komma till ganska lustiga reflexioner, men vi inskränka oss till en gammal anekdot, som talar tillräckligt i ämnet.

En garnionssoldat begärde en gång 8 dagars permission, för att resa hem till sin för döden liggande moder, som genom bref uttryckte sin önskan att ha sonen bredvid sig, då hon för alltid lyktade

sina ögon. Tjenstgöringsreglementet föreskrifver att permission, vid dylika fall som detta, ej får nekas garnisonerad soldat och soldatens önskan beviljades. »Men», tillade kompanichefen, då han lemnade knekten sedeln, »om inte mor din är död inom 8 dagar, så har du 14 dagars arrest att vänta dig.» Detta kompanichefens svar, till hvilket tusende motstycken kunna framletas, häntyder tillräckligt på den löjligen precision, som till alla delar vidlåder detta yrke och ännu mera på den stupida distraktion, som just i anledning af denna precisions ständiga iakttagande måste blifva och äfven ofta blifver en följd hos befälet.

Den vackra årstiden var inne. Rekryternes öfningar föregingo ute på kaserngården och ladugårdsgårde. Framför en afdelning se vi en underofficer öfva handgrepp. Rekryterne begå litet emellan något fel. Instruktören tar af sig mössan, kastar den i marken, sammanknäpper sina händer och lyfter ögonen mot himlen, utropande:

— Är du Gud, som skapat dessa figurer, så stig ned från din himmel och se på hvilka dj—la nöt du bragt till världen!

Framför en annan afdelning säger en officer:

— Mitt adliga blod hotar att spränga ådrorna vid åsynen af er, ni h—s fårscockar! Om jag inte vore adelsman och därför inte vill smutsa min hand med att vidröra er, så skulle jag ge er fem och tjuge öfver lag.

Vid sidan af en i flankmarsch stadd afdelning höra vi en löjtnant under loppet af en hel timme oafbrutet skrika:

— Venster, höger, takt, tu... bröstet ut och

magen in .. Venster, höger, takt, tu... Men så låt då för sjuhundra jernskodda dj—lar takten höras! Sätt foten i marken, så det sjunger i benpiporna och gå inte och trippa som symamseller! Venster, höger... Bläng i h—te och inte åt sidorna, 72 Kask, din bulvan! — Afdelning, halt! Låt mig se sträckningen! Sträck upp er, bondgafflar, så det brakar i ryggkoterna och skjut inte rygg som kattor! Dra in hakan; annars ska jag dra er i näsan! Är du färdig att ge opp andan, hvad du heter som står der i andra ledet på venstra flygeln, så ska jag sätta andan i halsen på dig med en språngmarsch härifrån till Ugglevikskällan. Afdelning — framåt marsch! Venster, höger, takt, tu... är det takt det tycker ni, era guttaperchabollar? Kläm i foten så det hörs att det är en trupp soldater, som marscherar och inte en massa käringar, som är ute och trippar i morgontofflorna! Venster, höger — halt! Fy fan! Ska ni vara exerceerade ni, så vill jag göra en konst i hela svenska armén. Opp med korppluggarne, era afritade dromedarer och stå inte och koxa på gräset... det växer nog ändå! — Långsam marsch! Opp med knäna... ned med täspetsarne... sträck ut bena... luta fram öfverlifvet... sätt näsan i vädret och se inte ut som ni skulle gå till döden, era läpphängare! Framåt — marsch! — — — Jaså, ni ä' inte vakna ännu! Ni tro att ni går och kör plogen... Jag ska plöja med er, ska ni få se. Språngmarsch! Takt, tu, jemna steg! Venster, höger... åchå! Sträck på bena... åchå! Peka inte... åchå! med täspetsarne rakt i... åchå! vädret, era ob... åchå! öjliga träfigu... åchå! urer, der! H... åchå! alt! På stället — hvila!

Så låter det dag ut och dag in. Dock äro dessa profbitar på officerarnes instruksionsätt långt ifrån grofheterna i verkligheterna. Vi ha förut citerat paragrafen 14, som anbefaller: »att befälet *väljer ett språk och ett sätt som anslår rekrytens sinne och lättar hans uppfattning.*» Hrr officerare äro mycket angelägna om att följa reglementet till punkt och pricka. Det är således ideliga svordomar, vulgära uttryck och de mest plumpa tillmälen reglementet åsyftar i afseende på valet af *språk* och en rekryterna plågende kittslighet vid valet af *sätt*. Men en annan, äfven förut citerad paragraf, säger: »Rekryten bör behandlas med vänlighet, tålmod och omvårdnad, aldrig med hårdhet eller öfverilning» etc. Hur är det förståendes!

7. En Gardists Examen och en Bataljons Exercis.

Efter omkring 10 månaders förlopp ansågos rekryterna kompetente, att för Hans Maj:t Konungen aflägga praktiska prof på sin skicklighet i krigareyrket och derefter examen i dess teoretiska del. Rekryterna ikläddes nya kläder, kasernrummen skurades och sängarne belades med rena lakan och hela hästtäck... förlåt — sängtäcken. I matsalen dukades upp ovanligt stora fläskportioner, som icke voro skämda, och hvarenda potatis var frisk. Allt detta, ifall det skulle behäga Hans Maj:t, att i nåder hedra något af logementen med sin höga visit,

eller i matsalen ta matportionerna i betraktande. Kungens vistelse inom kasern är, för den bataljon, som skall intaga sin måltid under denna dag, en kalasdag. På den bataljon som äter efteråt, tar dock ekonomie uppbördsmanen skadan igen.

Rekryternas uppvisning för majestätet gick med glans, sedan de 14 dagars tid öfvats att hurra fyra gånger, då kungen tar farväl. På dagens regementsorder stod: »Hans Maj:t Konungen har i nåder behagat uttrycka sin höga välvilja» m. m. Hrr officerare som varit kommenderade i rekrytskolan och under uppvisningen svettats af underdånig ifver och rädsla för majestätets alltseende öga, gjorde sig en glad dag. Om de praktiska kunskapsproven gingo med glans, så var detta icke förhållandet med de teoretiska.

— Hvilket är soldatens hufvudvapen? — frågade examinatorn, en löjtnant, vår vän Kask.

— Keppyn, — svarade examinanden.

— Åsna, hvad är geväret då!

— Skjutvapen.

— Hvarför kallas bajonetten bajonett?

— För han ä' liten och *nätt*, kan jag tro.

— Du är också *nätt*, fårbonde! Derför att han uppfanns i Bajonne. Vet du hvad Bajonne är för något?

— Ä' fälle bajonettmakarn de'.

— Håll sig till ämnet, löjtnant! Hvad är det för slingerbugter? — röt majorn i sin tur till examinatorn.

— Hvad heter den skruf, som fasthåller gevärspipan vid stocken?

— Korkskrufven.

— Korsskrufven, din korkhjerna! Hvilka äro dina beväringssersedlar?

— Gud bevare löjtnanten, jag har aldrig exerat beväring.

— Hvilken är din högsta förman?

— Öfversten.

— Jaså, du räknar inte kungen som din förman?

— Jag tänkte inte han hörde te de' backlaget.

— Hur gammal är du?

— Jag ska fälle hinna öfver förtitalet, inna' jag kan räknas som gammal, vet jag.

— När är du född?

— Tre da'r före Michelsmässe.

— Hvilket år?

— Jag har 39 te årtal.

— Du var mig en best. Huru länge har du tjent?

— Jag har aldrig tjent.

— Hur länge har du varit vid regementet, menar jag.

— Sen jag kom hit.

— När kom du hit?

— Strax efter jag for hemifrån'.

— När for du hemifrån?

— Da'n efter jag blef värfvad.

— När blef du värfvad?

— En sönda'.

— Du var mig en riktig Sven Dufva. Hvad eter kungen?

— .Calle.

— Konung Carl XV, drummel! Hvad heter han nu?

— Konung Carl, femtone drummel.

Detta var nr 19 Kasks gardistexamen. I glädjen öfver att slutligen vara qvitt rekryttvånget och det för så godt pris till, tog sig Kask ett rus på eftermiddagen, hvilket hade till följd, att han fick tillbringa första natten som gardist vid regementet i en förpestad arresthåla. Det finnes tre läkare vid ett regemente, och det är sålunda högst förundransvärdt, att sådana vedervärdigt stinkande kyffen, som regementenas fylleri- och vaktarrester, kunna existera i en stad och i en tid, hvori den sanitära frågan så allmänt omhuldas och dryftas på alla sätt.

Som Kask hade en ovanlig fysisk styrka och det var godt om arbetsförtjenst, så dröjde det icke länge, förr än Kask kom upp i gasken igen. Då han parerade regementsorderna första gången, röt majoren till honom:

— Du var full i går, ditt djur!

— Gud bevare majoren, nej, — svarade Kask.

— Vågar du neka? Eller var du så full, att du inte kommer ihåg det? Hur många gånger var du till krogen?

— Gud bevare majoren, en gång.

— Hur många gånger söp du då?

— Gud bevare majoren, två gånger.

— Vet du, hur många gånger du varit framme för samma förseelse denna månad?

— Gud bevare majoren, tre gånger.

— Utom den här ja. Hvad blir det på en månad, ditt kreatur?

— Gud bevara majoren, fyra gånger.
 — Secundchefen har benådat dig med 5 dygns arrest vid vatten och bröd.

Kask hade en natt sett denne samme major, som nu kallade honom kreatur, därför att han tagit sig två supar, i öfverlastadt tillstånd raggla öfver Gustaf Adolfs torg.

Regementets exercis hade begynt. Vi återfinna årets rekryter i sina respektive kompanier på ladugårdsgärde. Kompanien exercerade kompanivis. Ett störtregn afbröt öfningarne, och man väntade på inryckningssignalen. Förbittrad öfver denna tilltaggenhet, sammankallade regementschefen kompanierna, lät formera bataljoner, red upp framför fronten, drog sabeln och kommenderade gif akt. En underofficer, som stod vid ena flygeln af sin pluton, spottade.

— Spottar du i ledet, så ska jag ta mig tusan dj—lar spotta dig i synen! — skrek den förbittrade öfversten, hvarefter han kommenderade parad för fanan. Den löjtnant, som för tillfället bar fanan, måste tre gånger rycka tillbaka i fanplutonen därför att han inte saluterade i chefens smak, allt under det denne sednare utför i tillrättavisningar till höger och venster, i ordalag, hvilka man vågade tro icke ens skulle vara kända af en bildad person, mycket mindre utgå från en sådans mun.

Vi taga oss friheten i förbigående delgifva läsaren några af dessa yttranden, som af en löjlig maktlystnad och manskapets oförmåga att iakttaga an-

befalld precision, i vredesmod utslungades af en äd-
ling och chef för ett kungligt rangregemente:

»När jag drar sabeln, fordrar jag att ni — in-
gen undantagen — stå som tända ljus! Den minsta
rörelse bestraffar jag på det strängaste. Hvad sju
millioner dj—r, din satans basilisk på tredje kom-
paniets verstra flygel, är du döf, eller vågar du
trotsa mig? Se, ta mig tusan dj—r står inte en
luns derborta och glor på kosk...en vid fötterna!
Och se, hur han bär geväret se'n! Korpral, som
står i befälreserven, sparka den helvetes bängeln i
r..., så han vaknar. Bataljoner — framåt marsch!
Jag tror djefvulen rider er, ankbönder! Der går
hela sköcken som de sk...t i byxorna. Jag ska
djefvulen i mitt blod dra in på grötportionerna, jag!
Hin må exercera gödda oxar, som inte orka gå för
bukfyllnad. Halt! Era sofvande marodörer, kläm
foten i leran, så sk...n sqvätter er upp i skrefvet,
annars ska jag klämma ut brask...r ur r...n på
er! Kolonn med halftroppar! Åt helvete med mu-
siken! Jag kommer efter med bataljonerna.»

Vi önska öfversten lycklig resa och avsluta här-
med hans grofva ordsvammel.

Att ur reglementet återgifva den långa afhand-
ling, som beskriver handgreppen med fana, såsom
en profbit på hvad herrar officerare ha att läsa till
sin examen, befatta vi oss icke med, men kunna
likväl icke underlåta att säga, att man skall ha en
egen natur för att inplugga dylika barnsligheter
och mycket godt om tid, för att författa och ned-
skrifva skräpet.

Det var en måndagsförmiddag, på hvilken denna

exercis försiggick. De stelfrusna och genomvåta soldaterna hade svårt för att röra sig och marschera i takt på den blöta, leriga marken. Chefen, som ansåg orsaken till den bristande precisionen i rörelserna härleda sig af något annat, gaf tillkänna: — Jag skall stryka ut måndagarna i almanackan och sätta dit torsdagar i stället! — Derefter pekade han på en puckelryggig skomakare, sägande: Den der karln har jag förut tillsagt att sträcka på sig. Han skall till regementsorderna i dag och dömas till 5 dygns vatten och bröd. — Om icke kompanichefen efter exercisens slut visat regementschefen, att den ifrågavarande karlen verkligen var puckelryggig, så hade denne fått undergå nyssnämnda straff för sitt kroppsslyte. Då man från en chefs mun hör sådana ord som de här nyligen citerade och ser en handling, sådan som den nyss beskrifna, hvad skall man då begära af det lägre befälet.

— Defilerung i parad! — kommenderade chefen och regementet måste nu i en och en half timmes tid, under störtrega och storm gå som lekdockor för den maktlystne aristokraten, som hela tiden visade starka symptom af gallfeber. Hvad är väl detta eländiga gyckelspel, som på militärspråket kallas defilerung i parad, annat än ett sätt att visa till hvilken grad man lyckats dressera sina underlydande med tillhjälp af den omenskliga lag, som kallas krigsartiklarna? Är icke detta offentliga spektakel liktydigt med en djurtämjares eller konstberidares föervisning af sina dresserade djur? Och till denna onyttiga, barnsliga lek åtgår med all säkerhet, tillsammanslagdt, halfva öfningstiden. Dessa frispektakel lockade fordomsdags menniskor i massa ut till ladu-

gårdsgärde, nu för tiden ser man aldrig någon åskådare. Hvad bevisar det? Jo, det alltmer frisinnade folkets tilltagande afsky för militärslafveriet.

Klockan 10 nödgades chefen avsluta öfningarne, därför att regementet skulle »gå på vakt». De öfver hundra man af regementet som skulle bestrida vaktgöringen,ingo nu gå genomvåta i 24 timmar. Hvad säger läkarevetenskapen om sådant? Skulle värnepliktslagen, efter preussiskt mönster, en gång komma till stånd i vårt land, så skulle ju på detta sätt, genom en aristokratisk, för exponerande af sin myndighet mycket angelägen regementschef, sådan som denne, ett hundratal ynglingar ådraga sig, kanske för hela lifvet obotliga sjukdomar.

Då den vaktgifvande bataljonen, efter hemkomsten till kasern, marscherade upp i matsalen, stod veckhafvande subaltern officern på gården, samtalande med en civil herre. — Vill du gå med upp och se hur boskapen äter? — frågade han denne. Uppkomna i matsalen framträdde en gardist till löjtnanten, bärande en kokt råtta i handen, den han hittat i ärtkitteln. — Du kan vara tacksam som får den kokt; i Ryssland äter man dem råa — var löjtnantens svar på klagomålet.

Detta är s. k. lapprisaker alltihop, men de kunna ju vara goda att ha i minnet, såsom ett bevis på officerarnes förhållande till manskapet, om V. V:s förslager ännu en gång skulle komma på tapeten.

8. En dyrbar men ovälkommen present.

Efter att, mer än tillbörligt är, hafva uppehållit oss vid bipersonerna i denna berättelse, återkomma vi nu till de i densammas handling hufvudsakligen ingripande personerna. Det regemente, hvars interiör vi teckna och ur hvilket vi lånat figurerna för dessa taflor, hade vaktten. Kungen var ej i staden, hvarför befälhafvaren för högvakten anförde vaktparaden. Denne var löjtnant Saldo. Som vanligt under exercistiden rastade paraden i Kungsträdgården. En mängd pojkar och dagdrifvare skockade sig omkring de svettiga gardisterne, för att bekika grannlåten. Detta var ej i löjtnantens smak, ty de unga damerna, som stodo bakom och ej kunde tränga sig fram, fingo ju på detta sätt icke se den uniformerade sprätten i sin glans och sin makt. Han kommenderade därför en afdelning, att med bajonetten skingra de påträngande. Om nu dessa bestridt sin rätt, att stå hvar dem lyster på en allmän plats, så hade den unge sprättens, af koketteribegär alstrade obetänksamhet, kunnat få oberäkneliga följder. Häraf se vi, att det stundom kan vara förenadt med stor våda, att åt dylika unga öfversittare lemna befälet öfver en disciplinerad och beväpnad trupp, som utan ansvar ovilkorligen måste lyda hans befallningar.

Våra rekryter gjorde sin första vakt och de hade under nattens lopp, utställda på olika håll, som de voro, hvar för sig i tillfälle att se, att bland personerne på samhällets högsta tinnar, de menliga svagheter, det största lättsinne döljer sig under

skenhelighetens glänsande polityr. En såg en hojtande, svärjande prins ragla upp till sin våning, ledd af tvenne kammarherrar. En såg en ung kurtisan smyga ut från en hofdams sofgemak och en tredje fick se en norsk gardist göra på samma sätt från en vid kongl. köket anställd jungfrus. En hade sett en dam förföljas af en bekant öfverstelöjtnant och en annan en bekant prest falla på knä midt på gatan. De sågo löjtnanten komma in i vaktrummet, fråntaga några spelande gardister deras kort och kasta i elden, under det han sjelf hela natten bland sina dryckesbröder hängaf sig åt samma passion. De hade sett en gardist arresteras för en obetydlig förseelse, under det befälhafvaren gjorde sig skyldig till den stora förseelsen, att genom fönstret till sitt rum kommendera ut aflösningarne. De hade sett mycket denna natt, som bevisade att lifvet är en humbug.

Tidigt på morgonen ankom ett stadsbud till vakten, bärande en korg under armen. Stadsbudet frågade efter gardisten Värner Vännerfält och blef visad in i kalfaktorsrummet, ty Vännerfält var kalfaktor åt löjtnanten. Stadsbudet gick in, lemnade korgen och försvann. Vännerfält öppnade locket; ett ljud, liknande barnskrik, träffade hans öron och en liten biljett föll i hans hand. Han vek upp papperet och läste: «Inneliggande sänder jag som ett minne af vår bekantskap och som återgåld för alla presenter jag under densamma bekom. Sök mig inte, ty jag reser i dag till Amerika.»

Vännerfält tog upp minnet ur korgen, vecklade ut det skynke, hvori det var förvaradt och i hans hand låg ett nyfödt barn, grinande mot honom. Krigaren funderade en stund, derefter utropade han: —

»Nej, det kan inte vara möjligt! Det måste vara till löjtnanten,» hvarvid han tog korgen, sedan han åter inlagt barnet deri ock biljetten derpå, och gick in till sin förman. — Till herr löjtnanten — sade han och ställde korgen på bordet.

— Hvad är det? — frågade denne.

— Vet inte — sade kalfaktorn och gick ut, men stannade vid dörren för att höra hur välkommen den lilla krigarsonens visit var.

Sedan löjtnanten stigit upp från sin sofplats, läst biljetten och tagit det lilla barnet i en stunds betraktande, började han läsa sin morgonbön, dervid nedkallande himlens förbannelse öfver sin egen svaghet, det motsatta könet och alla kärlekspanter i världen, hvarefter han ringde på kalfaktorn, som varit osynlig åhörare af hans höga tankar. Denne inträdde och fick befallning att anskaffa ett fruntimmer som ville åtaga sig barnets vård. Sedan detta var gjordt, löjtnanten betalt första kvartalet för barnets underhåll och vakten var tilländalupen, började han efterspana huru med detta oväntade faderskap förhöll sig. Genom trägna forskningar kom han till den slutsats, att hans kalfaktor spelat honom ett spratt, kanske till gengäld för de sabeldrag han applicerat på dennes rygg för en tid tillbaka. Från denna stund var gardisten Vännerfält dagligen och stundligen utsatt för löjtnant Saldos hat och förföljelser, hvilket alltmer inbläste begäret efter hämnd hos den förre.

9. En fältmanöver och en rymning.

Exercistiden var tilländalupen och man skulle nu, såväl befäl som manskap, lägga i dagen, hvad man under den långa öfningstiden lärt. Med svajande fanor och klingande spel ryckte garnisonstruperna ut tidigt en morgon, för att i någon vildmark i Stockholms omnejd drabba samman och leverera hvarandra batalj, hvars utgång blifvit på förhand bestämd. De svenska garderna marscherade lugnt och säkert fram med sin tunga packning genom landsvägarnes rök och dam, men det lätta norska gardet, med sin fjeskiga till hälften språngmarsch, kom snart på efterkälken. Fienden till den kår vi anslöto oss till hade fattat posto i en högt belägen skog, från hvilken den dominerade ett vidsträckt framför liggande fält, som angriparne hade att passera, för att komma i besittning af fiendens ställning. Artilleriet måste fram, för att beskjuta det fiendtliga lägret och öppna striden. En bataljon, som gjort halt på landsvägen, måste draga sig åt ena sidan. Artilleriet kör fram i karrièr, bataljonen tränges mot en gärdesgård. Kraffs! och hela bataljonen låg med benen i vädret på den uteder vägen en hel bataljons längd nedrasade gärdesgården. En bondgumma kom ut från en stuga och öfveröste de i vild oordning öfver och under hvarandra förtvifadt sprattlande krigarne med en lång epistel ovelt, som först afslutades, då bud från kungen kom, att gärdesgården till sitt fulla värde skulle betalas. Sedan artilleriet inledt striden, ryckte vår bataljon fram öfver ett trädesgårde till anfall. Kommen inom säkert skotthåll stannade den

plötsligt, utsatt från en mördande eld från fiendens till skogsbrynet framskjutna tiraljörer. Regementschefen rasade som ett ursinnigt lejon; bataljonschefen skrek framåt, så han blef hes, men manskapet stod orörligt. Hvad var då orsaken till detta oförlåtliga brott mot disciplinen? Jo, hela bataljonen hade fastnat i trädesgårdets af flera dagars regn uppblötta lera. Hade det varit på allvar, så hade icke en enda man kommit med lifvet från platsen, och hvems var felet, om icke ledarens? Striden afstannade och då det slutligen efter oerhörda ansträngningar lyckats bataljonen att komma i rörelse igen, marscherade den fram på en af skogbeväxta berg omgifven väg, der den snart såg sig omringad på alla sidor af fiendliga bajonetter. Dylika rörelser i mängd utgjorde profvet, på hvad man under den föregående långa öfningstiden lärt. Vi hafva sett unga skolpojkar föra sina bataljoner vida bättre, än i krigaryrket grånade bataljonschefer. Då man betänker att till bataljonschefer utnämnas de vid ett regemente i krigsvetenskapen mest erfarne och skicklige officerarne, så göra reflexionerna sig sjelfva, vis à vis de öfrige.

Det kompani, vid hvilket hjeltarne i vår berättelse äro anställda, hade blifvit detacherad från sin bataljon för att, på ett från hufvudstyrkan långt aflägsset ställe, bestrida bevakningstjensten. Det bivuakerade i och för detta ändamål i en vid stora landsvägen belägen skogsdunge. Förposterna voro utsatte, för att bevaka den framför liggande terrängen åt fienden till, och fältvaktens hufvudstyrka hade slagit sig ned vid sina mattornistrar, för att ur sina alnslånga korfskinn och stora komisskusar hämta krafter till nya strapatser. Beväringarnes med finkel-

olja fyllda flaskor cirkulerade flitigt i hjelteskaran och då dessa, den svenske soldatens kuragedroppar, började stiga upp i »trinnskallarna», uppstämdes en högljudd krigisk sång.

— Löjtnant, hvad är detta för skrä! Håll för sju tusan de dj—la bussarna tysta! De kunna ju upptäcka och förderfva hela fälttåget med sitt skrån — sade fältvaktbefälhafvaren till löjtnant Saldo.

— Vet hut, bondvargar! — röt Saldo i sin tur till manskapet. — Den som vill sjunga, må han göra det tyst!

— Sjunga tyst, det var knepig! — skrattade en beväring. En gardist framträdde nu till befälhafvaren och rapporterade:

— En fientlig afdelning synlig af posten nummer fyra.

— En rekognoseringspatrull går ut — befallde kaptenen.

— Korpral — sade löjtnanten till en sådan — tag två man och gör en patrull i fil!

— 75 Vännerfält och *du*, tag era gevär och ställ opp, kommenderade korpraln i sin ordning, i det han pekade på en fetlagd beväring i egen uniform, med glacéhandskar och pince-nez.

— Jag heter inte *du*, utan Lejontand — upplyste beväringen.

— Rör mig inte. Så länge du bär den der kostymen, kallar jag dig *du*, om du ock hade guld-tänder i mun.

Den förolämpade ädlingen drog upp sin näsduk ur fickan, torkade sig i pannan och fattade med dold förtrytelse sitt gevär, utan att märka, att en med perlor garnerad silkespung medföljde näsduken ur

fickan och föll till marken. Patrullen aflägsnade sig med Vännerfält i spetsen. En skottvexling utefter förpostlinien gaf strax derpå tillkänna att fiende var i närheten. Fältvaktsbefälhafvaren kommenderade uppställning och marscherade ut för att möta det befarade angreppet. Snart hördes ett lifligt smattande ur gevärspiporna, hvilket dock så småningom bortdog.

Tvenne vandringsmän närmade sig på vägen den lilla skogsdungen. Att döma af deras yttre, var den ene sotare och den andre bagaregesäll.

— Medan vi invänta skraddaren, slå vi oss ned här — sade sotarn, pekande på den nyss öfvergifna lägerplatsen.

— Jag är säker om att han ingenting får — sade bagarn. — Bäst att du går in i nästa stuga.

— Jag och ständigt jag! — utropade sotarn. — Under hela tiden vi fäktat tillsammans har du inte fått en enda brödbit.

— Det är lätt förklaradt — upplyste mannen af tråget: — Man tycker att det är synd ge bagare bröd.

— Hvad är det? — frågade skorstensfejaren hastigt, vid åsynen af den i gräset liggande silkespungen.

— En penningpung! — utropade båda, i det sotaren böjde sig ned och tog upp beväringens manöverkassa.

— Låt se hvad den innehåller — sade sotaren, öppnade pungen och framdrog derur några sedlar. — En, två, tre — räknade han — fyra, fem, sex, sju tior och en femma.

— Hurra! skrek mjölmannen.

— Hvad hurrar du för?

— Pengarne som vi hittat förstås.

En ordstrid uppstod. Sotaren ville stoppa fyn-
det i sin ficka, men hindrades dertill af bagaren.

— Ge mig hälften, sotare — sade den sistnämde
— annars så . . .

— Muckar du gräl? — frågade den förre och
gifvande den mjölige antagonisten en örfil, sade han:
Här har du hälften.

— Betaldt qvitteras — sade bagaren och följde
exemplet.

— Och här har du svart på hvitt på andra
hälften! — ropade knaparen, i det han slog sin so-
tarmössa i ansigtet på bagaren, som här af blef svart
som en sotare. Denne repeterade samma manöver,
med den påföljd att sotaren blef vit som en mjöl-
nare, hvarefter han slog pungen från honom och lu-
tade sig ned för att taga upp den. Sotaren kastade
sig nu med hela sin styrka öfver sin följeslagare,
som dervid ansåg rådligast att ta till benen. Striden
fortsattes på landsvägen, der pungen blef liggande
qvar, under det de båda kämparna fortsatte, den ene
förföljandet och den andra reträtten i skogen på
andra sidan vägen. En stund derefter kom Vänner-
fält luffande, för att sluta sig till fältvakten, den
han visste vara inblandad i striden. Den vackra
silkespungen kom den i språngmarsch städde krigaren
att ögnblickligen göra halt och undersöka inne-
hållet. Vid åsynen af femman och de sju tiorna,
utropade gardisten, med glädjestrålände ögon: — 75
krigare! Skönt, sa' Gustafva om kyssen. Nu gamla
garde, har du sett Värner Vännerfält för sista
gången.

— Ursäkta mig — tilltalade honom en vandringsman, iklädd blå kavaj och hvita byxor. — Har herrn sett till en sotare och en bagare här nyligen?

Vännerfelt, i hvars hjerna en ny idé rann upp, började ett samtal med vandraren. Denne omtalade att han hade en god kondition i Stockholm, men måste exercera beväring och gick då miste om platsen, samt att han nu måste, tiggande vandra landsvägarne fram. Vännerfelt erbjöd betlaren att ta värfning och lemnade honom sin mattornist. Landsvägriddaren, som trodde att han råkat på en mycket enfaldig gardist, höll god min och lät tornistens innehåll sig väl smaka.

— Tag på den här koletten och den här mössan så får jag se hur ni kommer att ta er ut i uniform — sade värfvaren, i det han aftog de båda uniformspersedlarne och lemnade stigmannen. Denne gjorde så.

— En snygg kavaj, det här — sade gardisten; — den passar mig och hatten med — tillade han, tagande på sig de aflagda kläderna — Ni tar er bra ut i uniform, min herre, och jag inte så illa i civila kläder, ser jag. Alltså — smaklig måltid och helsa till regementet! Vännerfelt försvann i skogen, snabb som en hind. Den honom förföljande vandringsmannen blef tillfångatagen af en patrull, förd till lägret och bringad i krigstjänst.

Slaget vid S. hade kämpats ut, konungen förlagt sitt högkvarter på en vid slagfältet belägen egendom, hvars egare inbjöd den kongl. sviten till en storartad supé. Drottningen hade anländt till högkvarteret, med stor uppvaktning af sitt eget kön, för att i egen hög person förvissa sig om sin höge

gemåls befinnande efter de utståndna strapatserna vid detta fälttåg. Regementenas musikkårer spelade utanför den stora possessionens karaktersbyggnad, under hvars tak de höga gästerna i nåder förfriskade sig med den i sjunde himlen varande egarens delikatesser. Champanjekorkar smälde, glaset klingade under slamret af silfverserviser och kinesiskt porslin. Domestikerna sprungo, fjeskade, svettades, men grinade ändå af välbehag. Hofdamerna koketterade, officerarne bröstade sig, ströko sina mustacher, skämtade och drucko. Kungen blef snart lifvad, gick ut till de församlade gardisterne och började, midt i högen bland dem sjunga sin favoritsång, som började så här:

»Gud bevare vår pung

För vår dyre kung!»

Derefter befalde han dem: — »Gapa gossar!» — tog upp sin stora tobaksdosa af silfver och kastade en buss i hvarje gap. De öfverlyckliga gardisterne togo genast ut den kungliga gåfvan, för att, som en relik, förvara densamma till minne af den stora nåd och ära dem vederfarits. För possessionaten var allt detta ett dyrt nöje, men så hugnades han också några dagar derefter med vasaorden. I krig gör man alltid något byte; så ock nu. De kungliga fingo sig en florshufva, officerarne äfvenså och denna så grundlig ändå, att, vid ett regemente, höllo de på att komma i lufven på hvarandra. Värden fick en vasatrissa och gardisterne en — buss tobak. — Under det glädjen stod högst i taket anlände ett kungligt ekipage med tvenne hofdamer, som kommit på efterkälken som det tycktes. Af det förfärliga larmet blefvo hästarne skrämde. Bakom byggningen

var en afgrund, deråt rullade blixtnabbt ekipaget i väg. En gardist rusade fram vid afgrundens brant, hejdade dei vildt lopp stadda djuren och räddade både dem och de i vagnen befintliga damerna från döden. Räd-daren kallades fram. Det var en ståtlig yngling med svartlockigt hår och mörka mustacher.

— Hvad heter du? — spordes.

— Anton Storm — svarade gardisten.

10. En Ulf i fårakläder.

Vi äro åter i knallbygden, min läsare. Der ligger i en pittoresk trakt, i detta på historiska minnesmärken rika landskap, vid brädden af en lugnt framilande bäck och skuggad af alar och björkar, en liten med torftak täckt stuga, grånad i tidernas längd. I ett tarfligt möbleradt rum, upptagande halfva kobjan, satt en kulan vinterdag en ung man på ett stort bord vid fönstret, sysselsatt med förfärdigandet af en lång lifrock. Den unge mannen hade långt, svart, slätkammadt hår och polisonger af samma färg. Af hans monolog kunna vi kanske sluta oss till, om vi förut sett honom i de tafior vi lagt åsido efter dess granskning.

»Så der ja, nu är rocken färdig; fattas bara putsningen, och sen tar man sig en frist på åtta dagar. Lefve läseriet och enfalden! den evangeliska fosterlandsstiftelsens ypperliga experimentalält och dess tjensteandars outtömliga kassakista och skafferi. Lyckliga öde! Förträffliga ide! Hvarifrån tog jag dig? sa' Sjövall. Den som under religionens täck-

mantel kan spela sina kort väl, behöfver inte lägga två strån i kors för sin utkomst, tack vare trinnskallarnes mängd här på landet och mina sånger till lambets lof på bönmötena! Med mor Greta har jag redan kommit så långt, att hon gifvit mig bevisliga antydningar, rörande det mål jag har i sigte och den högmådige korpraln hoppas jag, med denna rock som medlare, snart kunna öfverlista. Jag vet mig icke ha någon här att frukta för en upptäckt, annat än den der Anton Storm; men som han har sina modiga 7,800 kommisbullar att tugga ned innan han får återse sin hembygd, så kan jag vara lugn. Icke för thy gäller det att med forcerad marsch gå emot målet. Jag har nu så länge spelat läsare och der-vid nekat mig livvets njutningar, att jag börjar längta efter friare tyglar. Har jag väl lilla Bertha och hennes hemgift i mina klor, så skyndar jag alla bankruttörers och kassförskingrares väg till det förlofvade landet på andra sidan atlanten — och på den saken tar man sig en afskedsknäppare i förskott.»

Den unge mannen afbröt här sin monolog och framtog ur ett skåp ett bland en mängd klädeslappar och andra trasor förvaradt krus. »Skål du svafvelsjöarnes erkepappa! Det är människornas fruktan för dig vi andans män ha att tacka för våra dusörer till den yttre missionen... Den yttre missionen ja — det är den här det. Talaren lade handen på sin mage och tog sig en klunk ur kruset, hvarefter han från en annan hylla i skåpet framtog en mängd olika matvaror. »Så här lefver man på böndernas bekostnad, om man ständigt har Jesus och djefvulen på tungan.»

Ett buller, som om någon stampat af sig vid fötterna fastnad snö, ådrog sig mannens uppmärksamhet.

»Det är mor Katrina, min fanatiska värdinna, som kommer från stan» sade han, i det han hastigt gömde undan kruset och framtog en liten flaska med Hoffmans droppar uti, hvilken han helt flyktigt förde till sina läppar. »Så der ja» fortsatte han — nu må hon komma... finkellukten är borta. Gumman ska i dag bli min parlamentär hos korpral Stolt.» Han ställde droppflaskan på bordet.

— Guds fre', käre mäster — sade en liten mager bondgumma som trädde in.

»Genom porten vi gå med glädtigt mod,

Tvagne i lammets blod,»

gnolade skräddaren och låtsade ha mycket brådtom med den färdiggjorda rocken. — Välkommen åter, mor Katrina — sade han. — Resan har gått lyckligt ser jag.

— Mätte fälle de.' För den som reser i sällskap med den söte Jesus går allting lyckligt här i väla. Men hvad ser jag? Droppflaska' återigen framme! De' va' en välsignad sjuke som inte vell ge me' sej, hvarken me' böner eller meklamenter. Vet han, mäster Vall, jag tycker ändå att de' ä' orätt, att vi, som en gång ä' väckta och Guds barn, ska beläggas me' sjukdomar och plåger här i väla. De' kunde vara lagom åt de' andligt sofvande, tycker jag.

— Kära mor Katrina, vi få inte mästra vår herre. De sjukdomar han pålägger oss äro blott en pröfning. Med desto större ståndaktighet vi genomgå dessa pröfningar, desto mera fullkomliga ingå vi en gång i den himmelska salighet som väntar oss.

En lång dialog af ungefär dylikt innehåll, den vi för den skull ej vilja återgifva, utspann sig mellan dessa båda läsare. Den ene läsare af spekulation och den andra af enfald. Slutligen slog mästern Wall, såsom vi hört gumman kalla skräddaren, in på ett annat ämne.

— Mor Katrina, — sade han — ni som nu en längre tid haft mig i ert hus och derigenom lärt känna mig i botten, er vill jag anförtro hvad som ligger mig på hjertat. Jag är nu i den åldern och i de omständigheter, att jag kan försörja en hustru: Gud har sjelf stiftat äktenskapet... Ni förstår jag har beslutat att gifta mig, och det är på er jag bygger mina förhoppningar om framtida sällhet.

En stark rodnad öfverdrog den gamla enkans skrynkliga anlete, då hon svarade: — Käre mästern Vall, en likare man än han kan la ingen i hela kristenheten vella önska sej. Nog förstår jag halfqväden visa allti' och jag skulle väl vara ett våp, om jag inte tog emot ett tocket anbud.

»För tusan» tänkte skräddaren »kärningen tror visst att... Ha ha ha!» Han förklarade nu för den giftassjuka enkan hennes missförstånd och huru med saken förhöll sig. Till en början hade gumman svårt för att förlika sig med sina gäckade illusioner, men då den unge kolportören tillade: Hör på, mor Katrina! Under min gesälltid sparade jag ihop 200 kronor. Hälften deraf tillhör er på min bröllopsdag med Stolts dotter.

Gumman smålog, förnöjd. »100 kronor» mumlade hon för sig sjelf. »Åja, nog kan jag fälla prata e' stund för e' tocka summa allti'». De båda Gudsbornen skildes åt. Den gamla, för att hos

korpral Stolt, genom att berömma sin hyresgäst, ta revansch för sina svikna förhoppningar, och friaren för att göra toalett och uttänka bästa sättet att träffa den gamle krigarens Achilleshäl och med väl-talighetens makt eröfra den landtliga oskuldens barnahjerta.

I dagligstugan i korpral Stolts lilla täcka hus satt den gamle grånade krigaren vid ett bord vän-tande på sitt eftermiddagskaffe och blåste ut tjocka rökmoln från sin väldiga pipa med silfverbeslag. Lilla Greta, numer af tiden böjd, stod i andra ändan af rummet och strök. De båda gamla voro införlifvade i ett viktigt samtal. Det rörde dotterns och arftagerskans framtid.

— De' går inte an att tösa går här längre och sörjer den der fiskarn. Ho' måste ha sej en man . . förr blir de' aldri' väl.

— Brådskar inte me' de', gumma. E' arftagerska te ett helt hemman behöfver inte sörja för man. Jag vell ha en herrekarl ifrå' stan te måg . . . Tösa ska heta fru och inte kära mor, för de' le'r jag inte höra.

— Men om du afvisar alla friare, som du hit-tils gjort, så lär ho' hvarken få heta fru eller kära mor. Hva' säger du om vår nye sockenskräddare, gubbe? De' fins la inte maken te karl te vara präk-tig och rar, du.

— Hva' präktigheta anbelangar, får jag fälle se när han kommer me' rocken min. För resten ä' de' inte så säkert som ta på hylla, att han vell ha' na.

— Guds fre härinne! — Mor Katrina stod niggande vid dörren.

— Se grannmora! utropade Greta och skyndade att ta sin i religionssaker liksinnade syster i kristo i hand. — Hva blåser de' för väder i da' efter vi få så rart främmande? Stig fram och sitt bredve' farsgubben och dreck en kopp kaffe. Se så, stig på bara! gubben ä' inte så farlig som han ser barsk ut.

— Ah, jag och fader Stolt vi känna hvarandra nog, sen vi va helt små i väla — sade Katrina och tog plats vid bordet.

— De' va' på den tiden de'. Då hade vi många roliga stunder ihop — svarade Stolt.

— Ja, vi vesste inte bättre då . . . Vi va då världens barn.

— Och hvems barn ä' vi nu då?

— Guds, kära Stolt.

— Hur fan vet ni de'?

— De' säger mej mitt inre, att himmelriket hör mej te efter döden.

»Jo, ett himmelrike fullt af såd'na der troll, de' måste vara ljusblått!« mumlade korpraln för sig sjelf.

Bertha kom nu in med kaffepannan och snart lyckades det mor Katrina att få samtalet in på giftermålkapitlet. Med en som det tycktes aldrig tröttnande tunga lofprisade hon sin hyresgästs dygder, ty de 100 kronorna hägrade för den gamlas giriga själ. Ju mer hennes loford tycktes inverka på gubben Stolt, desto flitigare påfylde mor Greta hennes kaffekopp, med uppmaning att doppa och dricka.

— Ja, en sådan karl, som mäster Wall, fins inte på hela jordklotet. Go' som guld och stadig som en prest. Super inte.

— Svär inte — tillfogade Greta.

— Ljuger inte — sade skrädarens parlamentär.

— Snusar inte.

— Röker inte.

— Tuggar inte tobak.

— Spelar inte.

— Grälar aldrig.

— Ater aldrig, dricker aldrig, sofver aldrig . . .

jag ska väl hjälpa te jag . . . Ha ha ha! skrattade Stolt, derefter tillade han mera allvarligt: — Nå, nå, ä' han en sådan mästare i allt, så ska jag fundera på saken. Tack ska I emellertid ha, mor Katrina som beskrifvit honom för oss och visat honom på jänta vår. I ska inte bli obelönt, ifall de' skulle bli giftermål af.

Då mor Katrina aflägsnade sig, för att ge friar-kandidaten del af sin lyckligt utförda mission och sedan hon för Stolt och Greta gifvit tillkänna, att den mästerlige mäster Wall oförtöfvadt var att vänta med den färdiggjorda rocken, mumlade hon belåtet småleende: »Nu har jag pratat för 100 kronor och så får jag väl lite af Stoltens också. Skadar aldrig att vara om sej här i väla, och för resten ä' det ju inga synd att ijuga te husbehof, de' har kyrk-herrn sjelf sagt.»

Bertha, som vid talet om den nye sockenskrä-daren gått ut, kom nu åter in för att duka af kaffe-bordet.

— Du skulle varet inne, jänta, och hört så mycke beröm herr Wall feck af mor Katrina.

— Hvad bryr jag mig om det — sade Bertha buttert.

— Kära barn lella, du får lof och tänka på att du ska gefta dej . . . och någon bättre man än herr Wall kan du aldrig få.

— Aldrig gifter jag mig med honom — sade flickan bestämdt.

— Och hvarför inte? — tog Stolt till ordet. De' skulle vara roligt att veta ocken du proponerat på?

— Det vet ni, min far, att aldrig glömmet jag honom, den enda jag kan älska här i verlden — svarade Bertha sorgset.

— Ocken honom?

— Anton Storm.

— Flecka! — röt korpraln — låt mig inte höra talas om den trashanken. Han ä' nu för resten e' förderfvad menniska der oppe i gardeshopen, der en inte får lära sej annat än olater och vänja sej ve annat än lättja . . . Älska, hm, hvad pratar du för gallimatias om älska? Sån't otyg fins bara i romanböcker. Mäster Wall ska du ha, bara för du vell sätta dej på tvära. Nu har du hört mi' vilja och dermed punkt.

— Ja, kära barn, du vet inte ditt eget bästa om du försmår en tocken friare. Inte vell du väl förskaffa dina gamla föräldrar sorg på ålderdomen genom att visa dig gensträfvig — förmanade mor Greta.

— Nåväl — snyftade Bertha — jag skall gifta mig med honom och — dö — tillade hon inom sig.

— Se så ja, nu ä' du mi' snälla flecka igen! Torcka nu bort dina tårar och se glad ut, kära hjer-

tans! Vi ha snart din friare här och jag får lof ut te spisen och grädda e' äggpannkaka, så vi kan ta emot'n på härskapsvis. — Mor Greta skyndade ut i köket.

— Så, mi' lella piga, var nu gla' och snäll, ska du få se att allt går väl. Me' tia ska du tacka din gamle far för en tocken man du fått — tröstade fadren klappande den offervilliga dottern på hufvudet, hvar efter han gick in i helgdagsrummet, för att efterse att allt var på sin plats för ett värdigt emottagande af den alltid elegante gudsmannen och sockenskräddaren.

»O, min Gud!» utbrast Bertha, förtviflad nedsjunkande på en stol, sedan hon blifvit allena i dagligstugan. »Hvad har jag väl gjort, efter du skall pröfva mig så hårdt? — Farväl, min Anton! Vi råkas aldrig mer, ty innan din återkomst har denna förening bäddat min graf.» Stora tårar banade sig väg öfver den unga, ljuslockiga flickans blomstrande kinder. Hon grät dessa smärtans tårar, hvars bitterhet och likväl lisa endast den som varit i samma kaus med henne kan göra sig en föreställning om. Dörren öppnades sakta och en svartklädd, finputsad herre, bärande en rock på armen trädde in.

»Hon är ensam — Bravissimo! Nu gäller det att ha tungan rätt i mun» hviskade den inträdande för sig sjelf vid dörren och hostade, för att ådraga sig den i synbar förtviflan hemsökta flickans uppmärksamhet. Bertha såg upp och då hon varseblef den infernaliskt leende pietisten kände hon en rysning och en oförklarlig ångest bemäktiga sig henne. Sedan den unge mannen helsat,

började han ett osammanhängande tal, späckadt med bibelspråk.

— Har ni någonsin känt den af Gud hos människan nedlagda känsla som kallas kärlek? Har ni någonsin älskat, skön jungfru? — slutade han sitt i falsett hållna tal.

— Ack ja! suckade Bertha.

— Och hvem var den lycklige?

— En ung fiskare här i trakten, som min far för hans fattigdoms skull visade bort. En elak värfvare, som uppehöll sig här, narrade honom att ta värfving. Om jag hade den värfvaren här, skulle jag rifva ögonen ur honom — sade flickan med naiv vrede, derigenom troende sig göra ett ofördelaktigt intryck på sin tillbedjare.

»Jo, jag tackar jag!» tänkte friaren och fortfor: — Det var en Guds fingervisning, unga mö. Säkert vandrade ert ideal icke på rätta vägen och därför tog Herren honom från er. Ni är ung och oerfaren, men god och vår Herre behaglig; därför utsåg han åt er en annan man, ett af *sina* barn, som ständigt skulle kunna afhålla er från afvikelse från den goda vägen. Är det icke ett talande bevis på, att Guds vilja är *vår* förening, att jag, som aldrig hyst någon tanke på att bosätta mig på landet, helt oförmodadt fick den ingifvelsen att flytta hit? Jo, det är ett ovedersägligt bevis, att Gud utsett mig till er make, till er städse mot det ondas makt varnande ledsagare genom lifvet. Gud har gifvit människan fri vilja, och det står er nu fritt, jungfru Bertha, att välja. Blir ni min maka — och detta är Guds vilja, att döma af min uppenbarelse — så väntar er himlen, ty blott med en Gudsman, som jag

kan en qvinna bli Kristi brud; låter ni djefvulen locka er att afslå mitt anbud, hvarigenom ni visar er förakta den allgodes fingervisning och önskan, så blir ni *hans brud*. — Dessa sista ord nästan hväste pietisten fram, i det han närmade sig sitt offer och fattade dess hand.

— Om det är sannt hvad ni säger, herr Wall, — sade den uppskakade unga mön, — så ske då Guds vilja.

— Tack Bertha! Ni har med dessa ord förökat englarnes antal i himlen. — Hycklarn slöt den landtliga oskulden till sitt bröst. Dörren till köket gick upp och mor Greta stod i rummet: samtidigt dermed inträdde korporal Stolt från helgdagsrummet.

— De' va' e' kär syn, — sade Greta. — Go' da' käre mäster Wall!

— Välkommen under vårt tak! — tillade hennes man. — Det gick i rykande rappet te få rocken min färdig, ser jag.

— »Lat hand gör fattigan, men en idog hand gör rikan» — citerade skräddaren. — »Gack bort till myrorna du later, se uppå deras seder och lär». Arbetet befördrar helsa och välstånd, hindrar många tillfällen till synd, hjälper oss att emotstå onda frestelser. Den som inte vill arbeta, han skall inte heller äta». — Vill ni nu vara god och ta på rocken.

Korporaln tog på sig rocken och mor Greta sprang rundt omkring, ryckande i skärten, sägande: — Herre du min skapare! han setter som han vore gjuten efter dig gubbel!

— »Falsk väg är Herranom en styggelse, men

full vigt är honom behaglig»... »Allt det I viljen människorna skola göra eder, det görer I ock dem.»

»Det var mig en bibelsprängd baddare,» mumlade Stolt och tillade högt: — Men nu är det fråga om priset.

— Det komma vi nog öfverens om, fader Stolt; men det är en annan sak, hvarom jag ville tala med er. Gud har i mitt hjerta nedlagt en stark böjelse för er dotter och nyss genom min mun öppnat ögonen på denna unga mö, som lofvat att bli min och Kristi brud.

— Det har jag ingenting emot. Stig in i helgdagsrummet och drick ett glas vin, så få vi talas ve om den affären. Stolt öppnade dörren för sin gäst och denne mumlade för sig sjelf, i det han gick in: »Nu, mina får, ä' ni i mina klor!»

11. Bröllopsdagen—Förlofningsdag.

Ack, hvilken lycka till mötes jag går,

som detta präktiga hemman får —

Och uppå köpet en flicka så rar,

att ingen make till henne har!

Flickan dock jag

icke länge trogen blifver;

en vacker dag

på flykten jag mig begifver.

Ack, hvilken lycka, etc.

Denna tillfällighets canzonett, på den bekanta melodien: »Nu är Polkander kommen, för fan», klin-

gade en härlig sommareftermiddag från den gudsmannen mästare Walls läppar, der han halft piruetterande nalkades korpral Stolts stuga, på en till densamma ledande gångstig, genom hemmanets stora skog. De små varelserna mellan himmel och jord, hvilka i många olika slag af färger gaf åt de högresta tallarnes enformiga grönska en kontrasterande ögonfägnad, secunderade behagligt den dansante promenerarens musikaliska impromptu, hvars svaga toner sakta bortfördes af den stilla sommarvind, för hvilken de i tusende färgskiftningar prunkande ängsblommorna vaggade sina mandeldoftande kalkar. Att en och annan skata skrattade åt den behagsjuke landtsprättens uppträdande, bekymrade denne icke alls, ty vidskeplighet var icke hans svaga sida. Han fortsatte i sin tankegång, allt under det han närmade sig målet för sin färd:

»Så har omsider den dag randats, för hvilken jag så länge sträfvat med ett oupphörligt skräll af de fördömda Sankeys slagdängor och ideliga babblande ur den torra bibeln. Det skall bli skönt att få kasta denna helgonmask åt fanders och på en emigrantångare ila iväg till flurernas eldorado. Ännu en gång således: lefve läseriet och dess fruktade djefvull!» Ett sorl af glada röster från korpral Stolts stuga nådde den bröllopsklädde skraddarens öron.

»Bröllogästerna ä' redan komna, hör jag,» sade han och slade harden på klinkan till stugans förstugdörr. »Nåväl, in till bruden och pokalen! I dag ska man njuta på sin lyckas födelsedag!» Brudgummen inträdde. Med ett sardoniskt leende på läpparne gick en blek ungmö, iklädd bonddrägt,

honom till mötes. Ögonen stirrade fånigt på den som sköflat hennes lycka. Vi ha svårt att i denna bondklädda flicka känna igen den fordom så blomstrande Bertha. Om det är denna mensklighetens förbannelse, denna alltmer kringgripande epidemien religiösa fanatismen, som satt sin prägel på den unga möns anlete, eller om det är lidelsernas stormar som borttryckt purpurn derifrån och glansen ur de fordom strålände, blåa ögonen, få vi se af det som följer.

— Sedan man druckit en skål för det blifvande parets lycka, sade korpral Stolt:

— Medan vi vänta på pastorn, go' vänner, tror jag vi gå ut i det gröna och ta oss en sväng kring majstången. Här inne börjar bli så qvatt.

Gästerna instämde mangrannt i detta projekt och så bar det af ut på en liten grönklädd slätt, hvar-est en majstång blifvit placerad. En ring omkring densamma bildades snart och under omsvängningar sjöngo de dansande:

Låtom oss dansa vid sången

här omkring midsommarstången,

Hvarjom och enom mel den han har kär!

Sommarens dar ä' så korta,

snart ä' de alldeles borta —

låtom oss fröjdas me'n sommaren är!

Vintern med isar och drifvor

snart andra lagar oss skrifver

Och uti sorgflor vår dansesal klär!

— Nu orkar jag inte längre, — pustade korpral Stolt.

— Medan vi nu hämta andan ett spadtag, så

kan gamle Björn tala om hur de' geck te attonhundra tretton och fjorton så får I höra tocka knekta de' fanns i vår tiensteti.

Den gamle medaljbeprydde veteranen, som på sin fiol exequerade dansmusiken på denna bröllopsfest, hade för en tid tillbaka, på Stolts anmodan, vid en försoningsskål återknutit det gamla vänskapsförbundet, som vid veteranens uppträdande till Anton Storms försvar vid dennes frieri till Bertha, af den gamle korpraln bröts.

— All rejt, som salig majorn brukar säga, — sade den gamle krigaren och reste sig från sin spelstol, i det hans ögon tindrade af glädje och stolthet, som alltid fallet var, då sista fälttågen från Tyskland och Norge kommo på tapeten. Denna typ af den gamla äkta svenska krigarstammen, allmänt känd i Vestergötland med namnet Björn, under tecknarens af dessa taflor barndomsår, hvilat sedan flere år tillbaka, i det tysta. Den gamle storprataren är nu helt säkert glömd, liksom förmodligen den visa han författat om fälttåget mot Napoleon och af hvars föredrag den gamle orkeslöse, under sina sista lefnadsår, hade sin utkomst. I vårt minne står den dock ännu qvar och vi taga oss därför friheten här nedan återgifva den, dels som prof på en gammal knekts poetiska förmåga och dels för att återupplifva minnet af detta original.

— Ska jag sjunga mi' visa för er? — frågade birfilaren.

— Ja, ja, gör de'! — uppmanade honom gästerna.

Den gamle hostade flere repriser, för att få »rent ljud i strupen», knäppte derefter med sin bre-

da tumme på fiolsträngarne, för att träffa tonen, och började sitt föredrag på melodien »det gamla götha lejon hvilar»:

»Uppå den tid, då Bonjaparten
tänkte att hela världen klå,
kom gamla Sverge ock i farten,
med sina raska gossar blå.
Det fans en kung då i vårt rike,
som sjelf ej mera kunde slåss,
men ock en prins förutan like,
och det var han som förde oss.

Så drog åstad vår morska skara,
att hindra segrarn i sitt lopp
och fånga honom i den snara
de allierade gjort opp.
När vi kom på de landamären
som Bonjaparten tagit in,
vi fingo syn på hela hären,
med mössor utaf björnars skinn.

Och I må tro, godt folk, att rusa
på tockna bestar var ej lätt,
isynnerhet som kulor susa
kring öronlapparna så tätt.
Men i den svenska hären rådde
då, liksom alltid, disciplin
och snart fransoserna vi klådde
och smorde oss med deras vin.

Men kommen ned till Leipzigs slätter
då Bonjaparten stannar der

och åter sig till motvärn sätter
emot Carl Johans tappra här.
Ny ryckte fram en man som förr man
aldrig sett på munnen dra,
med vendes tälleri nedgör han
totalt de franska lederna.

När Bonjapart fick detta veta
han blef i syna dödligt blek
och vågade ej längre reta
de svenska lejonerna te lek.
Sitt segermod i hast han tappar
och låter blåsa te reträtt;
han te sett land direkte schappar,
uppå de svenska gossar mätt.

När vi te franska gränsen lände
vi fingo order apråpå,
att gå mot Juten — och hvad hände?
Jo, vi tog' hela Norget då!

— Bonjaparten, vet I hvem de' va'?

— Neej.

— Jo, de' va' kejsarn i frankriket de'. Vet I
hvar frankriket ligger då?

— Neej.

— Jo, de' legger ännu långt in i — Helsing-
land, som salig majorn bruka' säga. Vet I hvem
salig majorn va' då?

— Neej.

— Jo, de' va' en karl de'.

— Ja, inte kunde väl e' käring vara major, —
invände en gammal gumma.

— De' ä' solklart, — sade Björn, — men nog kan en major vara käring ibland allti'. Men här står jag och pratar, så jag blir torr i halsen, som rike mannen i afgrunden, som salig majorn bruka säja.

— Du sa' ett ord, krigskamrat, — sade Stolt. — Vi få lof in i stuga' och känna på ölet, som gumma mi' har bryggt.

Bröllopsgästerna tågade åter in i stugan.

»Tag du dina bondknektar, så tar jag mina försupne gardister, och vi få se hvem som går längst». Detta var konung Carl XV:s svar på sin broders hertigen af Östergötland tvifvelsmål, huruvida gardesregementena skulle stå ut vid en fältmanöver i jemförelse med de fysiskt oförderfvade landsoldaterna. Att vår nu varande konungs farhåga i detta fall kom på skam, det utvisade dikena vid sidan af den väg, på hvilken gardesbataljonerna, glädtigt sjungande, tågade fram till sin bestämmelseort Axevalla hed i Vestergötland. Nära hälften af det kärnfulla folk, som tågade fram med dalregementets fanor, låg, kippande efter andan, vid vägkanterna, ömkliga marodörer att åse. Sammaledes var förhållandet med de andra i denna manöver deltagande landregementena.

Med »flygande fanor och klingande spel» inryckte det regemente, vid hvilket de personer tjenté, hvars lefnadsöden vi delvis i dessa tafflor teckna, på den stora slätt, som en gång utbredde sig vid Inge den äldres gamla kungaborg. Den ofantliga heden

erbjöd snart ett läger, hvars ändpunkt i dess midt var omöjlig att skåda och en liflighet, som endast under sådana förhållanden är tänkbar. Hästars gnäggande, trossvagnars aflastande, slagen på tält-pinnarne, trumpetstötar, trumhvirflar, kommandoord, skämt, skratt och svordomar; allt detta åstadkom ett ljud och ett virrvarr, omöjligt att beskrifva. — Låtom oss uppsöka det regemente vi kalla vårt, af den orsak, att vi i dess rullor återfinna de bekantskaper, med hvilka vi ännu ha litet otalt. Utportioneringen af manskapets aftonmåltid pågick. Denna aftonmåltid bestod deri, att hvarje soldat bekom en half, rå sill.

— Det är sannerligen läskande, det här, att efter en så ansträngande marsch som denna få en sillstjert att suga på.

— Klagar du på maten? — röt löjtnant Saldo, som afhört denna den missnöjde gardistens oskyldiga skämt. — Furir, — utropade han derefter, vänd till en lång, smärt underofficer med distingueradt utseende, — arrester den karlen! Ratar den satans fähunden sillen, så ska jag späka honom med vatten och bröd, om han tycker bättre om det.

— Kom, — sade furirn till gardisten. Denne följde efter.

— Var inte rädd du, — tillade han, då de kommit på behörigt afstånd från tyrannen. — Jag skall medla för dig hos kompanichefen, om jag också sjelf skulle komma i ogunst.

— Gud bevare furirn! Han är då den enda människa vid hela regementet, — sade Kask, ty det var denne man ville beröfva nöjet att återse sin icke långt ifrån lägret belägna hembygd. Furiren

gick in i kompanichefens tält och då han efter en stunds förlopp återkom till sin utanför väntande fånge, sade han: — Du är fri. — Kaskens glädje var obeskriflig; med jätteskutt ilade han ned till kompanigatan, der man snart började skämta öfver den despotiska löjtnantens bjudning på vatten och bröd. Furiren gick åter in till sin kompanichef och då han kom ut, ställde han sina steg till landsvägen, den han, med stora steg, följde i nordlig riktning. Snart framskyntade en liten rödmålad stuga mellan en mängd fruktträd. Han saktade sina steg och nalkades den plats, på hvilken hans blick oafvändt var riktad, mycket långsamt. Då han var på några famnars afstånd från stugan nådde bröllopgästernas sorl genom de öppna fönstren hans öra. Han nalkades obemärkt och tyst trädgården, dold af de löfrika träden och buskarne. En stund stod han orörlig och lyssnade, för att om möjligt af samtålet kunna sluta sig till, hvad denna fest i sig innebar, eller uppfånga en skymt af den som hans besök gällde; men intetdera lyckades. Omsider kom husets dräng ut i trädgården, för att i ensamheten få njuta af ett stycke ugnspannkaka med socker på, det han tillagnat sig i matmodrens skafferi, högtiden till ära.

— God dag, min käre Anders! — sade underofficern och närmade sig drängen, som betraktade honom med vidöppen mun, i det han höll pannkakan bakom ryggen.

— Nå jäkel anknoka mej, tror jag inte de ä' sjelfvaste Anton fiskare! — utropade slutligen Anders. — De va' tusingen så kavat han har blitt der oppe ve gardet, de må jag då säja. Nu blir la qvennfölka änna tokuga etter'n lell.

— Säg mig, Anders, hvad är det för en fest här i huset i dag? — frågade underofficern.

— Körs, vet inte han de'? Nej, de' ä' sannt! Jo, husbonddottern står bru', vet jag. Ho' liksom alla kjoltug ä' giftastoki', förstås. Bara pastorn kommer, ä' fläsket stekt för'a.

— Med hvem ska hon gifta sig? — frågade ynglingen med spänd oro, allt mera blek.

— Körs, vet inte han de'? Nej, de' ä' sannt! Jo, me' vår nye sockenskräddare, förstås. En riktigt utstuderad herrekarl må han tro, som tar allt sett tal ur bibeln, fast nog sitter räfven bak öra och grinar de' förstås.

— Hur ska jag kunna få se honom?

— Jo, maka sej in te fönstert, så ska jag visa'n för'n. — Båda närmade sig fönstret. — Der setter han me' svarta kniptånga och hvite halsduken och talar me' mor Greta om Gud och hemmel, men nog tänker'n på fan, de' förstås.

Underofficern betraktade brudgummen en stund, derefter sade han för sig sjelf: »Är det väl möjligt eller bedra mig mina ögon? Nej det är han!» Utan att säga ett ord försvann krigaren.

»Tog fan bofinken?» sade Anders, förvånad seende efter den försvunne. »Dålig milantär som tar te bena för en skräddare» mumlade han och började sitt arbete med pannkakan. Då denna var inmundigad, gick han in, för att meddela jungfru Bertha och gamle Björn sin gåtfulla uppenbarelse, men då han inträdde i stugan var presten anländ och vigseln, som emot bruket, skulle försiggå hemma, var oförtöfvadt att förvänta. Gästerna hade nu stämnda till högtidligt allvar, tagit plats rundtom-

kring rummet; pallarna, på hvilka det unga paret, knäböjande skulle afhöra vigselformuläret och vexla vårdtecken, voro framsatta; bruden inträdde med sin krona på hufvudet; brudgummen gick henne till mötes, presten trädde emot dem och de unga tu böjde knä på hvar sin sida om svartrocken. En graflik tystnad herrskade i rummet, då presten slog upp sin bok.

— I regementets namn arresterar jag dig! — ljud en klangfull stämma bakom brudgummens rygg och en handskbeklädd hand lades på hans ena axel. Ett utrop, gällt, genomträngande, men fullt af glädje, undföll bruden, som sträckte sina sammanknäppta händer emot den hotande underofficern, som uttalat den förfärliga och allmän uppståndelee förorsakande domen. Ett sorl genomlopp rummet och ett: »skock millioner, som salig majorn bruka' säja», dundrade från ena ändan deraf. Blek, skälfvande, förintad reste sig brudgummen, frågande:

— Med hvad rättighet?

— Med den rättighet jag som din förman besitter — svarade underofficern lugnt. — Såsom varande en förrymd gardist från det regemente, på hvilket jag har äran att vara furir, är du min fånge. Vänd till ett par gardister och en korpral, som, bevarade, stodo vid dörren, sade han vidare: — Patrull, tag hand om gardisten nummer 75 Vännerfält och för honom till lägret! — Alla invändningar å brudgummens sida voro gagnlösa, men att rycka geväret från en af gardisterna var för den öfvade f. d. soldaten ett ögonblicks verk. I gardställning retirerade han mot dörren, skickligt parerande sina motståndares angrepp, och hade säkert gått fri, om

icke ett par starka armar hastigt slingrat sig om och afväpnat honom. Den bröllopsklädde gardisten gjorde förtviflade försök att komma lös, men han satt som i ett skrufstäd mellan den store resen Kasks bastanta näfvar. Inkommen till lägret blef han inkastad i arrest-tältet och var snart åter ett offer för löjnant Saldos oblidkeliga hat.

— God afton korporal Stolt och mor Greta! — sade Anton Storm, sedan han förvissat sig om, att rymmarens vidare försök att komma lös voro fruktlösa. — I ursäkten mig väl, att jag i afton brutit mot ert förbud, genom att beträda era egor?

— Gud bevara sergeanten! sade den gamle korporaln djupt rörd. — Här står jag som fallen från skya, tafatt som e' oppskrämd höna och kan hvarken säja svart eller hvitt. Jag har varit blind i mett högmod och nu först ser jag, att mett hus är räddadt frå' e' stor olycka. Säj mej, sergeant, hva' kan jag göra er för detta?

— Återförena de båda hjertan er hårdhet en gång åtskilde! — Anton fattade Berthas hand och drog henne till sig.

— Sergeanten befaller och korporaln lyder. Gud välsigne er mina barn! — sade Stolt.

— Ja, måtte I bli så lyckliga I förtjena, kära hjertans! snyftade mor Greta.

»Go' natt mina hundra kronor!» suckade mor Katrina.

Af bröllopfesten blef i hast en förlofningsfest. Brudens ögon hade återfått sin fordna glans och kinderna sina skära rosor.

Allt var lust och gamman; skålar, tal, lekar och danser aflöste hvartannat hela natten.

— Sergeant — sade gamle Björn då de kommit ut i det gröna, för att tråda dansen. — Jag har inte satt min fot te dans sedan Leipzig aktion, men nu kan jag inte hålla bena i styr längre: jag går me' i ringen; men då måste de' gå i sakta mak lell, efter kongl. majestäts nådiga tågordning, som salig majorn bruka' säja.

En ring omkring furir Storm och Bertha Stolt bildades snart och de dansande uppstämde:

Så tog till glädje för oss alla
denna fest ett lyckligt slut;
stundom ödets lek kan falla
ganska oförtänksamt ut!

12. En titt i Kasern.

Efter att hafva bevistat vår hjertes tillämnade bröllop, det ödet så oförmodadt förvandlade till en förlofning för andra, begifva vi oss åter till hufvudstaden, der vi, efter ytterligare en tids förlopp införa läsaren i en kasern. Den tafla vi här upprulla till betraktande är icke vacker, men som den hörer till samlingen, presentera vi den ändå.

Sedan Vännerfält utstått sitt straff för första resan rymning, slog han sig på en annan industrigren, för att åtkomma den allom så kära penningen. Han blef kompaniets procentare och restauratör i smyg. Som procentare hade han visserligen några konkurrenter, men som dessa ej hade så stort kapital att röra sig med, så gjorde vår hjelte affärer i stort under det de andre fingo nöja sig med några få

kunder. Hvaruti detta procenteri bestod skola vi nu se.

Det är på morgonen. Dagkorpralen står vid ett litet skrin, fullt af kopparslantar och silfvertioöringar. För hvarje gång han tar upp tio öre ur det lilla skrinet, ropar han ett nummer. Bredvid honom stå procentarne hållande ett papper i hand. För hvarje nummer som ropas se procentarne på sina papper och den som har det ropade numret antecknadt, räcker begärligt fram sin hand för att emottaga gaget. Då gageutdelningen är slut, går Vännerfält, som gjort största inkasseringen, med en nettovinst af cirka 3 kr. i sin pung, till sitt skrin, framtar derur ett krus, rymmande en kanna och aflägsnar sig på en stund. Detta repeteras hvarje dag.

— Dagens brännande fråga är: hur ska man få sig en sup? säger en gardist till en annan.

— Har du inget gage? — frågar denne.

— Gage har jag inte haft på ett helt år. Det säljer jag alltid i förskott och tillökningspengarne med.

— Alldeles som jag. Vi ska vänta till sjuttifemman kommer igen, så få vi se om det inte kan bli någon ställning.

— Det svider i bränvinstarmen! — ropar en gardist från ett annat håll af rummet. — Jag har icke ett öre. Är det någon som vill köpa mitt middagsfläsk för fem öre?

— Här har du — säger en procentare, som gör i fläsk och bröd, — men gör inte som du brukar: sälj det en gång till åt en annan.

— Kommer inte i fråga. Tack ska du ha, hederspascha!

— Köp mitt också och mitt middagsbröd för två öre, så får jag skramla med — beder en tredje.

— Här har du sju öre då — säger procentaren och matvaruhandlaren, men skär du en skifva af komisshalfvan, så jag inte blir af med den, så har du inte att påräkna någon hjälp af mig mer.

— Jag! — utropar säljaren förnärnad — som aldrig äter komiss. Jag tycker bättre om rågen i flytande form, när den håller sina 6 grader.

De båda säljarne fatta sina mössor och skynda till krogen.

— Gå vi till regementet eller åt gatan? — frågar den ene.

— Jag har sålt mitt fläsk förut till 75 Vännerfält, så att jag har 11 öre — upplyser nu den andra. Vi ha således 18 öre ihop och gå till mjölbohörnan och ta hvar sitt snörlif, så få vi en sup som känns en stund.

— En snusdosa går i valsen! — ljuder det åter i kasern — 2 öre lotten och 15 lotter. Dosan är full med snus. Gif akt, snustuggare. En dosa full med snus, för 2 öre! — Kollektören visar upp sin lottlista. Flere gardister samla sig omkring honom, för att teckna på densamma. Dragningen sker och den lycklige vinnaren går till Vännerfelt, som tagit plats på ett skrin mellan ett par sängar, hållande sitt stora krus i knäet och ett bleckmått på 3 tum i handen.

— Ge mig en blecka för den här — säger han och räcker Vännerfält sin vinst, för hvilken han utan prut bekommer en blecka starkt.

Snart är platsen mellan de båda sängarne — Vännerfälts restauration — fylld af gäster. Man föredrager vår hjertes krog framför krogarne i staden, emedan man här får 3 tum, när man blott får 2 1/2 tum på de verkliga krogarna för samma pris.

— Inget bränvin, inget snus! I portmonäjjan har åskan slagit ned och näfverhurrans straffa' jag innan reveljen i morse — jämrade sig en krigare, i det han sträckte ut sig på sin säng. Nej, här ska göras kulör! Vännerfelt, köp nästa månads gage och tillökning, summa 6 kr. som du vet, för 2 och 50!

— Här har du, din sugna maruffel! — sade Vännerfelt och kastade åt honom ett par silfverkronor och en femtioöring.

— Men nu får jag väl en blecka på den affären?

— Ja, får jag 12 öre, så ska du få 2. Eller vill du att jag ska ge dig bränvin för det jag gör dig en tjänst kanske?

— Köp mitt gage för nästa månad, bror Vännerfält! — bad en annan gardist som en stund åsett kamraternas superi. — Jag har inte ett frö paj i i min pajmufta, men kopparslagare som grassera värre i döpelseklotet, för ser du, jag kasta en rospigg i sjön i går och hur fan jag kom ifrån krogen det vet jag inte. Jag måste ha krupit hem, för jag kunde inte resa mig ifrån stolen på gula knuten. Lycka att jag hade permission, annars hade mästern derinne, den förklädda hamnbusen eller åkardrängen, hvad fan han varit för något innan han kom hit och blef gödd och befördrad till sergeant, sin vana lik, vräkt mig in i kroken.

— Du är i samma fördömelse som jag. Jag har också ondt i håret . . . söp 30 stora supar i går

må du tro — skröt en annan. — Dagkorpral köp 3 vaktbullar af mig för 12 öre, så jag får mig ett par haschingar, innan hvartenda hårstrå värkt af skallemejan på mig!

Dagkorpraln hvars åliggande är att öfvervaka ordningen och soldatinstruktionens efterföljelse inom kasern, köpte de utbudna bullarna, för att med vinst försälja dem till någon af de brödköpare, hvaraf den vid kasern belägna gatan om morgnarna hvimlar oaktadt instruktionen strängeligen förbjuder soldaten att sälja sin mat. Vi ha nu som hastigast sökt visa det allmänt rådande begäret efter spirituosa vid regementena, uppkommande deraf, att folket ingenting har att göra om dagarna. Vi-serligen kan hvarje regemente framvisa en och annan absolutist, men desse äro antingen procentare af det slag vi här haft tillfälle se, eller läsare eller storätare, storätare till den grad, att den kopiöst tilltagna matransonen för dagen icke förslår i deras prestsäckan liknande margar. Folket, det goda folket som blindt låter sina lagstiftare husera med dess genom arbete och försakelser hopsamlade penningar, betalar till hvarje gardist månadligen från 5 till 8 kr. och deröfver, allt efter tjänsteålder och examenstecken, för att rikta Stockholms spritaktiebolag. Om vi skulle för läsaren presentera en matsedel, gällande för en vecka t. ex. och derå angifva äfven kvantiteten, det quantum nemligen som är bestämdt för hvarje karl pr dag, så skulle läsaren ovilkorligen komma till den frågan: Är det väl möjligt att en karl kan förtära en sådan mängd mat om dagen? På mången skulle det vattna sig i munnen, som man säger, vid tanken på de läckerketer kronan nu för tiden består sina

dagdrifvare. Det är nämligen icke allom gifvit här i verlden att smörja kråset med kalopps och potatis samt bäjerskt öl om middagarna, omvexlande med bruna böror, stufvade grönärter och dito risgryn, utan att tala om smöret i korngrynsgröten om aftnarnr. Några gånger om året förekommer s. k. straffätning, då förutom portionernas tillökning, smörgåsar, öl, punsch, bränvin, cigarrer m. m. utdelas.

Som vi icke presenterat någon matsedel och läsaren således ej kommit att göra sig den här ofvan nämnda frågan, så taga vi oss friheten frågan förutan ändå besvara den. Att manskapet nödgas sälja sitt bröd, ha vi sett af föregående, ty menniskor med vanliga matsmältningsorganer kunna omöjligen förtära 2 skålpund bröd dagligen, tillika med den mängd såvel och maträtter som bestås. De stora tunnorna i svinmatsboden, af hvilka ett par dagligen fyllas med ärter, köttsoffa, gröt, ätbar potatis och brödbitar, blefve äfvenledes ett nej på läsarnes fråga. Vi ha behandlat detta ämne blott och bart för att visa huruledes de intet görande garnisonssoldaterne gödas på folkets bekostnad. En viss riksdagsman insåg förmodligen redan för några år sedan, att våra kaserner äro formliga gödstigar för onyttigt folk, och påyrkade att gaget skulle bort och matransonerna förminskas, men hans motståndare inom armén utgjorde härvidlag majoriteten och motionen föll. Emellertid har garnisonen i detta afseende den fördelen med sig, att en mängd fattigt folk på ladugårdslandet kan få köpa bröd för godt pris och, tack vare gardisternas bränvinstörst och deras diskontörers — fläsk, smör, sill och kött-uppköparne — af färs geni, äfven såvel till brödet, för proportionsvis ännu

bättre pris. Härutinnan består också hela fördelen och hela nyttan af att underhålla dessa paradhjeltar, denna dyrbara lyx, som nu mer icke ens är en ögonfägnad för folk, utan fastmer väcker åtlöje och harm och hvars fortfarande bestånd är en oafvislig bekräftelse på råhet och omensklighet hos de folk som tycka sig marschera rakt fram på kulturens väg under upplysningens banér.

Jag vet att mången skall föraktfullt le åt dessa reflexioner öfver och utfall mot militärståndet, men jag vet också, att mången skall deri instämma. Jag vet att mången skall kalla dem blinda foster af en dum tanklöshet, men jag vet också, att mången skall finna dem icke vara så blinda, som de vid hastigt påseende synas vara. En tioårig garnisonstjenst har förestafvat dem och de fältmanövrer förf. bevistat har bragt dem till mognad.

Men låtom oss nu, sedan vi blifvit väl mätta af kommissbullar, fläsk o. m. d., se oss vidare omkring i det stora kasernrummet och studera det garnisonerande militärlifvets interiör. En stor del af krigarne börja redan känna sig trötta, efter att ha varit uppe i tre timmar och — gjort ingen ting, hvarför de åter intaga »lutningen» i sina sängar. En ligger med en Sankeys sångbok i sin hand och sjunger andligt sammelsurium till Lammets lof, som rubriken lyder och en annan stämmer lifvad upp: »Sjung om gardistens lyckliga da'r», under det en ångerköpt melankoliker extemporerar följande jeremiad i det en mängd, hans åhörare genom högljudda bifallsyttringar uppmana den i deras tycke genialiske tillfällighetspoeten att fortsätta för hvarje vers han afslutat.

Hvad ryslig lott har ej en gardist,
han är af alla föraktad,
och pank han är både först och sist,
hvarthän han blifver förpaktad.
Ja, hur han sig uti tjensten vänder
han står ju alltid med tomma händer
i garnison!

På ladgårdsgårde hvar sommardag,
der får han svettas och springa;
om han ej orkar, med skrik och slag
befålet skall honom tvinga.
Ja, en gardist får i tvång och möda
för Kung och land tråla för sin föda,
i garnison!

Uti allt hvad han sig företar
skall trumman gifva signalen,
och om en fristund ibland han har
och lemnar lifvad pokalen,
Strax om detta rapport skall skrivas
och i arresten den stackarn drifvas
I garnison!

Visst tio öre han får hvar dag
och jemnt tillökning på maten.
Dyrtidstillägget kom öfver lag
till oss med mannen i staten,
men slanten går till en tobaksflåta
och tänk att ärter beständigt äta
I garnison!

Och när han tjenat i tjugo år
och helsan dervid är bruten,

på gamla dagar han bära får
 den tunna prinsgubbssurtuten
 Kan ej i den han sig snällt uppföra,
 så får vid Dillströms entré han göra
 från garnison!

— Bravo! — ropas i chorus.

— Hvem har diktat det skaldestyeket? Hedberg eller Frans Hodell? Nej, det är sannt, Hedberg är festpoet, men Frans Hodell låter oss få hårda piller ibland i Söndags Nisse och sina teaterpjeser. Lefve Frans Hodell! — ropar en af åhörarne.

— Åh, fan heller! — genmäler en annan. — Han som ritar åf oss tag på släng och skojar med oss så förbannadt.

— Betyder ingenting. Han skojar mera med befålet och därför köper jag Nisse hvarje lördagskväll för att studera i kyrkan om söndagarna. Apråpå! Vi ha söndag i morgon. Är det någon som lejer för kyrkparad. Vännerfält, du står visst i tur till kyrkparad. Ska jag gå på för dig för en hacka?

— Nej tack, jag sofver lika bra i kyrkan som hemma i kasern — svarade denne.

— Nå, du elefant, som har vedsågning på storgatan, ska jag gå på lejd för dig? Du står i tur, för kyrkparaden är på 70- och 80-talet och du har ju svurit på att aldrig gå i kyrkan mer.

— Och det står jag vid också — sade en groflemmad herkules som nu närmade sig, i det han immerfort spottade ut en brunfärgad vätska genom ett par tjocka läppar, hvarinom en hand full snus fått plats. — Sist jag var i kyrkan, läste jag i en gammal Kasper, som jag fått om en smörgås på mitt vedställe och jag hade fan så roligt hela tiden! men

när vi kom hem frågte löjtnanten mig, hvad jag grina åt i kyrkan. Åt en löjtnant som stod uppritad i Kasper, sa' jag. »Jag ska dj—n i min talg lära dig att grina åt löjtnanter, din galgfogel» sa' han och så smälde han in mig på tre bullar. Se här har du en tolfskilling om du går i kyrkan för mig. Jag sågar heldre af några vedträn, än jag sitter och hör på presternas evigt enahanda, som pröfvar tålamodspåsen, så en kan bli hängsjuk. Fan måtte ha ett yrke, der man tvingas att, mot sin vilja, sitta i kyrkan och hänga läpp och se gudsnådlig ut och höra på presternas historier.

— Det är nödvändigt — upplyste en annan, — annars fick man ju aldrig se en gardist i Guds hus.

— Guds hus — repeterade elefanten. — Tror du, fårskalle, att Gud har några hus här på jorden? Gå till Nybrogatan 34, B en afton, så får du se hela salen fylld af komissluktande militärer, och det är också ett s. k. guds hus.

— Det är tevattnet och skorpona som locka dem dit.

— Vacker lockmat! Jag höll på att ge ifrån mig både tarmar och hela fastaget inombords, för det jag en qväll följde strömmen dit och tömde en kopp af deras fördömda kanelsoffa. Ånej, det finnes nog får i uniform också, och väl är det för höga vederbörande, ty annars stod det fan så illa till med disciplinen.

I andra ändan af rummet har en grupp formerat sig omkring en »pigtjusare» eller s. k. matfriare, hvilken nu som bäst är i farten med, att, för sitt

auditorium, läsa en flottig kärleksutgjutelse från en af sina »tjanser».

«Älskade ven», läser han, »dett ärr mäd tårfullt öga jag doppar pennan...

— Hon doppar pennan med ögat — afbryter en åhörare.

Läsaren fortfar: »för att för dig minn tjäre hjärtanns ällskade gullgosse tällka den rysliga smerrta såmm bistårrmarr mitt hjärtas kwal när jag täncker på vår ens ann allkannde som skjellger åss åt för mitt härrskap skall ut på såmar nöjje. Dät går ångbåt ditt åck åmm du kann ta pärmi skjon en Dagg kan vi trefas en natt idätt Gröna åck hava rolliggt ånndå min kjäre åsskar. Förr ser du jag ska då lagga till en rospiff såmm jag Wett du tycker så mykke om mäd Lök såss som jag vett. Härnn har tajitt hämm ett helt fat ållerr Anka re fyllt med brännvinn såmm Jag nogh skall dra. Förrsårj åmm att du Skall få din beschärda Del i...»

— Lyckliga ost, du får del i en anka! — sade en af åhörarne.

— Tyst! — sade läsaren och fortfor: »åck så skall jag Plåkka minn höna duvett dänn spräckligga såmm jag kallarr minn såmm hværrpperr så dukktitt för Hon skall dö förr hon är gammall. Åck henne skall du åkkså få smaka förr Jag vett att Du tycker åmm Höna mina åvikkt dyrrkadde lille åsskarr, å nu farr väll förr danna gånng åck skriw Snarrt förr jag læggntarr så grufflikkt din Crrisstin.»

— Jag tror man har tjanser som kan skrifva bref — sade pigtjusaren och vek ihop det flottiga papperet.

— Ja, det var mig en dj—l att kunna trycka ur sig — sade en af åhörarne.

— Hon behöfver ingen brefställare — sade en annan.

— Hon är värre än Emelie Carlén — upplyste en tredje.

Vid ett fönster sitter en annan matfriare helt ensam och svettas, med pennan i hand. Han har skrifvit fem »konseft» till sin älskarinna, utan att lyckats få den »piff» i ordalydelsen, som han åsyftat. Han nödgas därför vidtala en f. d. student som snart »svänger ihop» ett rörande kärleksqvåde och får en sup i författarearvode.

På ett skrin har en hjälte slagit sig ned, läsand en tidning.

— Hvad nytt? Hur går det med kriget? — frågar honom en kamrat, som närmast sig

— Hvilket krig?

— Slåss di inte utrikes?

— Jo, det förstås. Men di trycker ju tidningarne, så att man inte blir klok på, hvarken det ena eller det andra. Här står radikala och konservativa och ultramontana och demokratiska och Gud vet inte allt hvad det är för nationer som är i lufven på hvarandra.

I ett af smårummen ha fyra gardister slagit sig ned omkring ett bord, sysselsatta med kortspel. En femte står i dörren på utkik, för att ge de spelande tillkänna, om något befäl gör sitt inträde i kasern. Han erhåller för denna sin postering, hvarigenom han räddar de spelande från arrest, från hvilken de säkert icke gingo frie, i händelse något kittsligt befäl öfverrumplade dem, ett öre ur hvarje pott. För hvart sjette spel, då han förtjent sig till en stor sup,

måste de spelande göra ett par minuters uppehåll, medan utkiken är till krogen.

I en säng sitter en nykommen rekryt, som ännu icke ingått i tienstgöring. Han har i dag sålt sina civila kläder och är följaktligen stadd vid kassa. Han är omgifven af en mängd skäggiga, gamla bacchidyrkare, som vid minsta vink af honom äro färdiga att offra lif och blod för några droppar ur den butelj, han håller i sin ena hand.

— Hvarför kallas andra gardisterna vedhuggare?
— frågar rekryten.

— Det skall jag berätta dig — skyndar en af den gamle stammen att svara. — Andra gardet var på vakt vid slottet. Det var en vinternatt, kall som ett helvete — nej, det är sannt! der ska ju vara varmt, säger presterna. Nåja, kallt var det, så det braka i knutarna och stora spisar och lite ved i vakterna, som vanligt. Då gick ett par gardister ut på slottsterassen, togo upp jerngallret till ett rundt hål, som leder till kungens vedkällare. En af dem praktiserade sig ned i källaren och den andre stannade kvar på terassen, för att ta emot de vedträn kamraten langade upp. Under det langningen som bäst pågick, kom kommandanten Dævel. Gardisten på terassen tog till flykten och Dævel ställde sig i stället vid gluggen och tog emot vedträna. »År det inte nog ännu?» frågade gardisten nere i källaren. »Åjo, nu kan det vara nog», sade kommandanten. »Här ska brassas», sade gardisten och kléf opp ur källaren, men blef nu vid åsynen af den midt emot honom stående kommandanten, så rädd, att han höll på ramla ner genom gluggen igen. Efter den betan

fick vi mera ved vid högvakten och från den stund fingo rödstjertarne heta ved-huggare.

Berättaren trakterades med en klunk ur buteljen.

— Hvad gör man på Kaknäs-vakt? — frågade åter rekryten.

— Man skall efterse att ingen stjälar kulor ur skottvallarna — skyndade en annan att upplysa, sedan han förvissat sig om, att buteljen ännu icke var tom. — Att gå på Kaknäs-vakt, kalla vi att flytta ut på sommarnöje, och der lefver man också vischom, må du tro. Der plockar man kulor i skottvallarne, säljer dem i någon lumpbod på ladugårdslandet, köper brännvin för pengarna och lefver herrans glada dagar. På natten går en man ut till något potatisland, plockar fältflaskan full med färsk potatis och kokar öfver en riseld i skogen. Under tiden är en annan nere vid Värtan och fiskar. Sedan allt är klart, tar man fatt på en betande ko. En man håller henne i horna, en annan mjölkar henne, en tredje håller fältflaskan rätt under spenarna, under det korpral'n står på utkik. Nu har man brännvin, färsk fisk och spenvarm mjölk... alltsammans för ingenting. Kan man bättre vilja ha det, säg? När man är riktigt på sviden, motar man ned en ko i träsket, skyndar derefter till egaren och anmäler att en ko fastnat i gyttjan. Egaren kommer, man hjälper honom upp med kon och får 5 kr för besväret. Det är hvad man gör på Kaknäs-vakt, min gosse.

Ja, min värde läsare, denna berättelse är till alla delar i öfverensstämmelse med sanningen, fast den tills dato varit för allmänheten obekant. Det rinner mycket vatten med mjölnarn sofver.

Nu ljuder ett rop genom hela kasern: — Hvem tusan djeflar har stulit mina civila skor?

— Jag såg nummer 35 Stam gå ut med ett paket under armen i morse — upplyste en gardist.

— Hvar är den tusan djefveln? — frågar en annan. — Det var visst han som stal mitt franska bröd och smörportion i morse.

— Här är jag — sade Stam och trädde fram. Hvad är det fråga om?

Ett förhör med Stam kom till stånd. Han nekade envist för tillgreppet och lades slutligen med våld upp på en bänk, för att få »kompanistryk». Tvenne man fattade honom i nacken och de öfriga i kompaniet innevarande gardisterne samlade sig omkring honom, hvar och en försedd med en käpp eller ett spö. Snart haglade slagen öfver den på magen liggande delinqventen, som uppgaf höga jämmerrop. Först då blodet färgade benkläderna upphörde den lika omenskliga som orättvisa bestraffningen och halft vanmäktig raglade Stam till sin säng. — Sedan dermera upplystes, att den som först påyrkade bestraffningen och derunder varit flitigast med sin käpp, just var tjufven.

En trumhvirfvel ljud från kaserngården.

— Ställ opp till mat! — skreko korpralerna i hvar sitt korpralskap. Gardisterne ställa sig i en rad uteder sängraderna. Veckhäfvande underofficern gör sin rond med ett papper i hand, hvarpå han upptecknar alla kommanderade och annars frånvarande gardister. Fanjunkaren träder in med orderjournalen, efter honom löjtnanterne i den ordning de finnas upptagna i arméens rangrulla. 1:sta löjtnanten, löjt-

nant Saldo, gör sin rond. Han visiterar hvarje karl noga. Hans tunga är i jern rörelse.

— Hvarför har du inte skurat knapparna i koletten? — frågar han en. — Dina snören ä' svarta som man skulle dragit koletten genom en skorstens-pipa — säger han till en annan. — Du är okammad din luffs! — till en tredje. — När borsta du dig sist, din sk—ga hund? till en fjerde. — Har du tvättat dig i dag, din svarta morian? o. s. v. Kommen till Vännerfält, kommenderade han: — Helt om! — Vännerfält gör helomvändning. Saldo fattar tag i hans korta hår i nacken. — Tycker du att detta ... är... hår... för... en... knekt... hvasa? — För hvarje uppehåll i sin fråga drar han i håret, än åt höger, än åt venster. Vännerfält rodnar och biter sig i läppen så att blodet färgar hans tänder. Kaptenen inträder och gör sin rond, strax derefter tjänstgörande majorn

— Här är inte städadt ordentligt i dag. Der ligger en papperslapp på golvet — säger majorn till Kaptenen. Då majorn gått, säger kaptenen till 1:sta löjtnanten: — Hur fan visiterar löjtnanten kompaniet? Förbannadt slarf! Löjtnanten får lof att ha ögonna öppna lite bättre... detta duger inte! Djefveln att man ska få anmärkning af tjänstgörande majorn i kompaniets närvaro! — Löjtnanten bugar sig för den skrapa han fått och utgjuter sin vrede på underlöjtnanten, denne rusar på fanjunkarn, fanjunkarn på sergeanten, denne på dagkorpraln, dagkorpraln på den korpral i hvars korpralskap papperslappen låg, denne på den gardist som städadt rummet. Ett förfärligt lif uppkommer genom en liten papperslapp, så stor som en två öring. Det kan man kalla »mycket väsen för ingenting».

— Läs upp ordena! — säger kaptenen.

Fanjunkarn läser i sin stora bok, då hvarje gardist svarar högt: *ja!* när hans nummer nämnes. En hvar får veta hvad han den kommande dagen har att göra. En del kommenderas i kyrkan; en del på begrafning eller likparad som det heter; en del att spela komedi på kongl. teatern, eller till komparser, som detta kallas; några att städa kasern; en del att vara i ordning till utryckning i händelse af eldsvåda, eller s. k. piket. Ordena sluta med den för gardisterne nedslående befallningen, att hvita buldansbyxor från och med måndagen anläggas till dagligt bruk.

Mot dessa af secundechefen utfärdade order vågade Vännerfelt opponera sig så till vida, att han påyrkade det hvarje karl borde ha två par byxor. Det ena paret att begagna under det han, synnerligast om söndagarna, då strandgatan är öfverfylld af promenerande till djurgården, gick ned till sjön för att tvätta det andra paret och ej behöfva, midt i detta folkhimmel af begge könen, genera både sig sjelf och regementet, samt tvinga det motsatta könet att hålla för ögonen, medan de passerade förbi, derföre att de uniformerade tvättmadamerna presenterade sig i trasiga kalsonger, som räckte något under knäna och sålunda blottade ett par smalben, föga behagliga att påse. Då vid det andra regementet hvarje karl fått tvenne par byxor, just af denna orsak, så kunde man väl icke anse Vännerfelts projekt just så opåkalladt. Men så tyckte icke hans fiende, löjtnant Salde. Vännerfelts påyrkan fick i anklagarens namn af försök till uppvigling och den anklagade fördes i arrest.

Påföljande måndag inställdes han vid rementsorderna der domen lydde, att han utströks ur regementets rullor och öfverlemnades till öfverståthållarembetet, för att såmedelst bli öfversänd till disciplinkompaniet. Det lyckades sålunda slutligen löjtnant Saldo, att medelst sin advokatyr bli qvitt en gardist, hvilken omständigheterna invigt i åtskilliga förhållanden, dem löjtnanten helst såg bäddade i glömskans graf.

Sedan gardisterne kommit ned från matsaln, kröpo de samtliga till kojs, för att taga sig en middagslur medan 75 ort salt kött, 30 kub. tum potatis 1 skålp. bröd och en half kanna ärter togo matsmältningsorganerna i anspråk.

Vid uppvaknandet på aftonen börjades den gamla visan om krogen och bränvin. Derefter samlade man sig, för att »spänna kyrka». Denna dumma och tvifvelsutan skadliga lek är gradpasserarnes och underbefällets förtjusningsskådespel och gardisternes vanligaste tidsfördrif. Detta tidsfördrif tillgår på så sätt, att en man framträder med förbundna ögon, böjer sig ned och sätter en viss kroppsdel i vädret. De andra gardisterna bilda en grupp omkring honom och slå med sina flata händer på den nedlutades onämnbare kroppsdel. Denne gissar på någon af kamraterne för hvarje slag och då han gissat rätt, intager den slående hans plats, för att undergå samma tortyr. Stundom användas till slagredskap bräd-bitar, kakelugnsluckor, vedträd o. d., och under sådana förhållanden når gradpasserarnes och underbefällets förtjusning sin höjd. Det är lite som roar barn.

En gardist som dagligen bevistade bönmötena i ynglingaföreningens lokaler och hr C. O. Bergs tévattens-

möten, som stundligen gnolade på Sankeys sånger och hade Jesus på läpparna, som i ynglingaföreningens tjänst värfvade proselyter till baptistsekten, som hvarje morgon, då han steg upp, och hvarje afton, då han gick till sängs, knäföll vid sin sofplats och bad till Gud (eller rättare sagdt, till Jesus, ty det är egentligen juden Jesus de annars så judehatande läsarne dyrka) i hela korpralskapets åsyn, var vid den tid då vi hedra kasern med vår närvaro, kommenderad som kock i matinrättningen. Han har slutat sitt arbete för dagen och inträder, gudsnådlig som alltid, i sitt korpralskap, bärande ett paket i handen, det han lägger i sin säng, hvarefter han går ut i tvättrummet att »piffa upp sig», för en tillämnad visit hos en syster i Kristo. Paketet ser misstänkt ut och korpraln, som hatar allt hvad läsare heter, går fram för att undersöka det och finner att det innehåller en stor smörklimp. Förhållandet anmälades för expeditionshafvanden; smöret vägdes och befanns innehålla öfver 2 skålpund i vikt. Gudsmannen ställdes till förhör, bekände att han i köket stulit smöret, för att förära en syster i Kristo, som var medveten om åtkomstsättet och kanske äfven förledt honom till sin handling. Tecknaren af dessa taflor publicerade denna händelse i en tidning. Kompaniets löjtnant blef underrättad härom och förf. till den sanningen afslöjande notisen var nära deran att bli bestraffad för *skandalskrifveri* och öfverträdelse af den punkt i soldateden, som lyder, att man »icke får uppenbara hvad som hemligt hållas bör» — det vill med andra ord säga: sanningen är bannlyst, då icke militärståndet kan skörda ära i dess utspridande; och likväl hade en högste befälhafvare

öfver krigsmakten till valspråk: »*Rätt och Sanning.*» Å ena sidan sanning till valspråk, å andra stämpas den som skandalskrifveri — det är icke konsekvens.

Det är väl knappast inom något fack, man är så rädd för sina mystifikationers idagenläggande, som inom det militära.

Under det baptisten utstod sitt straff vid regementet, bådo hans bröder i Kristo till Gud, att han måtte stärka den svage syndaren och hjälpa honom att emotstå djefvulen, för hvars frestelse han nu fallit ett offer.

Antingen blefvo baptisterna icke bönhörda eller också måtte djefvulen ha större makt än Gud öfver menniskorna; ty den fallne syndaren hade icke väl blifvit fri från sitt straff, förrän han tillegnade sig diverse civila kläder från åtskilliga kamraterne och »la på skotet», som det heter bland gardisterne, då någon helt hastigt gör sig osynlig vid regementet.

Denne man ifråga hade, enligt egen uppgift, *sju* gånger varit läsare, eller Guds barn, och lika många gånger djefvulens. Han har således ytterligare två omvändelser till Gud att fullgöra, och kan utan samvete ännu en gång återfalla till djefvulen i sitt lif, ty det heter ju: »den rättfärdige faller *sju* resor och står åter upp.»

Längre fram på aftonen hördes ett skott i kaseren. Man skyndade dit. Badande i sitt blod ligger dagkorpralen på golfvet, med ett gevär vid sidan. Vid undersökningen af orsaken till detta själfmord befans, att han försålt manskapets bröd för påföljande dag och förstört pengarna därför. Vid korum höll expeditionshafvanden ett rörande tal till

manskapet, deri han uppmanade dem att vända sig till honom och öppet anförtro honom, om man hade något på samvetet, på det att dylika afskyvärdheter, som denna nyss timade, skulle kunna undvikas genom hans bemödling och hjälp. En kort tid derefter bars han till grafven. Han hade skjutit sig med samma gevär, som man hittat vid den förut omnämnde sjelfspillingens sida.

Sådant är, med ett och annat undantag af de här beskrifna tilldragelserna och af särskilda förhållanden härledda olikheter, hufvudsakligen kasernlifvet i sin hvardagsgestalt. Hvad ha vi således kommit till för slutsats genom denna vår »titt i kasern»? Jo, att det ideliga intetgörandet alstrar begäret efter förströelse, alstrar begäret att döfva tanken på det iråkade tvånget, tanken på de ofta utståndna orättvisor en hård, slyngelaktig, tanklös maktlystnad förer med sig. Då någon annan förströelse än krogen, och något annat tankens dödande, än bränvinet, ej står gardisten till buds, så väljer han naturligtvis dessa medel; ty att sofva natt och dag är en absolut omöjlighet. Kasernlifvet är således, sådant det under dylika förhållanden ter sig, i flere än ett afseende högst demoraliserande för en hvar dess individ. — Utan att tala om det icke allenast löjliga, utan äfven tadelvärda kyrktvånget, då människor skola, beväpnade, taktmessigt marschera till och från det s. k. Gudshus, under bevakning af behörigt befäl o. s. v., mycket annat att förtiga, vilja vi blott till höga vederbörande framställa den frågan: Hvarför står militarismen, — då inom alla brancher och stånd arbetas på förenk-

ling och tidsenliga reformer, ännu qvar och trampar i medeltidens reglementerade bruk?

Så länge de nu gällande reglementena, som afskilja militären, genom sina barnsliga sedebefallningar, från allt annat folk, förefinnas till efterlefnad, skall det svenska folket säkert aldrig underkasta sig någon värnepligtslag.

Under konung Carl XV:s sista lefnadsår utkommo på hans befallning några förordningar, som kullkastade de gamla reglementenas tvångsparagrafer, hvaraf följande kan t. ex. vara ett prof: Marscherande trupp under gevär och marscherande trupp utan gevär tillåtes, i förra fallet att röra högra armen fritt och i sednare fallet båda armarna, äfven sedan gif akt är kommenderadt. Konung Oskar II hade icke förr bestigit tronen, än denna förordning annullerades och armarna skola som förut »vara fastlästa vid låren», för att begagna militärspråket i detta afseende.

För att stäffa superiet vid garnisonsregementena har man kommit på den idén att ge manskapet mycket mat. Att denna idé, realiserad som den också blef, icke allenast förfelade sitt mål, utan i stället gaf ökad fart åt det man ville motarbeta, ha vi sett af denna tafla, emedan manskapet nu har mat till sådant öfverflöd, att det kan afyttra en del. Motionären hade tydligen underlåtit att närmare studera den egentliga roten och upphofvet till det onda han önskade och trodde sig motarbeta. Må receptet här få skrivas af en, som under en tioårig garnisonstid, på närmare håll än motionären studerat förhållandena: *Håll manskapet i ständig sysselsättning, eller, om sådant ej kan åstadkommas, gå i författning*

om bildande af ett bibliotek, der hvar och en efter den ståndpunkt af bildning han innehar, kan finna utväg att bibehålla och förädla densamma. Tillgång till ett sådant, skall i sin ordning gifva impuls till ädlare förströelser än dem vi här skildrat.

13. En Dillströmares Hämd.

En kall vinterdag voro, på en af Stockholms större gator, tvenne dillströmare sysselsatta med rengörandet af rännstenen framför ett hus. Den isfria rännstenen och de på gatan liggande ishögarne vittnade om de begge hjonens flit; ty det var så tidigt på morgonen att en af dessa båda eländets skötebarn, under det han bultade sina, genom handskandet med isen och det kalla jernspettet stelfrusna händer mot hvarandra, sjöng ur Staffans visa:

»Ingen dager synes änn',
men stjernorna på himmelen de blänka.»

Sångaren stoppade sina händer under armbå-lorna innanför rocken och stod en stund tankfull, stirrande framför sig. Det var en välväxt man i sina bästa år, hans yfviga skägg och långa okammade hår skuggade ett allt för tidigt fåradt ansigte, i hvars drag man kunde skönja tydliga spår af flyktad intelligens.

— Ack, att jag i denna stund finge skåda dessa stolta husrader störta samman och begrava de lumpna egoistiska lättugar, som frossa af lifvets beqvämligheter i dess prunkande salar, under sina ruiner, — sade han med djup, hes stämma. — Hvad

ha vi för tack, för det vi under nattens kyla, medan desse högmodige lyckans skötebarn ännu njuta sömnens hvila på sina fjäderbolstrar rengöra gatorna, tills de fram på dagen skola ut och promenera, för att få aptit till middagen? — Jo, med förakt se de ned på oss och med afsky betrakta de dessa lumpor som knappast skyla vår kropp.

— Som man kokar, får man äta, bror, — sade hans kamrat. — Du har ingenting att beklaga dig öfver, ty du lider det dina handlingar värda äro; men jag som var fanjunkare på regementet och manskapets förklarade gunstling, som du vet, jag blef med våld bringad att utbyta min vapenrock med epåletten mot den här uniformen och min sabel mot qvasten, just därför, att jag under min tjenstetid hade för princip att vara menniska mot mina underlydande, och ett par gånger icke höll mig för god att ta en sup tillsammans med ett par, för öfrigt mycket aktningvärda nummeranter. Alla öfverdrifter här i lifvet bestraffa sig sjelfva. Jag var för mycket hederlig, du för litet — därför stå vi nu der vi stå. Du kände distinktionskorpral Q... som, medan han ännu var gardist, rymde från regementet, sedan han från en kamrat stulit civila kläder och ett cylinderur. Han blef ertappad, fick ett lindrigt straff, för ser du, han kunde krypa för sina förmän, och blef slutligen distinktionskorpral. Då han skulle befordras till underofficer, lade vi oss deremot, emedan vi icke ville ha en tjuf inom kåren. Han tog då afsked, blef polis och är nu öfverkonstapel. Han ser nu med förakt på *mig*, som en gång höll mig för god att vara kamrat med *honom*. Sådan är ödets lek här i lifvet. Men låt

dem yfvas, du bror; lifvet är ingen evighet och sva-
ret på dess gåta känner ingen.

Under det de båda gatsoparne i sin brännmärkta
afskydda uniform sålunda medelst sin filosofiska dia-
log gisslade den mensklighet ett sträfsamt lif eller,
kanske blott och bart en slump lyftat upp på de
högsta pinnarne af samhällets rangstege, öppnades
porten till huset och en ung, elegant herre trädde
ut på gatan. Han gick baklänges, seende uppåt
fönstren i tredje våningen. Ett fruntimmer i sitt
djupaste negligé visade sig nu, viftande med en
näsduk vid ett af fönstren. Gentlemanen fortsatte
sin kräftgång, i det han kastade slängkyssar upp
till den sköna, till dess han raklång låg på rygg
öfver ena ishögen.

— En löjtnant i en sophög! Det är väl tidigt
på morgonqvisten. Hahaha! — skrattade den skäggige
dillströmaren.

— Skrattar du, ditt ärekränkta trälhjon? Vet
du inte en smula hut? Ska du skratta bättre folk
rakt i syna, kanalje?

Ett spanskt rör krökte sig utefter dillströmarns
skuldror och den af vrede och harm rodnande sprät-
ten försvann.

— Det är icke första slaget jag får af dig; men
ännu ha vi inte gått och lagt oss till sista vilan,
min bror, — sade den förorättade, i det han skaka-
de sin krampaktigt knutna hand efter den bort-
ilande.

— Se här hvad han tappade, — sade den andra
och upptog en liten medaljong, innefattande ett frun-
timmersporträtt. Båda betraktade porträttet noga,
derefter utropade den förstnämde:

— Det är hennes porträtt, som vi såg' der uppe i fönstret. Skönt! Hämnens timma är slagén! Löjtnant Saldo, du har sett din vaggera, men inte din graf! Med denna talisman krossar jag dina illusioner!

Omkring tre timmar efter denna händelse se vi dillströmarn vandra Regeringsgatan framåt. Han gick två trappor upp i ett hus, ringde på en klocksträng och frågade den piga, som öppnade dörren, efter fröken X.

— Hvad vill han henne? — frågade spotskt domestiken, i det hon ryckte på axlarne och rynkade näsan samt tillslöt dörren på glänt, för att icke komma i närheten af en så afskydd personlighet som de med plåt i mössan försedde logerarne vid stora glasbruksgatan äro.

— Värdes ursäkta, min fina dam, att Stockholms stad icke håller sina husarer till qvast med norsk skarpskytteuniform. På er fråga får jag svara: det angår er inte. Om en herre och dillströmare har en liten kärleksaffär med en grosshandlaredotter, så behöfver ni inte lägga er näsa i det. Förstår ni, fröken *tjenstehjon*? Var så god och bed er fröken genast komma ut.

Det af vrede rodnande *tjenstehjonet* slog igen dörren för *arbetsjonet* och ögonblicket derpå utträdde fröken X.

— Mitt namn är Värner Vännerfält, f. d. kalkfaktor åt löjtnant Saldo, — började träskomannen och beskref derefter ordagrannat den af läsaren förut kända passagen. Den diplomatiske dillströmarn förstod att afsluta sin berättelse så, som skulle denna hans handling förestafvats af hans inneboende he-

derskänsla, den der manade honom att lägga i dagen sin förre herres extravaganser, för den med dessa fullkomligt obekanta unga dam, som snart skulle förena sitt öde med hans. Vår fyndige hjälte fick en femkronesedel för sitt besvär, med tillsägelse att genast öfverlemna medaljongen till sin egare. Vännerfält gick, efter denna befallning, oförtöfvadt till grosshandlare Saldos bostad, för att till dennes son öfverbringa den förlorade tingesten, i tanke på, att äfven hos honom göra sig en sedel.

— Du var mig en dj—la karl att ständigt gå mig i vägen! — röt löjtnanten, i det han emottog medaljongen. — Mätte du snart få respass till afgrunden, så jag en gång blir qvitt dig! — Löjtnant Saldo vände sin halfbroder ryggen.

— Vi träffas der herr löjtnant, — sade denne; — men dessförinnan lärer ert högmod betydligt fått pruta med sig.

En stund derefter kom ett stadsbud med en biljett, adresserad: löjtnant Saldo. Denne öppnade biljetten och på bordet föll en guldring och ett fotografkort, föreställande honom sjelf i paraduniform. Han läste brefvet, under det blodet flydde från hans kinder och med utropet: — Djefvulen anamma! — kastade han sig på soffan, konvulsiviskt hopvecklande det tunna, innehållsrika papperet i sin hand.

Ett par dagar derefter läste man i tidningarne att grosshandlare Saldo afhändt sig lifvet med ett pistolskott. Hans utsväfvande son och praktälskande hustru hade ruinerat honom.

14. Mor och Son.

Termometern utvisade 25 grader kallt en mullen januaridag, kort efter de ofvan beskrifne händelserna timat, då vår hjälte, inne på en gård på ladugårdslandet, var sysselsatt med att rengöra en soplår. En gammal gumma, som kom ut på trappan till en dörr i huset, stod en stund och betraktade arbetet.

— Så der, frun — sade mannen med plåten i mössan — nu är soplårn lika ren som pannmurn, den man kokar mjölgröten i på »träffen.» *)

— Kom in ska han få sig en sup och en smörgås, min raske gosse — sade gumman.

— Det säger jag inte nej till. Behöfs i kylan, ska jag säga. — Vännerfält följde gumman in.

Under det han tuggade på sin smörgås gjorde gumman honom åtskilliga frågor rörande inrättningen. Att Vännerfält gjorde anrättningen, vid beskrifvandet deraf, så amper som möjligt, säger sig sjelft, ty den behöfvande sparar icke på orden, då det är fråga om att skildra en miserabel situation och då han har en skärf i perspektiv. Då den gamla som började finna intresse i den munvige skildrarens humoristiska person, ville veta orsaken till hans intagning vid denna eländets hemvist, började han muntligen gifva henne del af sin biografi, den han slutade sålunda:

— Slutligen lyckades det min svurne fiende, löjtnant Saldo, att få mig till det vid Borghamns stenbrott förlagda disciplinkompaniet och från detta militarismens fångestablissemang är blott ett steg till den Dillströmska träffen. Det är icke nog med att den värfvade soldaten får utträda sin tjänstetid vid denna straffanstalt, för en förseelse som icke kan hänföras till kategorien brott, utan han är i och med detsamma för hela sitt lif brännmärkt, derigenom att hans prestbetyg, detta nödvändiga dokument för arbetes erhållande, genom sitt tillkännagifvande gör honom, hvarhelst han kommer, fruktad och afskydd. Ack, min fru, hur mången ynglings hela framtida väl har icke detta värffningssystem tillintetgjort!

Den gamla hade under synbar sinnesrörelse afhört Vännerfälts berättelse, och då han slutat, frågade hon med darrande röst, i det tvenne tårar arbetadesig fram ur hennes ögon: — Hvad heter ni min vän?

— Mina okända föräldrar hade på barnhuset upp-

*) Dillströms inrättning.

gifvit, att jag skulle heta Värner. Till detta namn fogade man sedan Vännerfält.

— Det öfverensstämmer alldeles — sade gumman och i nästa ögonblick tryckte hon sin son till sitt bröst; och sedan första öfverraskningen hunnit lägga sig, var det modrens tur att berätta. Vännerfält fick nu veta att hans mor, som hela tiden varit ogift, hade en diversehandel i huset och att hon, tack vare denna, befann sig i goda omständigheter, samt att hon med osparadt nit på sednare tiden förgäfves efterspanat den som ödet så oförmödat fört i hennes hem.

Påföljande dag stod en välklädd, ung man i gummans butik. Sjelf hade hon dragit sig ifrån affärerna, men hennes driftige son, som i hast blifvit pånyttfödd, skötte dem så, att han dagligen, medelst sitt gemytliga sätt och sin jargon lyckades anvärfva nya kunder.

15. Slut-Tablå.

En tid har förgått. Vid skenet af en väldig fotogenlampa har en quartett af blandadt kön tagit plats omkring ett stort divanbord, spelande kasino. Rummet är bekvämt möbleradt. På dess ena vägg finna vi en dörr, ledande till en liten nätt sängkammare och på den andra en liknande, ledande till ett handelskontor. De spelande äro, alla fyra, i sina bästa år. En sergeant, med mörka mustacher och svart lockigt hår, sitter vid ena ändan af bordet midt emot honom sitter ett ungt, blondt fruntimmer strålande af glädje och förnöjsamhet. Det är sergeant Storm och fru Bertha Storm, arftagerskan till det präktiga hemman korpral Stolt och mor Greta vid sin död lemnade efter sig. Vid sidan af sergeanten sitter en jovialisk man, betraktande en ung skönhet midt emot sig. Det är kryddkramhandlare Saldo och fru Saldo. Utanför det hus, hvari de spelande befinna sig, står en ung, men i allo blacerad man och läser på skylten ofvanför ingången till en kryddbod: «Värner Saldos kryddkramhandel».

»Värner Saldo« upprepar han för sig sjelf »månne någon mig obekant slägting. Jag vet ingen mer än vår slägt med det namnet. — Dagdrifvaren träder in i butiken. — Kan jag få tala vid herr Saldo? — frågar han expediten. Denne går in genom kontoret, men återkommer strax, följd af sin principal. Främlingen och köpmannen betrakta hvarandra en stund. Båda studsa tillbaka af häpnad.

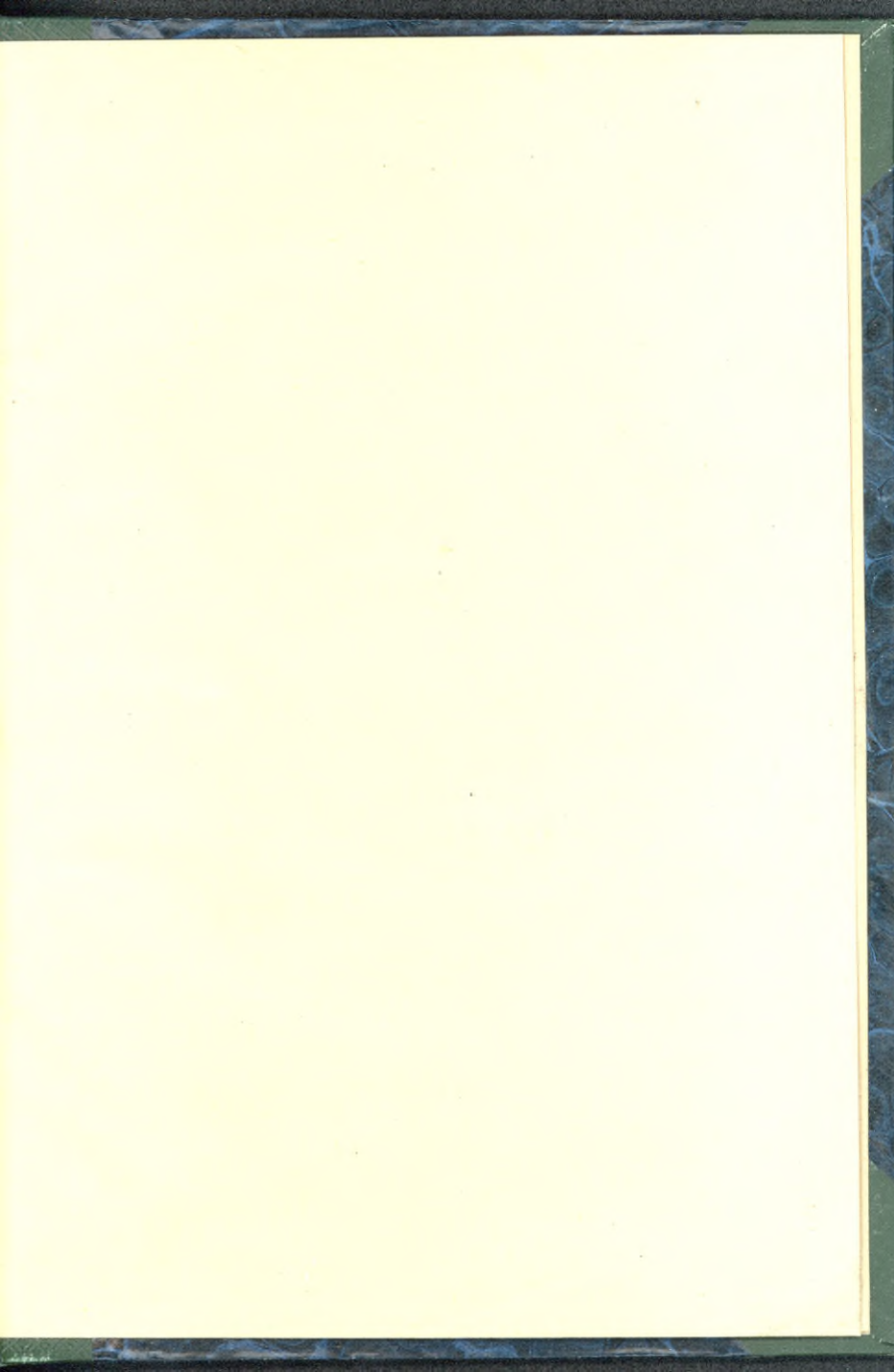
— Ber om ursäkt, min herre — sade slutligen främlingen — Jag trodde att det var en slägting till min far, som eger denna bod, ty namnet . . .

— En slägting — smålog köpmannen — åja, jag är son till grosshandlare Saldo och bär min faders namn, liksåväl som ni, herr löjtnant. Jag ser att ni nu är stadd på den resa, åt hvilken ni en gång så beredvilligt förlänade mig skjuts; vill ni derföre, utan att finna er sårad, emottaga denna lilla handtryckning af er s. k. halfbroder. — F. d. gardisten och dillströmaren trycker en tiokronesedel i f. d. löjtnantens hand.

Af denna handling se vi, att medgången förmått åstadkomma mer i moralisk förbättring hos vår hjelte Värner Saldo, än alla motgångarne gardisten Värner Vännerfält utstått.

Här slutar vår berättelse, till hvilken vi endast vilja foga den underrättelsen, att nummer 19 Kask, som befann sig vid disciplinkompaniet, fått bref från sin värfvare Värner Saldo, att han efter uttjent straff hade att påräkna plats som dräng i den nes butik. Äfven denna handling ger tillkänna omslaget i vår hjeltes lefnadsfilosofi, och vi kunna således med lugnt samvete önska såväl honom som hans vän, Anton Storm, lyckosam resa på uppførsbacken. De fordringsegare löjtnant Saldo förskaffat sig under sin faders lifstid, ansatte honom, hårdt efter dennes död och sterbhusets konkurs. Äfven han nödgades således cedera bonis och som bankruttör, enligt gällande författning, taga afsked. Vi lemna nu den despotiske sprätten på »resan utföre.»

P. S. F. d. löjtnant Saldo har blifvit satt i tillfälle att resa till Amerika. Vi önska honom lycka, ty vi lysa intet agg till honom.

I bokhandeln har nyligen utkommit:

Norden som Republik.

Några ord om Nordens enhets- och frihetsmål.
Svenskt original af

Fredrik Bajer.

Pris: 75 öre.

Herr Kapitals omvändelse.

Social tendensberättelse;
samt

Spanmåls-ön och Kol-ön.

En liten skyddstullsbild.

Af
Fredrik Bajer.

Med författarens tillåtelse öfversatta från danskan.

Pris 50 öre.

De religiösa rörelserna

och

folkskollärarens ställning till dem.

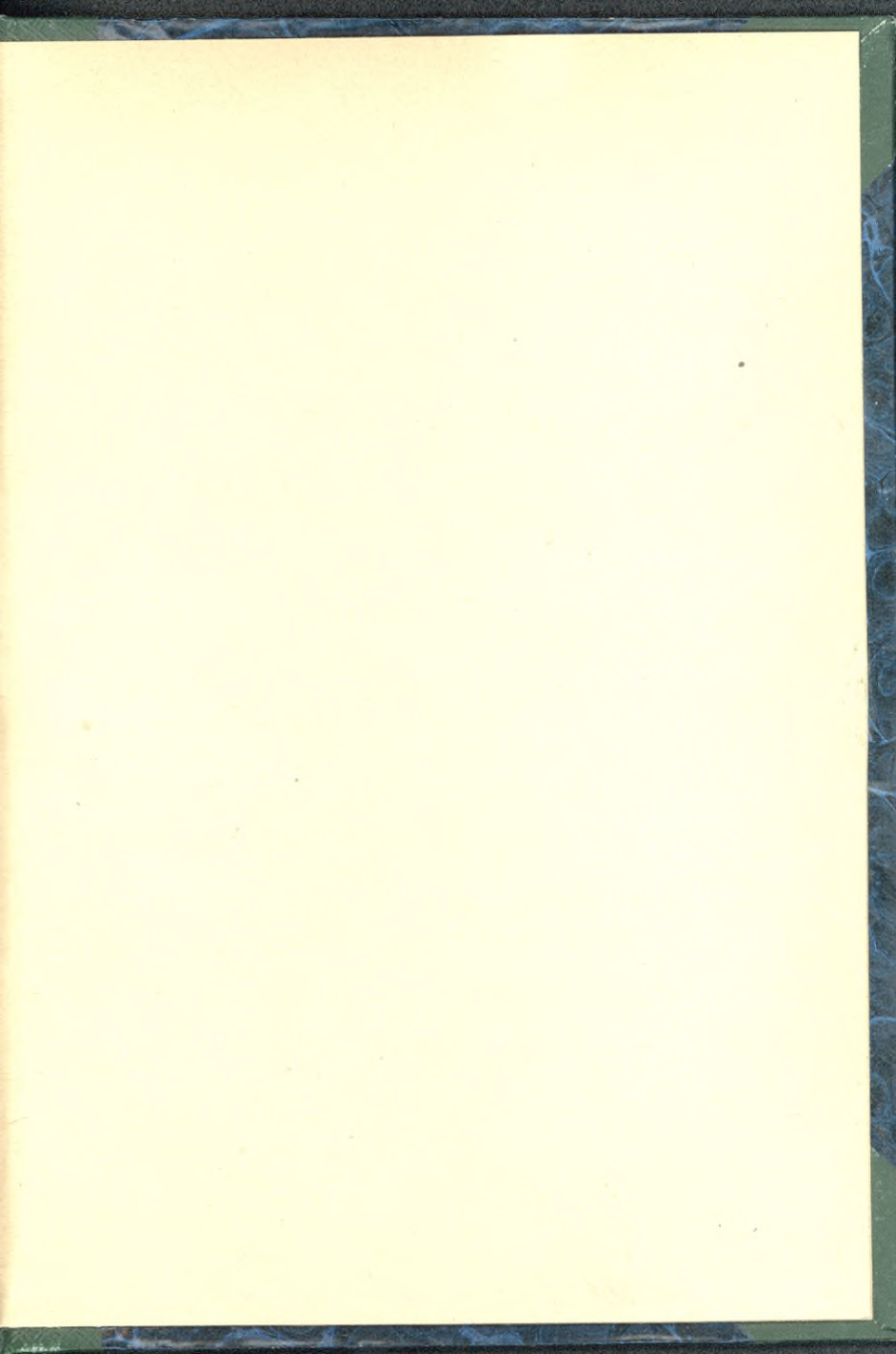
Några ord med anledning af prosten Cavallins tal vid
senaste folkskolläremötet i Ystad.

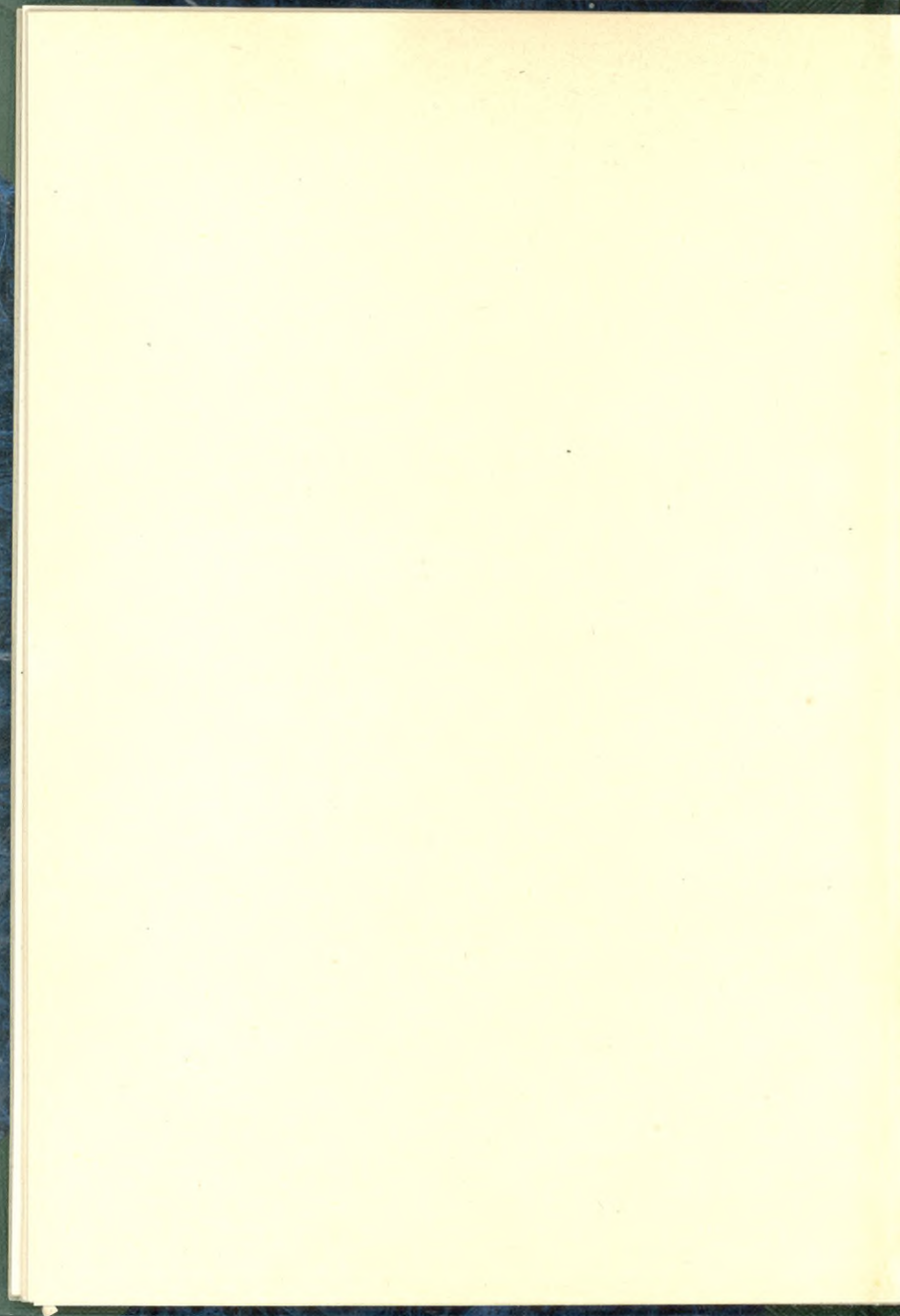
Af

En folkskollärare.

Pris 35 öre.

3187

UPPSALA UNIVERSITETSBIKLIOTEK

16000

002916594